

Редакційна колегія:

СЕНИЦЬ П.М. (голова)
 БОНДАР В.О.
 ВОРОНОВА Л.В.
 ГАЙДАР Є.Т.
 ГЕЄЦЬ В.М.
 ГРЕБЕНИК Н.І.
 ГРУШКО В.І.

ДОМБРОВСЬКИ Марек
 ІЛАРІОНОВ А.М.
 КАНДИБКА О.М.
 КІРЄЄВ О.І.
 КРАВЕЦЬ В.М.
 КРОТЮК В.Л.
 ЛИСИЦЬКИЙ В.І.
 МАТВИЄНКО В.П.
 МОРОЗ А.М.
 ОСАДЕЦЬ С.С.
 ПАТРИКАЦ Л.М.

(зав. редакцією — головний редактор)

РАЄВСЬКИЙ К.Є.
 САВЛУК М.І.
 СТЕПАНЕНКО А.І.
 ФЕДОСОВ В.М.
 ЧЕРНИК І.П.
 ШАРОВ О.М.

Номер підготовлено редакцією
 періодичних видань НБУ

Головний редактор
ПАТРИКАЦ Л.М.

Заступник головного редактора
КРОХМАЛЮК Д.І.

Відділ монетарної політики
 Редактор відділу **ПАПУША А.В.**

Відділ бухгалтерського обліку, розрахунків
 та інформаційно-програмного забезпечення
 Редактор відділу **КОМПАНИЄЦЬ С.О.**

Відділ валютного регулювання
 та міжнародних банківських зв'язків
 Редактор відділу **БАКУН О.В.**

Відділ економіки, законодавчого
 забезпечення, банківського нагляду
 та комерційних банків

Головний художник **КОЗИЦЬКА С.Г.**

Відділ реклами і розповсюдження
 Редактор відділу **В'ЮНСКОВСЬКИЙ М.І.**

Літературний редактор **КУХАРЧУК М.В.**

Дизайнери

ГОРБАТОВСЬКИЙ В.О., ХОМЕНКО Ф.М.

Коректори

СІЛЬВЕРСТОВА А.І., ГОРБАНЬ Н.В.

Оператор **ЛИТВИНОВА Н.В.**

Фотокореспондент **НЕГРЕБЕЦЬКИЙ В.С.**

Черговий редактор

В'ЮНСКОВСЬКИЙ М.І.

Четверта сторінка обкладинки:

Дорога із минулого в майбутнє

(м.Київ. Андріївський узвіз).

Фото **В. ХМАРИ.**

Адреса редакції:

просп. Науки, 7, Київ-028, 03028, Україна

тел./факс: (044) 264-96-25

тел.: (044) 267-39-44

E-mail: litvinova@bank.gov.ua

Журнал зареєстровано Держкомвидавком України

09.06.1994 р., свідоцтво КВ № 691

Журнал рекомендовано до друку

Вченою радою Київського національного

економічного університету

Публікації в журналі Вищою атестаційною

комісією України визнано фаховими

Передплатний індекс "Вісника НБУ"

та додатка "Законодавчі і нормативні акти

з банківської діяльності" 74132

Дизайн

Редакція періодичних видань НБУ

Надруковано з готового оригінал-макета

Інженерно-технічним центром НБУ

Формат 60 × 90 / 8. Друк офсетний.

Умовн. друк арк. 8.0. Умовн. фарбовідб. 114.4.

Обл.-вид. арк. 2.86

При передруку матеріалів, опублікованих у

журналі, посилення на "Вісник Національного

банку України" обов'язкове. Редакція може

публікувати матеріали в порядку обговорення,

не поділяючи думку автора. Відповідальність

за точність викладених фактів несе автор,

а за зміст рекламних матеріалів —

рекламодавець.

© Вісник Національного банку України, 2000

Вісник

12 / 2000

Національного банку України

Щомісячний науково-практичний журнал Національного банку України

Видається з березня 1995 року

№ 12 (58) ♦ Грудень 2000

Номер підписано до друку редакцією
 періодичних видань НБУ 26.12.2000 р.

ЗМІСТ

МАКРОЕКОНОМІКА

В.Стельмах Стратегічна ціль — стабільність гривні.....	2
О.Петрик, Ю.Полоньов Прогнозування інфляції.....	7
О.Черевко Гроші поза банками. Як залучити їх в офіційну економіку?.....	10

КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ

Підсумки діяльності комерційних банків України за 9 місяців 2000 року.....	12
М.В'юнсковський Гра-змагання "Управління швейцарським банком".....	17
Структура активів комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.	18
Структура зобов'язань комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.	22
Структура капіталу комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.	26
Ю.Яременко Чи потрібні Україні невеликі банки?.....	30
Зміни і доповнення до "Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України", внесені за період із 1 жовтня по 1 листопада 2000 р.	31
Б.Івасів, Р.Березюк Банківська система і монетарна інтеграція.....	33
Перелік комерційних банків — платників зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.....	35

ВАЛЮТНИЙ РИНОК

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за жовтень 2000 року).....	36
Є.Григоренко, О.Макаренко Стан та можливі напрями вдосконалення системи валютного контролю в Україні.....	38
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за жовтень 2000 року).....	40

ФОНДОВИЙ РИНОК

Ринок державних цінних паперів України у вересні — жовтні 2000 р.	41
--	----

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у жовтні 2000 р.	42
О.Чечелюк Іпотека в Україні: потрібна концепція.....	43
А.Папуша Правова основа банківського кредитування.....	45
Ю.Потійко Ще раз про кредит.....	47

ПРЕС-СЛУЖБА НБУ ПОВІДОМЛЯЄ

Щодо реструктуризації заборгованості Міністерства фінансів України.....	48
Про реорганізацію банківського нагляду.....	49
Затверджено тимчасовий регламент діяльності Ради Національного банку України.....	49
Про забезпеченість розмінними монетами номінальною вартістю 1 і 2 копійки.....	49
Про додаткові вимоги щодо нормативів капіталу та ліквідності.....	49

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

В.Коломис, Г.Чмелик Функціонування рахунків з обліку бюджетних коштів та здійснення операцій за ними: практичні аспекти.....	50
--	----

НУМІЗМАТИКА І БОНІСТИКА

Про введення в обіг банком номінальною вартістю 10 і 20 гривень зразка 2000 року.....	53
Про введення в обіг ювілейних монет "100 років Львівському театру опери та балету".....	54
Про введення в обіг ювілейної монети "55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні".....	54
Про введення в обіг ювілейної монети "Катерина Білокур".....	55
Світове визнання.....	55

Анотації (російською, англійською, німецькою та французькою мовами)..... 56

Зміст журналу "Вісник Національного банку України" за 2000 рік..... 60

Головна тема/

Стратегічна ціль — стабільність гривні

Володимир
Стельмах

Голова Національного банку України

Стабільні (міцні) гроші — запорука збільшення інвестицій у реальний сектор економіки, зростання заощаджень населення, ефективного функціонування як банківської системи, так і економіки в цілому, а в підсумку — довгострокового і сталого економічного зростання. Необхідною умовою стабільності грошей є обмеження їх кількості. Проте обсяг грошової маси залежить і від об'єктивних, і від суб'єктивних факторів впливу. У статті розглядаються основні чинники, які впливали на темпи зростання кількості грошей в економіці України впродовж 2000 року, що супроводжувалося де-що вищою, ніж планувалося, інфляцією. Автор пропонує низку першочергових заходів, спрямованих на посилення контролю за інфляційним процесом. Ці пропозиції не мають директивного характеру. Вони є основою для подальшого аналізу, спрямованого на комплексне вирішення розглянутих у статті проблем.

“Інфляція руйнує не тільки економіку, а й мораль суспільства.”

Девід Х'юм.

Чому питання стабільності національних грошей у будь-якій економіці є ключовим у процесі здійснення макроекономічної політики? Передусім тому, що нестабільність грошей спричиняє чимало негативних ефектів, пов'язаних зі зростанням цін, а також (і це головне) — невизначеність у процесі прийняття рішень для всіх суб'єктів економічної діяльності.

Ось лише деякі можливі негативні наслідки слабкості грошової одиниці та пов'язаної із цим цінової нестабільності й інфляції:

- спотворена структура цін та не-ефективний розподіл фінансових ресурсів у економіці;

- зростання нестабільності як рівня цін, так і рівня інфляції і в підсумку — обмеження кредитної діяльності, передусім довгострокового кредитування (тобто інвестицій у реальний сектор економіки) та зростання контрактних витрат;

- невірноваженість цін (відсоткових ставок) на кредитні ресурси та невизначеність щодо зміни цін на ресурси у майбутньому призводять до фінансових труднощів і кредиторів, і дебіторів, і, як наслідок, — до зниження рівня заощаджень та інвестицій;

- обмеження обсягів заощаджень та інвестицій спричиняє зменшення (або

навіть призупинення) темпів економічного зростання;

- спотворюються бухгалтерський облік, фінансові контракти, податкова система та реальні ціни активів у економіці;

- збільшується перетікання ресурсів із виробничої сфери у галузь фінансових послуг із метою хеджування проти можливої інфляції;

- місцева валюта частково втрачає функції грошей (міри вартості, засобу обміну та заощадження) тощо.

Ключову роль у забезпеченні стабільності національної валюти відіграє монетарна політика. Її успішність значною мірою залежить від проголошення центральним банком чітких і зрозумілих цілей обраної монетарної політики та від їх ретельного дотримання.

Функції регулювання та контролю за кількістю грошової маси в обігу в умовах ринкової економіки покладаються на центральний банк, який перебуває на вершині двоярусної фінансової структури. Його стратегічною метою і найважливішим обов'язком є створення стабільного середовища для діяльності всіх економічних суб'єктів. Досягнення цієї мети пов'язане з двома фундаментальними факторами: макроекономічним (його домінантою є забезпечення **стабільності валюти**, або, як ще кажуть, стандарту вартості) і мікроекономічним (він передусім визначається спроможністю центрального банку забезпечити **надійність банківського сектора**, а в ширшому ро-

зумінні — всієї фінансової системи).

Стабільність стандарту вартості нерідко ототожнюють із досягненням і підтримкою стабільності рівня цін усередині країни. Відомо, що концепцією стабільності валюти передбачаються необхідні засоби для підтримання внутрішньої вартості грошей. Однак у контексті відкритої економіки, тобто економіки, пов'язаної з міжнародними операціями, цим аспектом не варто обмежуватися: стабільність обмінного курсу (інакше кажучи, захист зовнішньої вартості грошей) є другим чинником забезпечення стабільності валюти. Будь-які економічні інститути (в тому числі й фінансові установи) найефективніше працюють тоді, коли всередині країни ціни залишаються стабільними, а на міжнародній арені зберігається відносна стабільність та передбачуваність курсів обміну. Курсова політика спрямовується на підтримку зовнішньої конкурентоспроможності економіки, з одного боку, та підтримку низької інфляційного середовища й запобігання різким курсовим коливанням, з другого.

Стабільність вартості грошей у будь-якій економіці залежить, окрім іншого, і від обсягу грошової маси, тобто від змінної, на яку справляє вплив центральний банк шляхом проведення монетарної політики.

Стабільність стандарту вартості залежить також від діяльності інших секторів економіки. Це пов'язано з тим, що вартість грошей визначається не лише їх кількістю, а й потоком товарів та послуг, а також запасами інших економічних активів.

Варто зупинитися й на такому ключовому питанні, як **незалежність центрального банку**.

Принцип незалежності центрального банку на практиці означає, що органу, відповідальному за монетарну політику, надається свобода дій у досягненні її цілей. Під цією свободою, зокрема, передбачається право центрального банку

відмовляти уряду в наданні своїх фінансових ресурсів, коли це може зашкодити досягненню цілей монетарної політики. Отже, незважаючи на те, що однією із функцій центрального банку є функція банкіра уряду, він може відмовитися кредитувати операції уряду (так само, як комерційний банк може відмовити у позиції своєму клієнту).

АНАЛІЗ ПОТОЧНОЇ СИТУАЦІЇ

За результатами десяти місяців 2000 року індекс споживчих цін в Україні сягнув 123.3%, що значно перевищує відповідний минулорічний показник (111.3%) і цільовий показник інфляції, визначений урядом на весь 2000 рік — близько 18%. Прогнозного рівня інфляції, передбаченого на початку року, було досягнуто фактично за півроку. Певне прискорення темпів інфляції почалося ще у листопаді 1999 року (див. графіки 1 і 2).

Аналіз структури споживчих цін за січень — жовтень 2000 р. свідчить, що найменше зросли ціни на непродовольчі товари (на 8.1%). Це пояснюється в основному відносною стабільністю національної грошової одиниці (девальвація гривні за січень — жовтень становила лише 4.2%), а також тим, що частка імпортих товарів у кошику непродовольчих товарів значно більша. А це зумовлює більшу залежність індексу цін непродовольчих товарів у цілому від обмінного курсу. Більшою мірою зросли ціни на продовольчі товари (на 25.1%) та послуги (на 30.1%). Відповідні значення зміни індексу цін виробників за десять місяців становили 17.1% (за такий же період минулого року — 12.2%).

Прогнозне значення інфляції на кінець року (грудень до грудня) може становити близько 25—26%. Продовження такої тенденції може негативно вплинути на довіру як до економічної політики уряду, так і до монетарної політики НБУ, посилити інфляційні очікування, погіршити інвестиційний

клімат, що у свою чергу може зупинити тенденцію до зростання реального ВВП. Щоб загальмувати інфляційний розвиток, потрібно вжити певних заходів, передусім з боку уряду за відповідної підтримки Національного банку України.

ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ІНФЛЯЦІЇ

Прискорення темпів інфляції спричинили, з одного боку, зовнішні та внутрішні цінові шоки — підвищення регульованих цін на окремі продукти харчування, енергоносії, адміністративне підвищення цін на житлово-комунальні і транспортні послуги, послуги зв'язку (див. графік 3), що сталися в умовах ненасиченості ринку й незавершеності структурної перебудови у промисловості та сільському господарстві, а з другого — прискорення темпів зростання пропозиції грошей.

Підвищення (починаючи з листопада 1999 року) цін на деякі продукти харчування (борошно-круп'яні, хлібопекарські, м'ясні тощо) певною мірою було об'єктивним, проте значною мірою до цього призвело їх штучне стримування упродовж попереднього періоду 1999 року. Тому цю складову прискорення інфляції значною мірою можна характеризувати як відкладену інфляцію попередніх періодів.

Підвищення оптових цін у паливній промисловості також стало додатковим фактором загального зростання цін. Оскільки вона, поряд з електроенергетикою і транспортом, впливає на виробничі витрати багатьох інших галузей економіки, це підвищення поширилося на всю товарну та виробничу сферу.

Вплив монетарного фактора на прискорення інфляції тісно пов'язаний із наявністю заборгованості уряду перед НБУ, суб'єктами господарювання та нерезидентами.

Заходи уряду, вжиті впродовж 2000 року з метою погашення простроченої заборгованості за заробітною платою та пенсіями, а також вимоги щодо вчасної

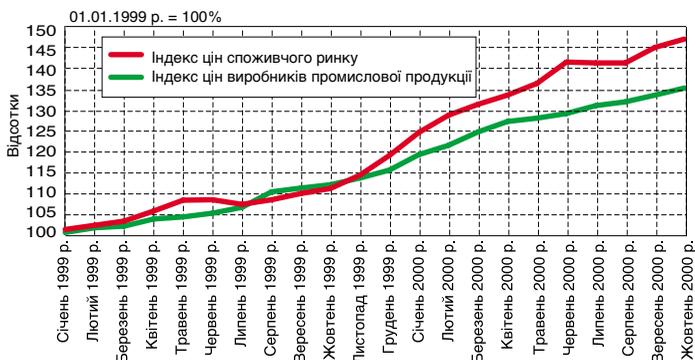
виплати поточних зарплат і пенсій послабили соціальну напругу в суспільстві, але певною мірою вплинули й на зростання темпів інфляції.

При цьому збільшився внутрішній державний борг за ОВДП, емісія яких була спрямована на погашення внутрішніх та зовнішніх зобов'язань попередніх років без погашення вже накопичених боргів за державними цінними паперами, зокрема перед основним внутрішнім кредитором Міністерства фінансів — Національним банком України.

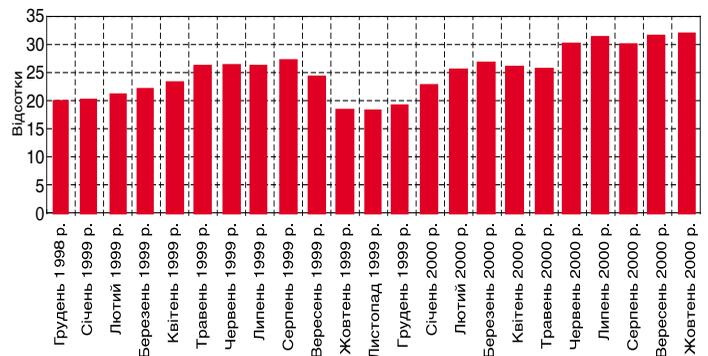
Основним невирішеним питанням фінансової політики є зростання недоїмки за платежами до бюджету, неповні надходження від приватизації, а відтак і несвоєчасне погашення заборгованості уряду перед НБУ. На 06.09.2000 р. сума простроченої заборгованості перед Національним банком становила 3 064 млн. грн., у тому числі сума основного боргу — 2 389 млн. грн. За нашими розрахунками, своєчасне погашення Мінфіном хоча б основної частини своєї заборгованості перед НБУ дало б змогу задіяти механізми регулювання грошово-кредитного ринку, утримати інфляцію на рівні, який було спрогнозовано на початку року. (Наприкінці вересня Національний банк та Міністерство фінансів України уклали угоду про реструктуризацію облігацій внутрішньої державної позики із портфеля НБУ на термін до 2010 року. Реструктуризацію проведено шляхом заміни ОВДП та КОВДП на нові купонні облігації внутрішньої позики. Погашення доходів за цими облігаціями Міністерство фінансів розпочне з січня 2001 року, а основного боргу — з 2002 року).

Додатковими чинниками підвищення інфляції у поточному році було також зниження (майже в півтора раза порівняно з попереднім роком) частки бартеру в розрахунках у промисловості та зменшення взаємозаліків між суб'єктами підприємницької діяльності,

Графік 1. Індекси цін у 1999—2000 рр. (накопичувальним підсумком)

Графік 2. Інфляція у річному обчисленні до відповідного періоду минулого року в 1998—2000 рр.

вихід частини економіки з тіньового сектора, збільшення нарахувань до фонду заробітної плати та відрахувань до Пенсійного фонду. Все це позначилося на агрегованому попиті, і, як наслідок, призвело до додаткового підвищення інфляції (за інших рівних умов).

Щоб проаналізувати вплив монетарного фактора на прискорення інфляції, розглянемо ланцюг трансмісійного механізму: грошова база — грошова маса — інфляція.

Протягом 1999 року грошова база зросла на 39.2%, грошова маса — на 40.5%, інфляція споживчих цін досягла 19.2% (див. графіки 4 та 5). З одного боку, продовжувався процес ремонетизації української економіки (тобто випереджаюче зростання грошових агрегатів не викликало значного зростання цін), а з другого — накопичувався певний інфляційний потенціал, який почав реалізовуватися в листопаді 1999 року.

Зростання грошової маси було обумовлене зростанням грошової бази та незначним зростанням грошового мультиплікатора (див. графік 6).

Основним чинником збільшення грошової бази у нинішньому році є, безумовно, зростання приблизно на 790 млн. доларів (за десять місяців) чистих міжнародних резервів на балансі НБУ (з урахуванням сумарної купівлі та продажу валюти за цей період).

Основними джерелами пропозиції іноземної валюти у 2000 році були позитивне сальдо товарів та послуг платіжного балансу, приплив капіталу, пов'язаний з основним з процесом приватизації, певне зростання прямих іноземних інвестицій, поступова легалізація тіньового сектора економіки.

Безумовно, у ситуації, яка склалася в Україні (передусім в умовах гострих зовнішніх боргових проблем, недостатніх резервів, необхідності зміцнення довіри до гривні), дії Національного банку були спрямовані, з одного боку, на нарощування валютних резервів, а з другого (за надлишкової пропозиції

валюти на валютному ринку) — стримували тенденцію до подорожання гривні відносно долара США, яке могло б негативно вплинути на зовнішньоторговельний баланс нашої країни.

Поступове зниження облікової ставки НБУ (із 45% на початку року до нинішніх 27%) стало додатковим стимулом для поживлення процесу кредитування економіки банками, *причому, що слід наголосити, за умови зростання реального ВВП*. Це важливий чинник економічного піднесення в цілому, зокрема у промисловості: уже очевидно, що 2000 рік став першим роком реального економічного зростання в Україні за весь період державної незалежності.

Зазначене зростання монетарної бази шляхом мультиплікації грошей та відповідного збільшення грошової маси, звичайно, може активізувати додаткові фактори впливу на прискорення темпів інфляції. Проте, аналізуючи рівень монетизації в Україні, порівнюючи його з рівнями монетизації та її динамікою в інших транзитних економіках, знайдемо підтвердження, що зростання грошової бази та відповідно грошової маси не повинно пропорційно віддзеркалюватися у зростанні рівня цін у процесі переходу цих країн до ринкової економіки. **Тобто основні, фундаментальні чинники зростання інфляції виникають не у сфері монетарної політики НБУ, а в реальному секторі економіки та у фінансовій сфері країни.** Нестійкість процесу ремонетизації (який, до речі, започаткувався саме в останні роки) пов'язана з тим, що фундаментальні структурні фактори недовіри до національної грошової одиниці ще не усунуто. Зробити це лише зусиллями НБУ практично неможливо.

Нагадаємо, що до зазначених факторів передусім належать: значні інфляційні та девальваційні очікування населення; несприятливий інвестиційний клімат у країні (обсяг іноземних інвестицій в економіку України в обчисленні на душу населення чи не найнижчий се-

ред країн із перехідною економікою); певні труднощі з виконанням поточного бюджету, у енергетично-паливному секторі економіки тощо. Тому для стримування інфляційних процесів потрібно насамперед вирішити численні структурні економічні проблеми, реформувати податкову систему та пов'язану з нею законодавчу базу, всебічно й у загальнонаціональному масштабі підтримувати тенденцію до економічного зростання. Зокрема, Національний банк України повинен і буде стимулювати процес реформування банківської системи як основного фінансового посередника в ланцюгу “заощадження — інвестиції”.

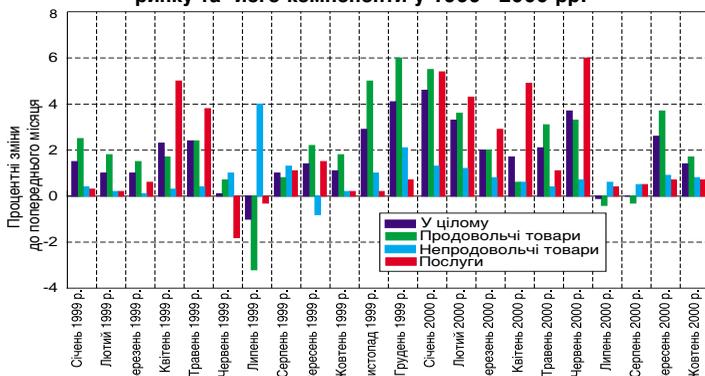
МОЖЛИВІ ЗАХОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ СТРИМУВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ

Макроекономічна політика має бути спрямована на те, щоб продовжити та поглибити економічну стабілізацію, яка шойно розпочалася, надати їй незворотного характеру, не допустити припинення розвитку позитивних процесів у економіці внаслідок зростання інфляції. Виникнення інфляційного тиску на ранній стадії економічного відновлення свідчить про нагальну необхідність прискорення структурних реформ у економіці та фінансовій сфері. Саме вони дадуть змогу знайти компроміс в альтернативі “економічне зростання — інфляція”.

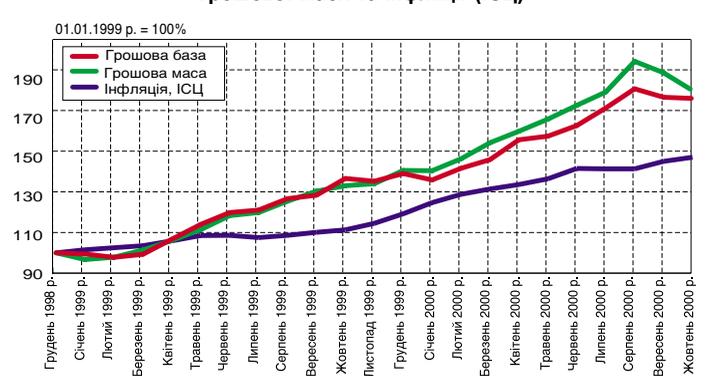
Зокрема, уряду слід послідовно продовжувати розпочаті структурні реформи, активізувати грошову приватизацію, вживати подальших заходів щодо скорочення обсягів бартеру та збільшення частки продукції, оплаченої грошима, що в свою чергу підвищуватиме обсяги надходжень загальнодержавних податків.

НБУ, звісно, також має низку інструментів для стримування зростання грошової маси і відповідно зростання цін, використовуваним при проведенні монетарної політики. Ефективність їх дії

Графік 3. Індекс цін споживчого ринку та його компоненти у 1999–2000 рр.

Графік 4. Індекс зміни грошової бази, грошової маси та інфляції (ІСЦ)

у поточній ситуації значною мірою залежить від стерилізації зростання чистих іноземних активів шляхом скорочення внутрішніх активів НБУ.

Одним із таких інструментів є **скорочення чистого кредиту комерційним банкам шляхом проведення операцій на відкритому ринку**. Щоправда, використання державних цінних паперів як фінансових інструментів не може здійснюватися в обсягах, достатніх для забезпечення необхідного рівня стерилізації (потенційні кредитори, які раніше мали проблеми з ОВДП, ставляться до державних цінних паперів дещо упереджено). Застосування зазначеного інструменту пов'язане також із відволіканням частини грошових ресурсів банківської системи від кредитування реального сектора економіки.

У ситуації, що склалася, зберігає свою актуальність такий інструмент, як **депозитний сертифікат НБУ**. Проте слід зважати на витрати, які можуть знижувати власний прибуток Національного банку, і відповідно надходження до бюджету. Отже, можливість застосування депозитного сертифіката НБУ певною мірою обмежені.

Ще один інструмент, яким можна скористатися з метою стримування інфляції, — **зменшення рефінансування та ломбардного кредитування комерційних банків Національним банком України**. Однак це, як правило, пов'язано з підвищенням відсоткових ставок, що суперечить політиці поступового зниження облікової ставки НБУ, задекларованій урядом у програмі “Реформи заради добробуту”. Поступове зниження Національним банком облікової ставки упродовж 2000 року значною мірою сприяло економічному зростанню в країні.

Уповільнити зростання пропозиції грошей НБУ міг би також шляхом **зменшення грошового мультиплікатора**, тобто підвищенням норми резервних вимог для комерційних банків. Унаслідок та-

кого підходу проблема стерилізації (у частині витрат) перекладається на комерційні банки, що може погіршити поточний фінансовий стан банківської системи, а відтак — призупинити процес збільшення обсягів кредитування нею економіки.

Дія кожного з розглянутих інструментів має короткостроковий характер і не усуває фундаментальних причин інфляції, до того ж може бути надміру витратною як для банківської системи, так і для економіки в цілому.

Тому в економічних умовах, що нині склалися в Україні, оптимальним фактором стримування інфляції є зменшення заборгованості уряду перед НБУ та банківською системою в цілому. Зрозуміло, такий підхід потребує стабільного профіциту бюджету (або альтернативних джерел запозичень для уряду). Щоб він з'явився, необхідно знайти можливості для компенсації в бюджеті **запозичень у банківській системі** шляхом збільшення надходжень від приватизації, а головне — упорядкувати податкову базу, успішно завершити бюджетну реформу та **ліквідувати недоїмки**.

Проблема заборгованості із платежів до бюджету з боку платників податків потребує вирішення. Загальна сума заборгованості перед бюджетом залишається значною, її розмір (за станом на 01.11.2000 р.) становив близько 22 млрд. грн. Особливо критична ситуація щодо податкових надходжень до бюджету склалася у паливно-енергетичному комплексі.

Ще однією проблемою, яка безпосередньо впливає на інфляційний розвиток, є дебіторська та кредиторська заборгованість суб'єктів господарювання. На 1 листопада 2000 р. дебіторська заборгованість становила 196 529 млн. грн. (у тому числі прострочена — 92 075 млн. грн.), кредиторська — 270 174 млн. грн. (у тому числі прострочена — 129 470 млн. грн.). Такий стан у розрахунках між суб'єктами госпо-

дарювання призводить до виникнення різних форм “квазігрошей”, грошових сурогатів та бартерних операцій. З одного боку, вони шкодять ефективності розподілу фінансових потоків у економіці, спотворюють реальну вартість грошей (кредиту і процентів за ним) і збільшують недоїмку до бюджету, а з другого — ускладнюють проведення виваженої монетарної політики, функціонування фінансової системи України в цілому. Ці проблеми потребують якнайшвидшого та ефективного розв'язання.

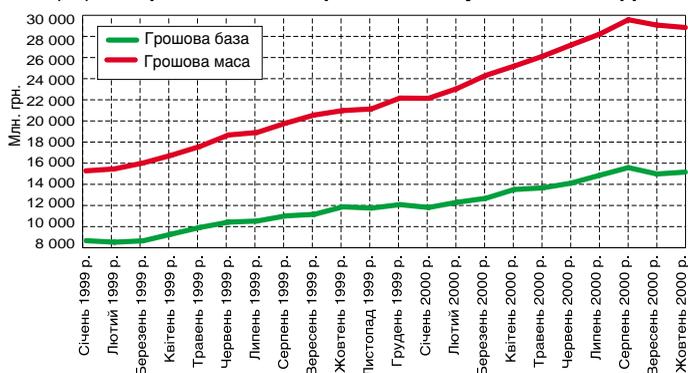
Питання неплатежів (поряд з іншими структурними та законодавчими проблемами) у свою чергу пов'язане з підвищеними кредитними ризиками, які існують у сфері кредитування реального сектора банківською системою. Високий процент за банківськими кредитами у реальному вимірі віддзеркалює значні ризики, пов'язані з кредитуванням підприємств. Водночас такі відсотки є перешкодою на шляху до модернізації економіки та економічного зростання.

Суттєві радикальні заходи на макро-і мікрорівнях, реформи у фіскальній сфері можуть створити надійне підґрунтя для макроекономічної стабілізації загалом і контролю за інфляційним процесом зокрема.

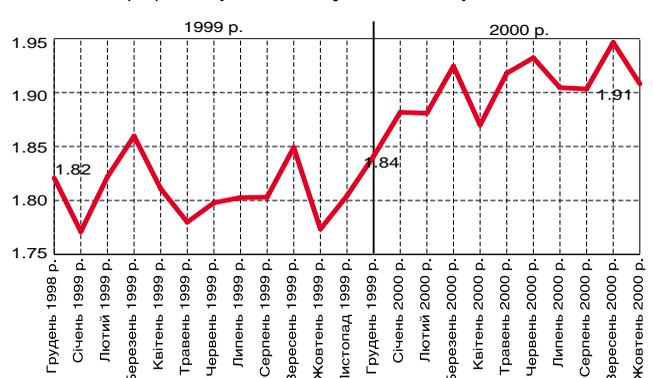
ВИСНОВКИ

Головною передумовою наявності у державі “сильних” грошей є, безумовно, її спроможність зберігати відносну стабільність вартості своїх грошей. Це передбачає, по-перше, відповідну фіскальну політику, по-друге, розумний контроль та регулювання пропозиції грошей із боку центрального банку за допомогою монетарної політики. Необмежений випуск грошей перетворює їх у безоплатне благо. Надлишкова грошова маса спричиняється до гонитви за товарами, швидкого зростання цін, виникнення

Графік 5. Грошова база та грошова маса у 1999 — 2000 рр.

Графік 6. Грошовий мультиплікатор М3

дефіциту товарів та послуг. Знецінення вартості грошової одиниці призводить, по-перше, до того, що вона перестає виконувати *функцію засобу обміну*. Зростає рівень доларизації економіки, бартеру. По-друге, люди готові використовувати гроші як *засіб заощадження* лише доти, доки вони в змозі забезпечувати збереження своєї купівельної спроможності в майбутньому. По-третє, економіка може використовувати національну грошову одиницю як *міру вартості* лише у разі її відносно стабільної купівельної спроможності. Тому *функція контролю за пропозицією грошей повинна здійснюватися інституцією, незалежною від політичних, урядових, а тим більше — лобістських, тінювих та корумпованих сил*.

Особливого значення у період структурної перебудови й залучення в українську економіку значних іноземних інвестицій набувають зовнішня стабільність гривні та передбачуваність обмінного курсу. **Аргументи на користь суттєвої девальвації гривні з метою підтримки українських експортерів не є переконливими** з огляду на такі фактори:

- ◆ навіть за нинішнього курсу більшість українських експортерів продає продукцію за демпінговими цінами, що свідчить про значні резерви у їхньому балансі “доходи-витрати”;

- ◆ велика частка критичного імпорту енергоносіїв у загальному імпорті, використання більшістю експортерів імпортованої продукції як вхідних ресурсів, існування певної частки реекспорту у загальному обсязі експорту (з використанням давальницької сировини), а також велика енергозатратність та енергоємність української економіки (зокрема експортерів) у разі девальвації гривні не забезпечать експортерам суттєвого прибутку, натомість зроблять економіку країни в цілому ще витратнішою;

- ◆ експортери мають значні можли-

вості для зростання прибутку за рахунок підвищення ефективності виробництва;

- ◆ відношення експорту до ВВП, яке впродовж 1999—2000 років становило понад 50%, а також суттєве позитивне сальдо торговельного балансу за цей же період не дають підстав вважати поточний обмінний курс переоціненим.

Чи є у нас внутрішні джерела для утримання сильних і стабільних грошей? Безумовно. І основні серед них — кошти на руках у населення, приватизаційні резерви, кошти банківської системи та інших економічних суб’єктів, не інвестовані в реальний сектор економіки, а також залучення прямих інвестицій резидентів і нерезидентів.

Зокрема, за десять місяців нинішнього року — першого року економічного зростання — вклади населення у банківську систему (див. графік 7) зросли на 39.8% — з 4 283 млн. грн. до 5 986 млн. грн., або на 13.4% у реальному вираженні (з урахуванням темпу інфляції за цей же час).

Упродовж зазначеного періоду депозити банківської системи (див. графік 8) зросли на 40.1% — із 12 156 млн. грн. до 17 027 млн. грн., або на 13.6% у реальному вираженні.

Загальна сума надходжень до бюджету від приватизації за той же час становила близько 1.4 млрд. грн. Серед щорічних найбільших об’єктів приватизації — ВАТ “Миколаївський глиноземний завод” (сума виручки від продажу частини його акцій дорівнює 547 млн. грн.), ОАО “Лисичанськнафтооргсинтез”-ЛИНОС (53 млн. грн.), “Луцький автомобільний завод” (10.8 млн. грн.) та інші.

За 9 місяців 2000 року інвестиції в основний капітал (капітальні вкладення резидентів) становили 11 750 млн. грн., що на 14.6% більше, ніж за відповідний період минулого року (в порівняльних цінах).

Протягом першого півріччя ниніш-

нього року іноземні інвестори вклали в економіку України 420 млн. доларів США, що на 58.6% більше, ніж у першому півріччі 1999 року. Зауважимо, що основними формами залучення інвестицій стали грошові внески (61%), внески у формі рухомого та нерухомого майна (25.4%), цінні папери (11%). Загальний обсяг іноземних інвестицій в Україну за станом на 01.07.2000 р. дорівнює 3 596.1 млн. доларів США. Звичайно, ці цифри не відображають реальних інвестиційних можливостей економіки України. Щодо цього вона має величезні резерви.

Серед додаткових чинників підвищення попиту на гроші в 2000 році можна виділити такі:

- ◆ зменшення частки бартеру та взаємозаліків у промисловості;

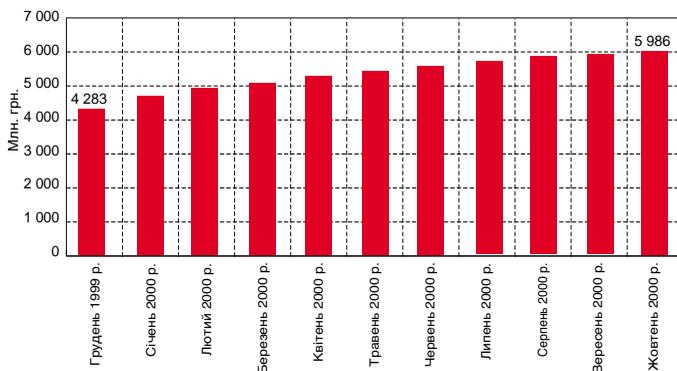
- ◆ вихід частини економіки з тінювого сектора;

- ◆ збільшення нарахувань до фонду зарплати та відрахувань до Пенсійного фонду.

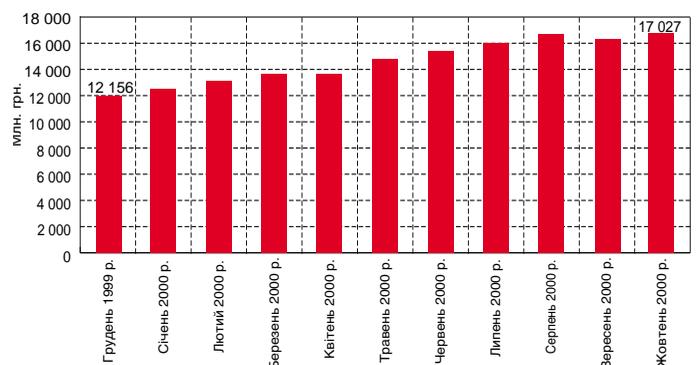
Розробникам макроекономічної політики слід брати до уваги, що ці чинники й надалі — у процесі реального економічного зростання та продовження структурних реформ — впливатимуть на інфляційний розвиток.

Органам державного управління не варто забувати і про те, що невичерпним джерелом поповнення бюджету є гроші, які перебувають на руках у населення. Звичайно, мова не про безпідставне вилучення коштів у фізичних осіб. Йдеться про застосування економічних важелів для залучення цих грошей, а також коштів інших економічних суб’єктів у економічний оборот, про підвищення довіри населення до національної грошової одиниці. Останнє є одним із найважливіших чинників продуктивного вирішення проблеми економічного зростання в Україні.

Графік 7. Депозити фізичних осіб

Графік 8. Депозити банківської системи

Продовження теми /

Прогнозування інфляції

**Олександр
Петрик**

Заступник директора економічного департаменту — начальник управління перспективних досліджень та макроекономічного прогнозування Національного банку України

У статті розглядається проблема прогнозування інфляції. Пропонується економетрична модель, яка, на думку авторів, може сприяти вдосконаленню короткострокового прогнозування інфляції. Автори вважають за потрібне наголосити, що припущення, висловлені в статті щодо можливого монетарного розвитку, не обов'язково віддзеркалюють офіційну позицію НБУ.

**Юрій
Половнов**

Економіст відділу інформаційного моделювання та макроекономічного прогнозування економіки України управління перспективних досліджень та макроекономічного прогнозування Національного банку України

ПРОБЛЕМИ ПРОГНОЗУВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ

Достовірний прогноз інфляції є однією з передумов успішного проведення макроекономічної політики. Проте зробити його доволі складно, принаймні в Україні. Причиною тому — особливості економічних перетворень, які відбувалися в нашій країні впродовж останніх років. За цей час, зокрема, сталися фундаментальні зміни у поведінці населення та підприємств щодо способів тримання грошей; виникли канали уніфікації готівкових та безготівкових коштів; у людей з'явилася можливість вибору деномінації валюти у процесі заощадження. Нині поведінку населення та суб'єктів господарювання важко спрогнозувати ще й тому, що рівень інфляції залишається відносно високим за значної нестабільності самої інфляції (хоча спостерігаються певні її сезонні коливання), а інфляційні очікування — значними (див. графіки 1 і 2). Ці та інші чинники (наприклад, імовірність зовнішніх цінових шоків) ускладнюють прогнозування макроекономічних показників, зокрема інфляції.

Більшість підходів до моделювання майбутньої інфляції побудована на припущенні, що поведінка населення, підприємств, фірм, уряду, центрального банку та банківської системи, а також дія зовнішніх факторів впливу є незмінними або доволі передбачуваними. При використанні такого підходу в моделюванні (але за умови постійної зміни поведінки населення, фірм, уряду та фінансового сектора) результати моделювання, зрозуміло, будуть менш визначеними та

більш неточними. Отже, точність прогнозу значною мірою залежить від правильно сформульованих **вхідних** параметрів моделі, які здебільшого визначаються майбутньою поведінкою суб'єктів економіки та впливом зовнішніх факторів.

Прогнозуючи інфляцію, слід визначити строки, на які робиться прогноз. У довгостроковому періоді основним чинником інфляції зазвичай є зростання кількості грошей в економіці. В інших (менш тривалих) проміжках часу суттєвими можуть бути немонетарні фактори або фактори непрямого монетарного впливу. Такими можна вважати адміністративні зміни цін, зовнішні шоки, інфляційні очікування тощо.

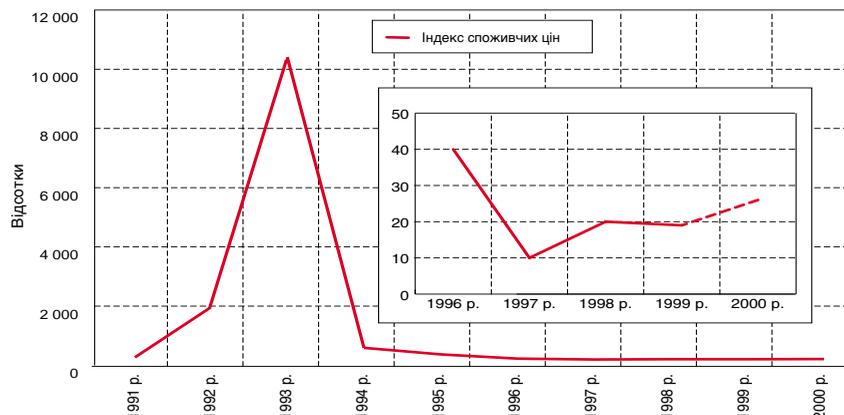
Прогнозування інфляції на триваліші періоди потребує дослідження попиту на гроші та побудови відповідних моделей. Найефективнішими нині вважаються так звані моделі корекції похибок (Error-correction models). Останнім ча-

сом вони майже витіснили із практики підхід часткового коригування (partial adjustment), який донедавна широко застосовувався при моделюванні попиту на гроші.

Перспективним напрямом у прогнозуванні деяких макроекономічних показників, зокрема інфляції, є прості підходи, засновані на використанні окремих рівнянь відповідно до дисагрегації прогнозованого показника на окремі компоненти, що почата дає змогу точніше з'ясувати залежності між прогнозованими показниками та екзогенними параметрами, які використовуються у рівняннях.

Зауважимо: жодна модель не в змозі дати вичерпної відповіді на запитання про те, якою саме буде подальша інфляція. Однак застосування прогнозних моделей (як і експертних оцінок) допоможе одержати обґрунтованіший прогноз інфляції як у короткостроковому, так і в довгостроковому періодах.

Графік 1. Індекс споживчих цін (відсоткові зміни; грудень до грудня попереднього року)

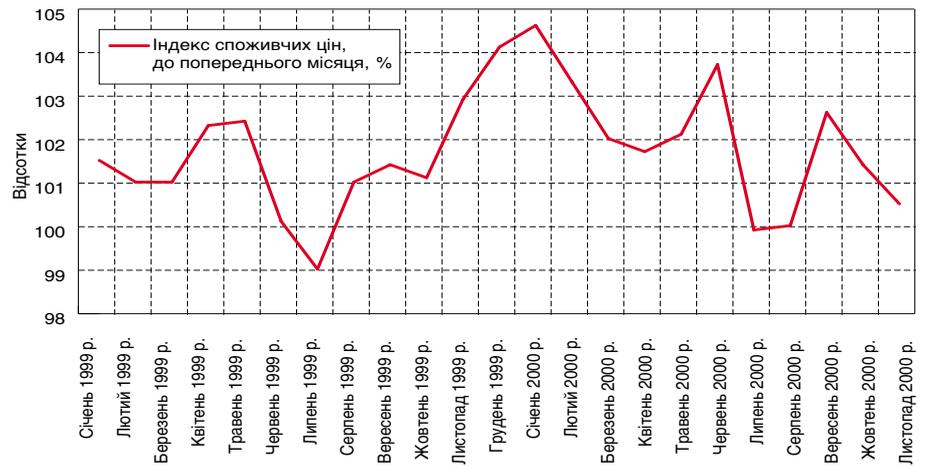
МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ У КОРОТКОСТРОКОВОМУ ПЕРІОДІ

Пропонований нами підхід до прогнозування змін індексу споживчих цін ґрунтується на прогнозуванні його компонентів. Оскільки кожен ціновий компонент споживчого кошика (індекс цін продовольчих товарів, індекс цін непродовольчих товарів та індекс цін послуг) має певні ознаки та відповідну вагу і залежить від різного набору змінних, моделювання цих компонентів провадилося за допомогою застосування окремих рівнянь. Індекс споживчих цін ми розраховували шляхом агрегування прогнозних значень цінових індексів, зважених на їх вагові частки у споживчому кошику.

Як свідчать результати досліджень, кожен окремий ціновий компонент індексу споживчих цін має свою специфіку. Ціни на продовольчі товари більшою мірою залежать від динаміки грошової бази, оскільки значну частину їх кошика становлять товари вітчизняного виробництва. Цю закономірність підтверджує статистика: індекс цін на продовольчі товари за січень—жовтень 2000 року зріс на 25.1%, водночас грошова база за цей же період збільшилася на 25.9%. Така залежність пояснюється тим, що більшу частину грошової бази становить готівка, а в Україні передусім саме вона обслуговує зазначений сегмент ринку. Тому в даній моделі замість грошової бази як альтернативну екзогенну змінну можна застосовувати готівку. Частка імпортих продовольчих товарів у даному кошику менша і ціни на них в основному залежать від обмінного курсу. Частка імпортих товарів значно більша у кошику непродовольчих товарів, що зумовлює і більшу залежність індексу цін цих товарів від обмінного курсу. Так, індекс цін на непродовольчі товари за січень—жовтень 2000 року зріс на 8.1%, девальвація гривні щодо долара США за цей же період становила 4.2%.

Індекс цін послуг слабо залежить від динаміки грошової бази та обмінного курсу, оскільки значна їх частка в Україні регулюється адміністративно. Так, причиною його щорічного збільшення було, зокрема, підвищення в червні 2000 року цін на комунальні послуги, зростання в різний час у різних регіонах країни цін на транспортні послуги та послуги зв'язку. Одне слово, чинники зростання індексу цін послуг — це в основному наслідки різноманітних адміністративних заходів.

Графік 2. Індекс споживчих цін (до попереднього місяця)

Для короткострокового прогнозування зміни індексів цін товарів та послуг використано такі рівняння.

Для прогнозування індексу цін продовольчих товарів:

$$cpifc = c_1 \times cpifc_{-12} + c_2 \times mb_{-1} + c_3 \times TREND + c_4$$

$$R^2 = 0.977, F\text{-statistic} = 919;$$

для прогнозування індексу цін непродовольчих товарів:

$$cpinfc = c_5 \times rateavr_{-1} + c_6 \times TREND + c_7$$

$$R^2 = 0.981, F\text{-statistic} = 1389;$$

для прогнозування індексу цін послуг:

$$cpisc = c_8 \times cpisc_{-1} + c_9 \times d_{9608} + c_{10} \times TREND + c_{11}$$

$$R^2 = 0.995, F\text{-statistic} = 3437,$$

де mb — грошова база;

$rateavr$ — обмінний курс (гривень за 100 доларів США, середній за період);

$cpifc$ — кумулятивний індекс цін продовольчих товарів, 1995 : 12 = 100;

$cpinfc$ — кумулятивний індекс цін непродовольчих товарів, 1995 : 12 = 100;

$cpisc$ — кумулятивний індекс цін

послуг, 1995 : 12 = 100;

$c_1 \dots c_{11}$ — коефіцієнти;

$TREND$ — змінна, яка визначає лінійний тренд досліджуваної величини;

d_{9608} — фіктивна змінна, яка у липні 1996 року дорівнювала одиниці, а протягом інших періодів — нулю. Вона призначена для елімінування значного шоку в досліджуваній величині в означений період. (Зростання у серпні 1998 року на 24% індексу послуг пов'язане з адміністративним підвищенням цін на комунальні послуги).

Розрахунки провадилися на основі використання місячних часових рядів.

Сезонність враховувалася лише у першому рівнянні, що пов'язано із сезонним коливанням цін переважно на продукти харчування. Екзогенними змінними у моделі є грошова база та обмінний курс. Значення грошової бази на четвертий квартал 2000 року та перший квартал 2001 року за двома сценаріями обчислено на основі значень її зростання згідно із експертни-

Прогноз інфляції за двома сценаріями				
Прогнозні величини	I сценарій		II сценарій	
	IV квартал 2000 року	I квартал 2001 року	IV квартал 2000 року	I квартал 2001 року
Грошова база на кінець періоду, млн. грн.	15483.3	15638.1	16168	16653
Грошова база, % зміни за період	4.0	1.0	8.6	3.0
Обмінний курс, середній за період, грн. за 100 дол. США	544.4	551.7	544.4	558.3
Інфляція, ІСЦ (накопиченим підсумком за період), %	3.6	3.7	3.9	4.3

ми оцінками можливого монетарного та економічного розвитку та сезонності зміни грошової бази за попередні роки. Рівень обмінного курсу (середнього за період, гривень за 100 доларів США) також визначено на основі експертних оцінок.

Розроблено два сценарії розвитку подій (відповідні прогностичні розрахунки див. у таблиці).

За першим сценарієм інфляція (грудень до грудня) за 2000 рік може становити 25.9%, за другим — 26.4%. Відносно незначна розбіжність прогнозу інфляції за суттєвої розбіжності показників зростання грошової бази у четвертому кварталі 2000 року та відповідно у цілому за рік пояснюється насамперед інерційністю впливу, тобто залежністю інфляції від зростання бази з певними лагами. Тому на інфляцію IV кварталу більший вплив мало зростання грошової бази у попередній період.

нарієм; на графіку 4 — зміни цін непродовольчих товарів та зміни обмінного курсу (теж за першим сценарієм).

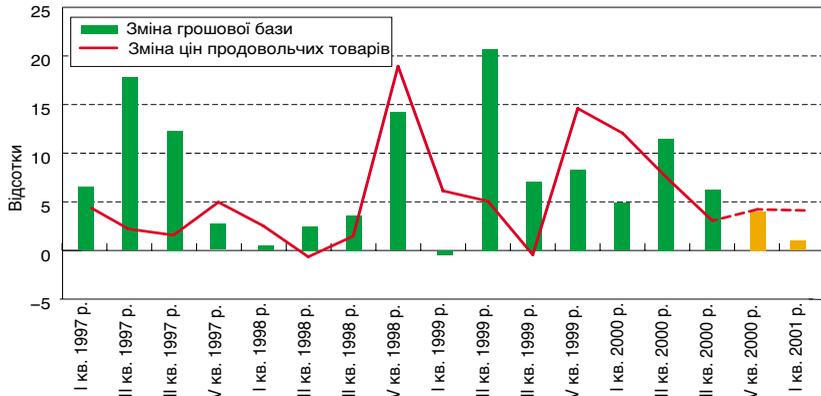
Результати застосування запропонованої моделі дають підстави зробити висновок, що зміни грошової бази та

індексу споживчих цін здійснюється протягом кварталу. Зміни обмінного курсу спричиняють зростання цін непродовольчих товарів майже негайно. На збільшення індексу споживчих цін справляють вплив також значні інфляційні очікування та інфляційна інерція. На зменшення ж значеного індексу в основному впливає збільшення попиту на гроші з боку суб'єктів господарювання і населення. Отже, згідно зі сценаріями розвитку подій дуже ймовірно, що за відповідної зміни грошової бази та обмінного курсу значення інфляції перебуватиме в межах, окреслених на графіку 5.

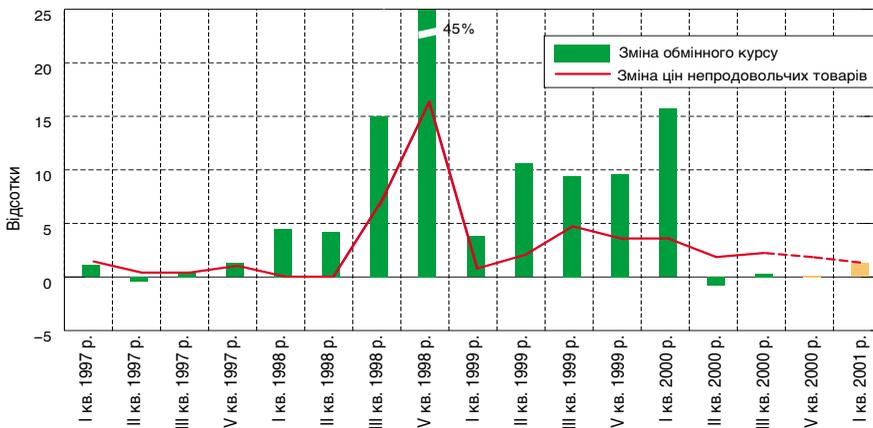
Підходи, засновані на використанні короткострокових економетричних моделей, один зі зразків яких запропоновано у цій статті, дають змогу перевірити вплив на розвиток інфляційних процесів у країні тих чи інших факторів, які певною мірою можуть контролюватися владою. Застосування таких моделей допомагає прогнозувати також розвиток макроекономічних показників за різними сценаріями та відповідно оцінювати ситуацію.

Графік 3. Зміни цін продовольчих товарів та зміна грошової бази (до попереднього періоду)

Графік 4. Зміни цін непродовольчих товарів та обмінного курсу (середнього за період) (до попереднього періоду)

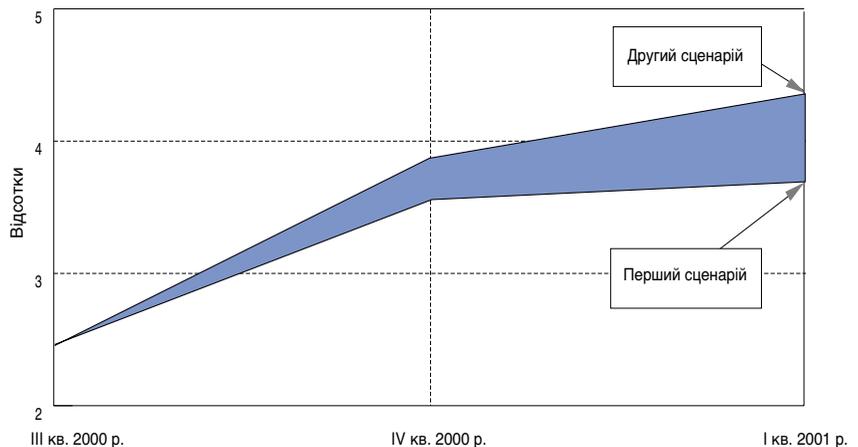

Звичайно, для визначення екзогенних чинників, якими у цій моделі є грошова база та обмінний курс, необхідно робити кількісні припущення щодо майбутніх змін у чистих зовнішніх запозиченнях, стані поточного рахунку платіжного балансу, змін валютних резервів, чистому кредиті уряду та інших показниках, а також певних заходах у макроекономічній політиці взагалі (монетарна база та курс є керованими показниками) — це потрібно для визначення можливої траєкторії зміни бази й курсу. За нинішнього курсового режиму значення курсу не є таргетованим і тому залежить від курсової політики, яку проводить влада, та від ситуації на фінансових ринках.

На графіку 3 відображено зміни цін продовольчих товарів, зміни грошової бази та їх прогноз за першим сце-

обмінного курсу найбільше впливають на зростання рівня цін споживчого ринку. При цьому найбільший вплив зростання грошової бази на зростання

Графік 5. Прогноз змін індексу споживчих цін (до попереднього періоду)

Слово – регіонам/

Гроші поза банками. Як залучити їх в офіційну економіку?

Олександр Червко

Начальник Черкаського територіального управління Національного банку України

Коли територіальне управління Національного банку України спільно з редакцією обласної газети “Нова доба” розпочало роботу над творчим проектом “Гроші поза банками. Як залучити ці кошти в офіційну економіку?”, скептики розцінили його як передчасний. Мовляв, питання поки що науково не вивчене (особливо щодо віднесення грошей поза банками до тіньового сектора економіки), немає методів оцінки тіньової економіки тощо. Але автори керувалися потребами реального життя, виходили з реального стану економіки регіону.

Нині багато мовиться про те, що втілити в життя Програму структурної перебудови економіки України можна насамперед за умови широкого залучення іноземних інвесторів. Обсяги надходжень їхніх коштів у економіку області зростають. Якщо в 1995 році ними було вкладено 28 204 тис. доларів США, то в 1999-му — 103 780 тис., тобто у 3.7 раза більше. Причому 99 відсотків коштів надійшло із країн далекого зарубіжжя. Такі тенденції зберігаються і цього року.

Утім, слід визнати, що у масштабах економіки Черкащини прямих іноземних інвестицій отримано не так уже й багато. Україні, як і переважній більшості країн світу, доводиться розраховувати на внутрішні джерела. У ФРН, наприклад, заощадження населення становлять понад 60 відсотків від загальних інвестиційних ресурсів, які живлять економіку країни.

У нашій країні внутрішні інвестиційні накопичення поповнюються за рахунок:

- коштів амортизаційного фонду, який формується на економічно обґрунтованих засадах і використовується лише для відтворення;

- внутрішньогосподарських підприємницьких відрахувань із прибутку і рентних доходів;

- грошових накопичень державного і місцевого бюджетів, частина яких завжди спрямовується на втілення загальнодержавних та регіональних програм;

- цілеспрямовано акумульованих та використаних кредитних ресурсів банків.

З огляду на реальний стан економіки

України визначального значення набуває таке інвестиційне джерело, як акумулювання та використання кредитних ресурсів, які спочатку повинні прийти до банку. Однак слід визнати, що вони здебільшого концентруються у невиробничій сфері — поза банками або на руках у фізичних осіб, підприємців, комерційних структур. А цей сектор, завладоюючи лівовою часткою грошової маси, практично не займається розвитком товаровиробництва. Його економічні інтереси зосереджені на короткостроковому торговельно-грошовому обігу. Відтак відтворювальні процеси, по суті, гальмуються, ми не можемо досягти економічної стабільності та сподіватися на подальше зростання.

Наведу кілька цифр. Грошова маса (М3) в області за 3 роки і 11 місяців потроїлася і на 1 грудня 2000 року становила 677.0 млн. грн. Головним чином зростала готівка поза банками. Треба відверто сказати, що в області з часу проведення грошової реформи обсяг грошей поза банками (М0) збільшився зі 124.1 млн. грн. до 437.9 млн. грн., або у 3.5 раза. Нині їх питома вага у загальному обсязі грошової маси — 64.6 відсотка. Особливо активно зростала готівка поза банками останнім часом. Якщо, наприклад, за 1998 рік її обсяг збільшився на 9 відсотків, то за 11 місяців цього року — на 21.

Цікава картина розміщення грошової маси. Нині у суб'єктів господарювання її зосереджено 12.2, у домашніх господарствах — 80.5 відсотка. Спостерігається тенденція до значного зростання грошової маси у домашніх господарствах: на 1 грудня 2000 р. — 545.7

млн. грн., із них 107 млн. грн., або 20 відсотків — заощадження у національній валюті в установах банківської системи, а 437.9 млн. грн., або 80 відсотків — це готівка у населення.

Схоже, причина ось у чому: доходи тіньової економіки приховуються від оподаткування і лавиною поповнюють гроші поза банками.

Це зайвий раз доводить, що суспільство потерпає через нерозвинуті ринкові відносини, які обумовили появу в Україні неофіційної економіки. Усе більше вчених, державних діячів доходять думки, що подальше розширення її сфери загрожує національній безпеці, самим засадам державності.

Розуміючи, що істотне зниження обсягів позабанківського обігу готівки у національній та іноземній валютах та розширення сфери безготівкових платежів є злосудним питанням соціально-економічного розвитку держави,

Переважна більшість неемісійних кредитних ресурсів формується за рахунок коштів населення. Правильне їх використання свідчить про ефективність функціонування ринку капіталів

територіальне управління та обласна соціально-економічна газета “Нова доба” нещодавно завершили спільний творчий проект “Гроші поза банками. Як залучити ці кошти в офіційну економіку?” Ми ставили собі за мету проаналізувати на сторінках газети фактори, які впливають на осідання готівки поза касами банків, та надати всім зацікавленим сторонам можливість висловити пропозиції щодо оптимізації готівкових розрахунків у народному господарстві.

У 16 номерах газети “Нова доба” виступили 79 учасників акції — представники обласної, районних державних адміністрацій, установ банків, податкових служб, фінансових органів, підприємницьких структур.

Обговорення проблеми залучення коштів поза банками в офіційну економіку вивело читачський загал газети на

розмову про стан розвитку ринкового господарства та структурні зміни в економіці держави, регіону, взаємоузгодженість монетарної, фінансової, промислової і соціальної політики.

Увагу громадськості області привернули кричущі факти. Зокрема, в публікаціях ішлося про те, що 40 відсотків черкаських підприємств зав'язало в бартері без найменшої надії самостійно виплутатися з його тенет; за 1997—1999 роки в області виявлено 220 фіктивних фірм, через які легалізуються тіньові гроші; в обласному центрі 80% водіїв — перевізників на маршрутах — уникають сплати податку.

Загалом у газетних матеріалах висловлено близько 80 пропозицій, втілення яких дало б змогу знизити обсяги позабанківського обігу готівки, прискорити розвиток ринкових відносин, поліпшити систему оподаткування, вдосконалити

Ефективність державного регулювання економіки прямо залежить від законодавства — інвестиційного, антимонопольного, біржового, страхового, банківського, податкового

банківську діяльність, законодавчо врегулювати підприємницьку діяльність.

Узагальнено висновки, зроблені в ході обговорення:

- ♦ в умовах слабкорозвинутого ринку в Україні почав зростати неофіційний, тіньовий сектор економіки, що негативно впливає на розвиток суспільства;

- ♦ слід завоювати довіру громадян України до економічної політики держави. Не набувши демократичних традицій, правової свідомості, поваги до особи, ми так і не дізнаємося, що насправді становить собою ринкова система.

Дві третини учасників обговорення висловилися за створення в Україні ощадно-кредитної системи, що дасть змогу залучати заощадження населення для втілення Національної програми структурної перебудови економіки. Складовими цієї системи повинні стати Податковий кодекс, закони України “Про ощадну справу”, “Про кредит”, “Про гарантування вкладів фізичних осіб”, “Про гарантії комерційним банкам”, які ще має підготувати і прийняти Верховна Рада.

Правова база має регулювати і податкові відносини. На мою думку (щодо цього також висловлено багато пропозицій), у період спаду держава повинна знизити прибутковий податок і податок на прибуток підприємств, що забезпечило б зростання чистого прибутку і стимулювало б розширення виробництва. Сьогодні очевидно, що

політика високих податкових ставок, яка проводиться в Україні в умовах спаду виробництва, не має достатніх підстав. Як результат, надмірні податки пригнічують виробників і змушують їх приховувати свої реальні доходи, переходити в “тінь”.

Переймаючи досвід розвинутих країн, держава повинна приділяти належну увагу регулюванню процентних ставок за кредитами комерційних банків. Зниження цих ставок нині привело б до збільшення підприємницького доходу і в кінцевому підсумку — чистого прибутку, а отже, стимулювало б зростання виробництва.

Позитивним є той факт, що НБУ з початку року вже чотири рази знижував облікову ставку — із 45% до 27% річних. Це свідчить про зацікавленість Національного банку у зменшенні ціни кредитних ресурсів банківської системи і прагненні активізувати кредитування банками реального сектора економіки.

І кредитний ринок одразу відреагував на своєчасні дії центрального банку. Впродовж нинішнього року пожвавили кредитну діяльність і установи банків на Черкащині. В економіку області вже спрямовано 583.7 млн. грн., тобто у 4.4 рази більше, ніж за відповідний період минулого року. Середня процентна ставка за наданими кредитами — 44.5%, у тому числі за кредитами в сільське господарство — 38%.

Сподіватимемося, що позитивні тенденції у кредитній діяльності банківських установ розвиватимуться й надалі. Адже з початку року обсяг вкладів населення зріс на 36.6 млн. грн., або на 32 відсотки і сягнув 153 млн. грн. А це — грошові ресурси, які живлять реальну економіку.

Не менш важливим є питання регулювання грошової маси, цін. І тут дії Національного банку України щодо

Слід прискорити прийняття Господарського кодексу, впровадження якого законодавчо стимулювало б вітчизняного товаровиробника

зниження норм резерву дозволяють регулювати наявність грошової маси для потреб народного господарства. Зокрема, з початку року знижено норматив резервування з 17% до 15% залучених банками коштів.

Відносно ж стимулювання вітчизняного товаровиробника, то, на нашу думку, слід прискорити прийняття Господарського кодексу.

Необхідно також законодавчо підтримати впровадження у державі Національної системи масових електронних

платежів (НСМЕП). Це дасть змогу скоротити готівкові розрахунки, розширивши обсяги безготівкових платежів населення у сфері торгівлі, послуг із використанням розрахункових чеків, векселів, акредитивів та здійснюючи соціальні виплати населення через бан-

40 відсотків черкаських підприємств зав'язало в бартері без надії самостійно виплутатися з його тенет

ки. Ряд установ банків у області вже має досвід безготівкових розрахунків із фізичними особами. Зокрема, установи Приватбанку, АППБ “Аваль”, Промінвестбанку, Укрінбанку створили власні повнофункціональні процесингові центри, за допомогою яких емітують та обслуговують картки VISA, MasterCard, American Express, Evrocard та інших міжнародних платіжних систем. У відділеннях банків створено інфраструктуру, яка налічує понад 100 місць, де приймають картки для оплати послуг і видачі готівки, встановлено три банкомати.

Звичайно, зроблено ще дуже мало, але ж це — лише перші кроки до впровадження Національної системи масових електронних платежів. Поступове зміцнення комерційними банками власної ресурсної бази, кредитного потенціалу в перспективі забезпечить основу для широкого залучення їхніх установ до процесу відновлення вітчизняного виробництва на засадах довгострокових позик.

І ще про одну суттєву річ. Державні органи повинні дівіше боротися з таким явищем, як тіньова економіка, зокрема посилити роботу щодо викриття та профілактики економічних злочинів. З іншого ж боку, необхідно гарантувати безпеку підприємницької діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності. Це питання набуло такої гостроти, що стало одним із головних чинників, які формують мотивацію до ефективного підприємництва, інвестиційної діяльності.

Усі пропозиції, висловлені у публікаціях, систематизовано і разом із підсумками реалізації проекту надіслано до Верховної Ради України, Національного банку, Ради національної безпеки та оборони, обласної державної адміністрації для можливого використання в роботі над законами й нормативними актами, у практичній діяльності обласних управлінь, суб'єктів господарювання тощо.

Певен, що побороти “тінь” можна. Треба лиш діяти!

□

Підсумки діяльності комерційних банків України за 9 місяців 2000 року

Стан банківської системи України за підсумками трьох кварталів року характеризувався такими основними тенденціями. Поліпилися загальна якість активів, зросла ефективність їх використання. Збільшилася питома вага робочих активів (процентних) у сумарних активах, що позитивно вплинуло на процентну дохідність банків.

Проте щодо загальної дохідності активних операцій та рентабельності банків спостерігалася тенденція до зменшення. Це пов'язано зі зростанням адміністративних витрат, витрат на формування резервів під ризики та спливання безнадійних активів, а також із невідповідністю темпів зростання доходів і витрат, зменшенням доходів від торгівлі іноземною валютою.

Порівняно з аналогічним періодом минулого року дещо погіршилися й інші показники, які характеризують ефективність діяльності банків: чиста процентна маржа, чистий спред, чиста процентна позиція тощо. Це вплинуло на обсяги основних складових капіталу банків. Він в основному зростає за рахунок поповнення статутних фондів та субординованого боргу, питома вага яких у загальній сумі капіталу банків є найбільшою.

Банки системи мають достатній рівень капіталу (як співвідношення капіталу та активів), проте намітилася тенденція до його зниження.

Значно зменшилася кількість порушень банками економічних нормативів. Загальна кількість комерційних банків за 9 місяців 2000 року зменшилася на 8, жодного нового банку не зареєстровано. Кількість проблемних зросла на 12 банків.

Намітилися тенденції до збільшення числа банків, капітал яких перевищує 5 млн. євро, та до прискорення ліквідації малих і неплатоспроможних банків.

За станом на 1 жовтня 2000 року в Реєстрі банків, їх філій та представництв, валютних бірж було зареєстровано **195** банків. Із них 2 — державні (Ощадбанк України і Укресімбанк), 168 — акціонерні товариства (119 — відкриті, 49 — закриті), 25 — товариства з обмеженою відповідальністю.

В Україні зареєстровано 29 банків, створених за участі іноземного капіталу, в тому числі 7 банків — зі 100-відсотковим іноземним капіталом. Процент участі іноземного капіталу в банківській системі за станом на 01.10.2000 р. становив 12.4%.

Ліцензію Національного банку України на здійснення банківських операцій мають 154 комерційних банки, у тому числі на здійснення операцій із валютними цінностями — 148.

65 банків віднесено до категорії проблемних (це 33.3% від загальної кількості). Із них 25 банків перебувають у режимі фінансового оздоровлення, в одного відкликано ліцензію на право здійснення всіх банківських операцій, у двох — призначено тимчасові адміністрації, 37 банків перебувають у стадії ліквідації.

ХАРАКТЕРИСТИКА КАПІТАЛУ СИСТЕМИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Загальна (балансова) сума капіталу всієї банківської системи на 01.10.2000 р. становила **6 285 млн. грн.** (18.3 % від

усіх пасивів банків), що на 407.6 млн. грн., або на 6.9% більше, ніж було на 01.01.2000 р.

Нормативний капітал (балансовий капітал, відкоригований: на обсяг нематеріальних активів та капітальних вкладень у них; на вкладення в дочірні та асоційовані компанії; на обсяг випущених банками акцій та цінних паперів у портфелі на продаж та інвестиції; на недосформовану суму резерву під кредитні ризики та з урахуванням обсягу субординованого боргу) дорівнював **4 951.3 млн. грн.**, що на 643.8 млн. грн., або на 14.9% більше, ніж було на 01.01.2000 р. Зростання сталося в основному за рахунок збільшення обсягів статутних фондів та субординованого боргу банків. Серед факторів, які негативно вплинули на обсяг нормативного капіталу, — недосформовані резерви під кредитні ризики та зменшення фінансового ре-

зультату банків. Обсяг субординованого боргу з початку року зріс на 339.5 млн. грн. (в 4.5 раза) і становив 437.5 млн. грн.

Загальна сума зареєстрованих та сплачених статутних фондів по системі комерційних банків на 01.10.2000 р. становила **3 421.3 млн. грн.** (69.1% від загального обсягу нормативного капіталу), що на 507.5 млн. грн., або на 17.4% більше, ніж було на 01.01.2000 р.

За станом на 01.10.2000 р. комерційні банки, які надають звітність, за розміром капіталу розподілилися так:

- нормативний капітал менше 1 млн. євро мали 5 банків (у всіх зафіксовано від'ємне значення нормативного капіталу);
- від 1 до 2 млн. євро — 2 банки;
- від 2 до 3 млн. євро — 19;
- від 3 до 5 млн. євро — 50;
- від 5 до 10 млн. євро — 56;
- понад 10 млн. євро — 23 банки.

Нормативний і статутний капітал системи комерційних банків України		
Період	Нормативний капітал, млн. грн.	Статутний капітал, млн. грн.
За станом на 01.01.2000 р.	4 307.5	2 913.8
За станом на 01.04.2000 р.	4 505.3	3 072.8
За станом на 01.07.2000 р.	4 834.1	3 292.8
За станом на 01.10.2000 р.	4 951.3	3 421.3
Темпи зростання відносно 01.01.2000 р., %	114.9	117.4

Динаміка обсягу нормативного капіталу системи банків України

Розмір нормативного капіталу	Кількість банків за станом на 01.01.2000 р.	Кількість банків за станом на 01.10.2000 р.
До 1 млн. євро	14	5
1–2 млн. євро	34	2
2–3 млн. євро	31	19
3–5 млн. євро	41	50
5 млн. євро і більше	44	79
Усього	164	155

Стосовно достатності капіталу по системі комерційних банків, то порівняно з 01.01.2000 р. спостерігалася тенденція до зменшення: на 01.10.2000 р. цей показник становив 14.9% (при мінімальній нормі 4%).

Однією зі складових капіталу комерційних банків є **фінансовий результат їх діяльності**. За 9 місяців 2000 року він дорівнював **67.5 млн. грн.**, тоді як за аналогічний період 1999 року — 324.2 млн. грн. Від’ємний фінансовий результат мали 18 комерційних банків (11.6% від кількості банків, які надають звітність). Сума збитків зазначених банків становила 300.0 млн. грн.

Основна причина відносного погіршення фінансового результату діяльності комерційних банків криється у невідповідності темпів зростання доходів та витрат.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗОБОВ’ЯЗАНЬ СИСТЕМИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Порівняльний аналіз структури зобов’язань комерційних банків за станом на 01.01.2000 р. та на 01.10.2000 р. свідчить про зростання всіх її складових.

Загальна сума зобов’язань системи банків становила **27 986.5 млн. грн.**, що на 8 057.9 млн. грн., або на 40.4% більше, ніж на 01.01.2000 р.

Найбільшою в зобов’язаннях банків України є питома вага коштів суб’єктів господарювання.

За станом на 01.10.2000 р. **заборгованість перед клієнтами — суб’єктами господарювання** на поточних та депозитних рахунках становила **10 836.4 млн. грн.**, або 38.7% від загальної суми зобов’язань (питома вага цього показника порівняно з 01.01.2000 р. зменшилася на 2 процентних пункти). З початку 2000 року обсяг залучених у суб’єктів господарювання коштів зріс на 2 727.4 млн. грн., або на 33.6%. Із них 61.6% — це залишки резидентів у національній валюті, 35.04% — у вільно конвертованій.

Залишки на поточних та депозитних рахунках фізичних осіб становили 6 180.9 млн. грн. (22.1% від зобов’язань банків), тобто зросли з початку року на 1 772.2

млн. грн., або на 38.6%. Вклади громадян-резидентів у національній валюті дорівнювали 50.2%, а у вільно конвертованій — 48.4% від загальної суми вкладів населення.

Загальний обсяг вкладів фізичних осіб у банках — членах Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (надалі — Фонду) на 01.10.2000 р. становив 5 001.1 млн. грн. (81% від загальної суми вкладів фізичних осіб), у тому числі 3 044.2 млн. грн. — в іноземній валюті, тобто з початку року зріс відповідно на 1 310.8 млн. грн. (35.5%) та на 842.3 млн. грн. (38.3%). Загальна кількість вкладників досягла 5 260 714, це на 14.7% більше, ніж налічувалося на 01.01.2000 р.

Найвагоміша частка вкладів фізичних осіб у банках — членах Фонду припадає на групу вкладів до 500 грн. — 4 658 тис. вкладів (або 88.5%). Їх сума — 125.7

млн. грн., у тому числі в іноземній валюті (у гривневому еквіваленті) — 18.2 млн. грн. Середній розмір вкладу за цією групою дорівнює 27 грн.

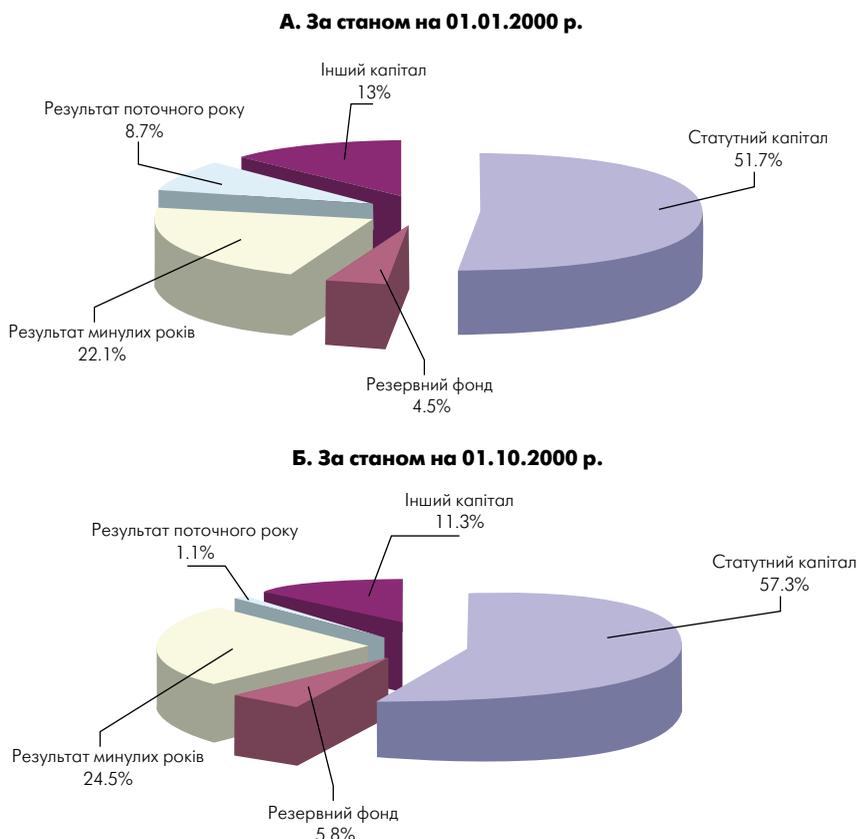
Найменша кількість вкладів фізичних осіб у банках — членах Фонду припадає на групу вкладів понад 5 000 грн. — 167 тис. вкладів (або 3.2%) на суму 4 032.8 млн. грн., у тому числі в іноземній валюті (у гривневому еквіваленті) — 2 816.2 млн. грн. Середній розмір вкладу за даною групою — 24.1 тис. грн.

Середній розмір вкладів фізичних осіб у банках — членах Фонду на 01.10.2000 р. становив 950.7 грн.

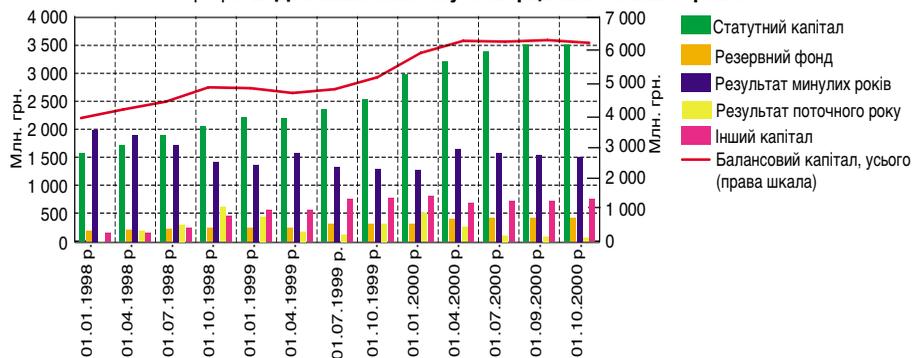
Заборгованість перед банками за строковими коштами на 01.10.2000 р. становила 2 704.9 млн. грн. (9.7% від загальної суми зобов’язань), тобто зросла з початку року на 512.8 млн. грн., або на 23.4%. Найбільша питома вага припадала на кошти у вільно конвертованій валюті — 58.1%.

Кошти банків на рахунках “Лоро” та в розрахунках платіжними картками дорівнювали 999.1 млн. грн. (3.6% від усіх зобов’язань), тобто зросли порівняно з 01.01.2000 р. на 87.8 млн. грн., або на 9.6% (найбільшим їх обсяг був 01.05.2000 р. — 1 061.8 млн. грн. та 01.06.2000 р. — 1 055.9 млн. грн.). Найбільшу питому вагу мали кошти у вільно конвертованій валюті — 71%.

Графік 1. Структура капіталу комерційних банків України

Графік 2. Динаміка капіталу комерційних банків України

Структура залишків коштів, отриманих від місцевих та іноземних банків, за термінами погашення така:

- короткострокові кошти (до 7 днів) — 55.6%;
- короткострокові (8 — 31 день) — 11.3%;
- середньострокові — 18.9%;
- довгострокові (понад рік) — 14.2%.

Кошти, отримані від НБУ, за станом на 01.10.2000 р. дорівнювали **1 623.6 млн. грн.**, або 5.8 % від усіх зобов'язань, що на 54.2 млн. грн., або на 3.5% більше, ніж було на 01.01.2000 р. Найбільший обсяг цих коштів розміщено в найбільших банках — 85.1%. Залишки коштів, отриманих від НБУ у національній валюті, становили 39.1%, у вільно конвертованій — 60.9%. Серед них переважають довгострокові (понад рік) — 90.4%.

Заборгованість перед бюджетними установами становила **1 413.3 млн. грн.** (5.04 % від усіх зобов'язань), що на 925.6 млн. грн. (або майже в 2.9 рази) більше, ніж було на 01.01.2000 р., 96.1% зазначених коштів — у національній валюті. Майже всі бюджетні кошти (84.0%) зосереджено в найбільших банках.

За станом на 01.10.2000 р. загальна сума **цінних паперів власного боргу** дорівнювала **820.8 млн. грн.** (2.9% від усіх зобов'язань), що на 514.8 млн. грн. (або майже в 2.7 рази) більше, ніж було на 01.01.2000 р. Протягом 9 місяців нинішнього року обсяг цінних паперів власного боргу певною мірою коливався (від 306.1 млн. грн. на 01.01.2000 р. до 859.4 млн. грн. на 01.04.2000 р.).

Інші зобов'язання комерційних банків (у тому числі кредиторська заборгованість) за станом на 01.10.2000 р. становили **3 407.4 млн. грн.**, або 12.7% від загальної суми зобов'язань банків, що на 1 513.2 млн. грн., або на 79.9% більше, ніж було на 01.01.2000 р. Питома вага зобов'язань найбільших банків дорівнювала 43.5%.

У структурі зобов'язань (за остаточним терміном погашення) переважали короткострокові зобов'язання (до 7 днів) — 65.9%; інші короткострокові

зобов'язання (до одного місяця) становили 4.1%; середньострокові (від одного місяця до року) — 17.7%, довгострокові (понад рік) — 12.3%. Проте слід зазначити, що в структурі активів усіх банків короткострокові вкладення (до 7 днів) становлять лише 40.0%. Отже, маємо невідповідність між строками повернення активів і зобов'язань, що може негативно впливати на поточну ліквідність або на рівень прибутковості активів комерційних банків.

ХАРАКТЕРИСТИКА АКТИВІВ СИСТЕМИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

І *орівняльний аналіз структури активів банківської системи на 01.01.2000 р. і на 01.10.2000 р. свідчить про зростання усіх її складових, за винятком державних цінних паперів на інвестиції та сертифікатів НБУ.*

За станом на 01.10.2000 р. обсяг **сумарних активів** по системі комерційних банків дорівнював **34 271.8 млн. грн.**, тобто зріс із початку року на 8 465.5 млн. грн., або на 32.8%.

Обсяг активів найбільших банків становив 17 516.5 млн. грн., або 51.1% від сумарних активів банків. Сумарні активи банків, віднесених до категорії проблемних, зросли з початку року майже у 3.9 рази і дорівнювали 1 286.8 млн. грн., що становить 3.8 % від сумарних активів усієї банківської системи (це пов'язано зі збільшенням кількості проблемних банків).

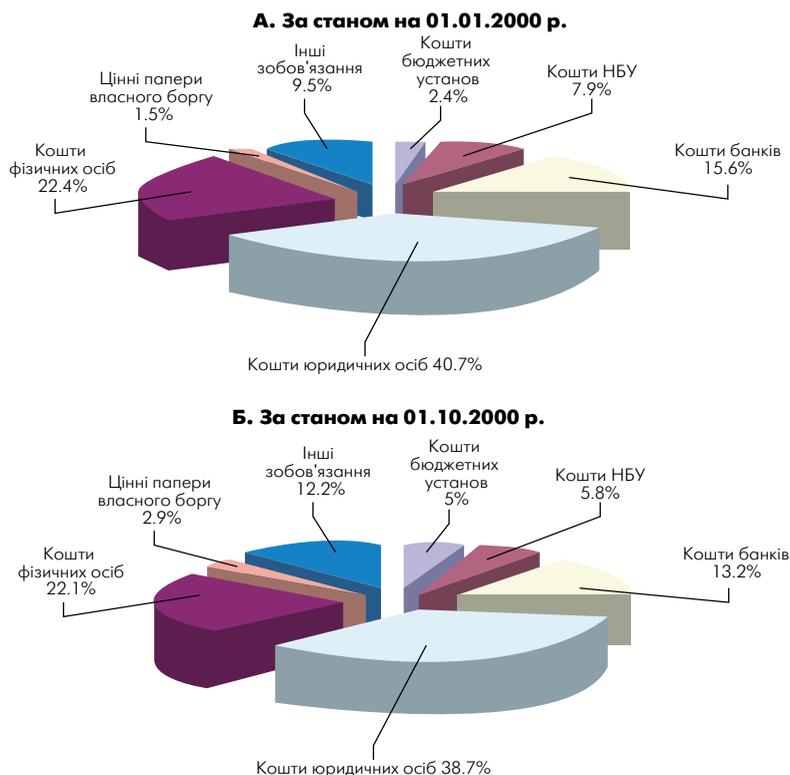
У структурі активних операцій, які проводяться банківською системою, найбільшою є питома вага кредитної діяльності. Її обсяги становлять найвагомішу частку всіх активів — 55.9%.

Кредитний портфель

Кредитний портфель, тобто обсяг кредитів (у тому числі міжбанківських кредитів та депозитів), не скоригований на сформований резерв під кредитні ризики та без нарахованих відсотків, на 01.10.2000 р. становив **21 069.0 млн. грн.**, тобто збільшився з початку 2000 року (в основному за рахунок кредитів, наданих суб'єктам господарювання та банкам) на 6 844.3 млн. грн., або на 48.1%.

У структурі кредитного портфеля найбільшу питому вагу мають **кредити, надані суб'єктам господарювання**, — **15 949.0 млн. грн.** (75.7% від усього кре-

Графік 3. Структура зобов'язань комерційних банків України

дитного портфеля). За січень — вересень 2000 року зазначена категорія кредитів зросла на 4 728.3 млн. грн., або на 42.1%. Серед кредитів, наданих суб'єктам господарювання, найвагомішою є частка (за строками погашення) середньострокових (від місяця до року) — 54.5%, на довгострокові кредити (понад рік) припадає 28.0%, на короткострокові (до місяця) — 17.5%. Найбільшу частку кредитів, наданих юридичним особам, становлять кредити у національній валюті — 54.3%.

Сума міжбанківських кредитів та депозитів (у тому числі строкових коштів, розмішених у НБУ) сягнула **4 041.5 млн. грн.** (19.2% від обсягу кредитного портфеля), тобто порівняно з 01.01.2000 р. зросла на 1 836.5 млн. грн., або на 83.3%. Кошти, надані нерезидентам у вільно конвертованій валюті, становили 54.2% від обсягу міжбанківських кредитів та депозитів.

Населенню надано кредитів на суму **952.3 млн. грн.** (4.5% від кредитного портфеля), тобто порівняно з 01.01.2000 р. їх обсяг зріс на 270.2 млн. грн., або на 39.6%. За строками погашення найбільшою є питома вага середньострокових (46.8%) та довгострокових (41.7%) кредитів, короткострокові становлять 11.5%. Майже всі кредити фізичним особам (87%) надано в національній валюті.

Кредити, надані органам державного управління, дорівнювали **126.2 млн. грн.** (0.6% від кредитного портфеля), що на 9.3 млн. грн., або на 8% більше, ніж на початок року. Обсяг кредитів, наданих державним органам, упродовж 9 місяців нинішнього року коливався від 103.3 млн. грн. (на 01.05.2000 р.) до 126.2 млн. грн. (на 01.10.2000 р.). За строками погашення найбільшою є питома вага короткострокових кредитів — 46.6%; довгострокові становлять 29.3%, середньострокові — 24.1%. Кредити у вільно конвертованій валюті дорівнюють 8.1% від загального обсягу позичок, наданих органам державного управління.

Резерв на покриття кредитних ризиків

Згідно з даними комерційних банків на 01.10.2000 р. розрахункова сума резерву на покриття кредитних ризиків (з урахуванням наданих та затверджених графіків) становила 3 401.8 млн. грн., що на 4.9% більше, ніж було на 01.09.2000 р. та на 24.3% більше порівняно з 01.01.2000 р.

Фактично комерційними банками сформовано резерв на суму **2 246.4 млн. грн.**, що становить 66.0% від розрахункової суми і на 77.8% покриває розрахункову суму резерву під безнадійну та

сумнівну заборгованість. Сума фактично сформованого резерву порівняно з 01.09.2000 р. зросла на 5.8%, а порівняно з 01.01.2000 р. — на 30.4%.

Основна частка резервів на покриття кредитних ризиків належить групі найбільших банків. За станом на 01.10.2000 р. розрахункова сума резервів цих банків (з урахуванням наданих та затверджених графіків) становила 2 512.5 млн. грн. (73.8% від загальної суми розрахункового резерву всіх комерційних банків). Сума фактично сформованого найбільшими банками резерву становила 1 377.1 млн. грн. (54.8% від розрахункової суми резерву за даною групою банків, або 61.3% від загальної суми фактично сформованого резерву).

Банки, які працюють у загальному режимі (не враховуючи найбільших), повинні були сформувати резерв на покриття кредитних ризиків (з урахуванням наданих та затверджених графіків) у сумі 727.1 млн. грн., що становить 21.4% від загальної суми розрахункового резерву всіх комерційних банків. Фактично ж цією групою банків сформовано резерв на суму 723.7 млн. грн., тобто на 99.5% від виконання вимог, або на 32.2% від загальної суми фактично сформованого резерву.

Банки, віднесені до категорії проблемних, мали сформувати резерв на покриття кредитних ризиків у сумі 162.3 млн. грн. (4.8% від загальної суми розрахункового резерву комерційних банків). Фактично ж ними сформовано резерв на суму 145.5 млн. грн., тобто на 89.7% від виконання вимог, або на 6.5% від загальної суми фактично сформованого резерву.

Портфель цінних паперів

За станом на 01.10.2000 р. загальна сума вкладень комерційних банків у цінні папери становила **2 191.3 млн. грн.** (6.1% від сумарних активів), що на 352.0 млн. грн., або на 19.1% більше, ніж було на 01.01.2000 р. Обсяг портфеля

цінних паперів постійно коливався, максимальне його значення за 9 місяців поточного року припадало на 01.09.2000 р. (2 266.6 млн. грн.) мінімальне — на 01.01.2000 р. (1 839.3 млн. грн.).

Із початку року обсяг цінних паперів, що рефінансуються НБУ (КОВДП та ОВДП), зменшився на 3.3% і становив 772.0 млн. грн. (35.2% від портфеля цінних паперів).

Обсяг цінних паперів на інвестиції становив **1 252.7 млн. грн.**, або 57.2% від загальної суми портфеля цінних паперів, тобто з початку року зріс на 132.7 млн. грн., або на 11.9%. У структурі цінних паперів на інвестиції питома вага державних цінних паперів дорівнювала 43.6%, тоді як на початку 2000 р. вона становила 59.9%.

Обсяг цінних паперів на продаж дорівнював **809.3 млн. грн.**, або 36.9% від загальної суми портфеля цінних паперів. Це на 182.4 млн. грн., або на 29.1% більше, ніж було на початок року. Частка державних цінних паперів становила 27.8%, тобто порівняно з початком 2000 року зросла на 76.3% і дорівнювала 225.4 млн. грн.

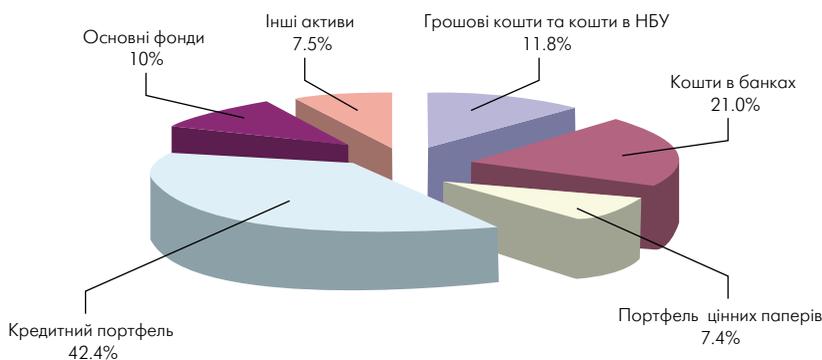
За станом на 01.10.2000 р. вкладень комерційних банків у **сертифікати, емітовані Національним банком України,** не було.

Вкладення капіталу комерційними банками в асоційовані та дочірні компанії з початку року мали тенденцію до зростання. За станом на 01.10.2000 р. вони дорівнювали **129.3 млн. грн.** (5.9% від портфеля цінних паперів), що на 39.9% більше, ніж на 01.01.2000 р. **Вкладення капіталу в юридичні особи-нерезиденти** були незначними, вони становили лише 4.2 млн. грн. (3.2% від загальних вкладень комерційних банків у асоційовані та дочірні компанії).

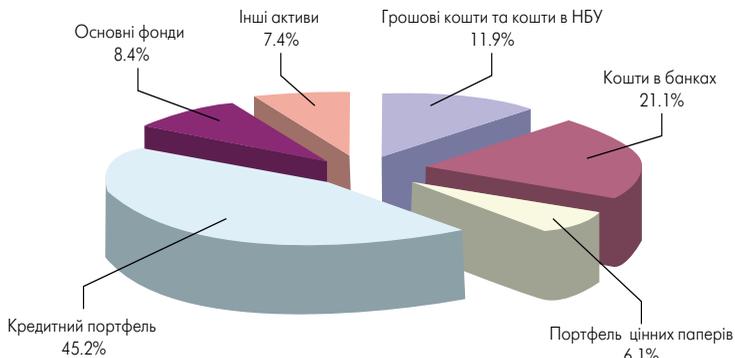
Згідно з вимогами НБУ нинішнього року комерційні банки почали формувати резерви на відшкодування можливих збитків від операцій із цінними паперами. За станом на 01.10.2000 р. його обсяг становив **172.7 млн. грн.**

Графік 5. Структура активів комерційних банків України

А. За станом на 01.01.2000 р.

Б. За станом на 01.10.2000 р.

Загальна сума вкладень комерційних банків у **основні фонди та нематеріальні активи** на 01.10.2000 р. дорівнювала **2 877.2 млн. грн.** (8.4% від сумарних активів), що на 302.5 млн. грн., або на 11.7% більше, ніж було на 01.01.2000 р.

Обсяг **дебіторської заборгованості** комерційних банків на 01.10.2000 р. дорівнював 2 170.1 млн. грн., у тому числі обсяг сумнівної заборгованості (за даними балансу) — 91.6 млн. грн. (4.2% від загальної суми дебіторської заборгованості).

Розрахункова сума резерву для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості становила 123.2 млн. грн. (5.7% від її загальної суми), у тому числі на покриття безнадійної за-

боргованості — 113.2 млн. грн. (5.2% від загальної суми дебіторської заборгованості).

Фактично комерційні банки сформували резерв у сумі **75.2 млн. грн.**, що дорівнює 61.1% від розрахункової суми резерву та на 66.4% покриває розрахункову суму резерву під безнадійну заборгованість.

Обсяг **високоліквідних активів** по системі в цілому становить **7 636.6 млн. грн.**, або 22.3% від сумарних активів. Порівняно з 01.01.2000 р. він збільшився на 17.3%.

Залишки готівки в касах комерційних банків та банківських металів на 01.10.2000 р. дорівнювали **941.1 млн. грн.** (12.3% від високоліквідних активів),

що на 20.0% більше, ніж було на початку 2000 року, але на 15.9% менше порівняно з 01.08.2000 р.

Коштів у Національному банку України розміщено на 3 123.9 млн. грн. (40.9% від обсягу високоліквідних активів), що на 38.0% більше, ніж було на 01.01.2000 р. Найвагомішою є частка коштів у національній валюті — 90.8%.

Кошти на рахунках “Ностро” сягнули 3 571.6 млн. грн. (46.8% від високоліквідних активів). За 9 місяців нинішнього року спостерігалися незначні коливання їх обсягу. За станом на 01.10.2000 р. він збільшився порівняно з початком року на 3.1%. Найбільшу частку зазначених коштів розміщено в банках-нерезидентах у вільно конвертованій валюті — 76.1%.

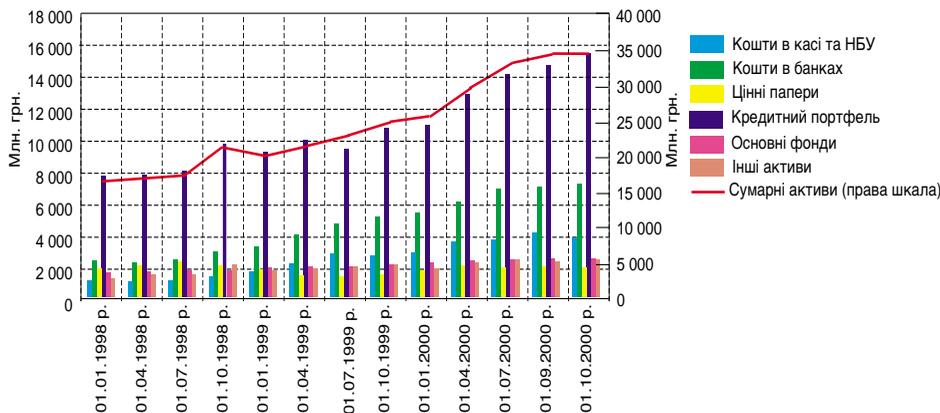
ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЗА 9 МІСЯЦІВ 2000 РОКУ

За станом на 1 жовтня 2000 року комерційними банками одержано **доходів** на суму **6 364.8 млн. грн.**, що на 832.4 млн. грн., або на 15.0% більше, ніж було на відповідну дату минулого року. Це збільшення зумовлене в основному зростанням на 406.8 млн. грн. комісійних доходів (на звітну дату вони становили 1 423.2 млн. грн.) та на 324.3 млн. грн. процентних доходів (їх сума на 01.10.2000 року дорівнювала 4 015.4 млн. грн.). Процентні доходи формують 63.1% усіх доходів, комісійні доходи за операціями з банками і клієнтами — 22.4%, результат від торговельних операцій — 7.1%, інші доходи — 7.5%.

Витрати по системі комерційних банків на звітну дату становили **6 297.3 млн. грн.** (на 01.10.1999 р. — 5 208.3 млн. грн.), тобто за рік зросли на 1 089.0 млн. грн., або на 20.9%. Зростання відбулося в основному за рахунок непроцентних витрат. Відсотки, сплачені за звітний період за залишками коштів на рахунках клієнтів і банків, становили 39.0% від загальної суми витрат, комісійні витрати — 7.4%, адміністративні — 28.0% (із них витрати на утримання персоналу — 42.6%, витрати на формування резервів під активні операції — 16.4%).

За 9 місяців 2000 року комерційними банками країни одержано **67.5 млн. грн. прибутку** (після сплати податку). Нагадаємо, що на 01.10.1999 р. цей показник дорівнював 324.2 млн. грн. Співвідношення прибутку й витрат зменшилося на 5.1 процентного пункту і становило 1.1%. На 1 жовтня 1999

Графік 6. Динаміка активів комерційних банків України

року на 1 гривню витрат припадало 1.06 грн. доходів, а за станом на 1 жовтня поточного року — 1.01 грн. **Невідповідність темпів зростання доходів і витрат призвела до погіршення (порівняно з відповідною датою минулого року) фінансового результату банків за підсумками 9 місяців поточного року.**

Стабілізація курсу гривні відносно іноземних валют спричинилася до зменшення доходів комерційних банків від торгівлі іноземною валютою. Банківські установи поступово нарощують доходи від базових банківських операцій, передусім активно-пасивних та опе-

рацій із розрахунково-касового обслуговування.

ЕКОНОМІЧНІ НОРМАТИВИ

З а 9 місяців 2000 року 72 комерційних банки (46% від загальної кількості банківських установ, які надають звітність) допустили порушення економічних нормативів регулювання діяльності комерційних банків, встановлених Національним банком України. 43 із цих банків працюють у звичайному режимі. Загальна кількість порушень у звітному періоді — 1 012 (у першому кварталі

їх було допущено 446, у другому — 299, у третьому — 267).

Значне зменшення кількості порушень у другому і третьому кварталах пояснюється підвищенням вимог Національного банку України до комерційних банків щодо дотримання ними банківського законодавства та жорсткішими санкціями за його порушення.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріал підготовлено працівниками департаменту пруденційного нагляду НБУ.

Снівпраця/

Гра-змагання "Управління швейцарським банком"

У березні 1999 року підписано Меморандум взаєморозуміння між Національним банком України та швейцарською фірмою SOFI. Меморандумом передбачено надання технічної допомоги банківському сектору України, зокрема, проведення практичних робіт і консультацій із проблем управління людськими ресурсами, семінарів із менеджменту тощо. За цей час проведено п'ять семінарів (у тому числі у формі гри-змагання) для фахівців банківської системи нашої держави, в яких узяли участь майже 100 чоловік.

11—15 грудня 2000 року на базі Навчального центру Національного банку України відбулася гра-змагання на Кубок швейцарських банків, у якій узяли участь молоді фахівці комерційних банків "Аваль", "АЖІО", ВАБанк, Енергобанк, Українського кредитного банку, Укрін-

Директор із питань розвитку та співробітництва комітету з зовнішньоекономічних зв'язків Швейцарської Республіки Джорджо Фонтана вручає головний приз змагань капітану команди банку "АЖІО" Володимиру Коржу.

банку та НБУ. Як бачимо, до гри було залучено передовсім банки, зосереджені на міжнародній діяльності (фінансування експорту, інвестиційних проектів, корпоративне структурування тощо), зацікавлені у забезпеченні швейцарсько-українського співробітництва і готові діяти, так би мовити, "за швейцарськими правилами".

Змагання проходили за такими основними напрямками:

- балансові операції (операції з активами та пасивами, планові показники, дослідження ринку);
- інвестиції (власна інвестиційна діяльність банку, управління активами, стратегія забезпечення позицій комерційного банку);
- маркетинг (реклама послуг, пошук потенційних клієнтів та їх обслуговування);
- персонал (прийом та звільнення з роботи, навчання кадрів, додаткові витрати на персонал, інвестиції в автоматизацію виробничих процесів).

Підбиваючи підсумки гри, її організатор і натхненник — директор Швейцарської організації сприяння інвестиціям в Україні (SOFI) пан Дітмар Кук сказав, що заздрить ентузіазму молодих українських банкірів і бажає

Призи чекають на переможців.

Голова Ради Асоціації українських банків С.М.Аржєвітін: "Сподіваюся, років через 10—15 ми побачимо учасників нашої гри на чолі багатьох комерційних банків України".

успіху в освоєнні новітніх методів ведення банківської справи.

Пану Куку сподобалися всі команди, та все ж згідно з правилами гри він назвав призерів. Першість і перехідний кубок виборола команда банку "АЖІО", на другому місці — гравці Українського кредитного банку, третє завоювали молоді фахівці банку "Аваль". Кубок перехідний, отож банківські ігри-змагання відтепер проводитимуться щороку.

Микола В'юнсковський,

"Вісник НБУ".

Фото Валерія Закусила.

Структура активів комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.

Тис. грн.

№ п/п	№ по групі	Назва банку	Сумарні активи	Грошові кошти	Кошти в НБУ	Кошти в банках			Кредитний портфель	Основні фонди	Інші активи		
						Залишки на коррахунках	Депозити та кредити	КОВДП					
1			2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Група I. Найбільші банки													
1	1	ПРОМІНВЕСТБАНК	3 358 665	130 786	371 742	531 298	69 617	0	20 047	15 537	1 756 566	431 787	31 286
2	2	ПРИВАТБАНК	3 054 650	89 831	147 711	227 165	482 661	0	86 335	4 639	1 474 361	105 622	436 324
3	3	"АВАЛЬ"	2 409 574	108 974	443 205	72 222	334 433	162 043	23 695	7 384	959 809	136 459	161 350
4	4	УКРЕКСІМБАНК	2 161 315	45 518	83 522	340 045	34 441	16 958	5 645	8 111	944 482	157 297	525 295
5	5	"УКРАЇНА"	2 014 028	44 501	3 822	14 174	20 252	173 295	55 881	25 580	1 166 206	493 823	16 496
6	6	ОЩАДБАНК	1 738 742	81 975	200 817	126 844	105 915	172 352	121 996	23 542	405 359	267 445	232 497
7	7	УКРСОЦБАНК	1 664 019	55 226	265 136	108 438	235 613	48 572	17 125	379	683 030	203 773	46 727
8	8	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	1 115 528	17 998	156 077	32 645	319 796	36 634	971	2 528	428 725	107 360	12 793
Усього по групі			17 516 521	574 809	1 672 032	1 452 831	1 602 728	609 854	331 695	87 700	7 818 538	1 903 566	1 462 768
Група II. Великі банки (активи > 100 млн. грн.)													
9	1	УКРСИББАНК	769 878	5 400	55 659	13 457	56 313	0	27 042	5 034	556 333	37 852	12 787
10	2	БРОКБІЗНЕСБАНК	626 279	5 373	16 000	100 447	146 779	1 471	15 703	121	252 499	49 823	38 064
11	3	"НАДРА"	614 358	22 507	77 181	47 054	52 066	49 892	5 468	1 389	322 313	13 134	23 352
12	4	УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК	512 888	2 128	12 285	129 578	54 714	0	33 471	182	191 045	4 732	84 754
13	5	ПРАВЕКС-БАНК	469 013	35 256	69 954	41 061	63 461	603	121	829	208 687	38 987	10 056
14	6	КРЕДИТПРОМБАНК	437 203	4 288	33 860	58 300	56 234	0	32	1 169	254 346	11 925	17 048
15	7	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	436 927	30 604	30 894	76 763	20 472	0	14 794	3 260	154 929	12 669	92 542
16	8	ІНДУСТРИАЛБАНК	402 701	1 842	20 198	264 785	45 577	0	16 115	0	47 463	2 672	4 049
17	9	ВАБАНК	370 859	12 515	28 136	28 920	96 254	0	17 958	13	142 962	10 041	34 061
18	10	"КРЕДІ ЛІОНЕ УКРАЇНА"	347 869	1 925	66 843	9 728	119 138	0	95	0	140 186	5 309	4 645
19	11	РАЙФАЙЗЕНБАНК УКРАЇНА	344 931	890	13 306	68 265	12 825	0	0	0	243 791	4 545	1 309
20	12	"СЛОВ'ЯНСЬКИЙ"	310 784	194	97	198	921	0	238 215	185	43 995	6 376	20 601
21	13	"ПІВДЕННИЙ"	307 513	11 449	16 986	18 162	45 468	0	7 611	1	180 665	8 649	18 521
22	14	МТ-БАНК	279 607	4 949	30 990	23 658	12 986	65	6 688	50	173 339	24 043	2 898
23	15	ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	272 814	8 467	51 247	9 048	4 711	0	854	0	142 850	29 756	25 882
24	16	СІПБАНК	240 535	1 237	93 155	84	41 066	0	0	0	95 448	5 747	3 797
25	17	УКРНБАНК	239 913	19 944	13 719	35 019	14 402	6	4 646	206	93 168	53 738	5 065
26	18	"КРЕДИТ-ДНІПРО"	234 270	3 581	25 290	12 323	49 434	0	18 411	55	66 518	4 676	53 982
27	19	"МРІЯ"	232 620	5 040	13 799	3 795	36 217	0	6 510	12	156 271	9 535	1 441
28	20	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	231 142	3 438	8 452	68 765	22 315	8 410	5 011	2 930	93 731	5 854	12 236
29	21	МЕГАБАНК	202 017	5 145	29 090	87 221	27 811	0	1 136	6 113	34 122	9 395	1 985
30	22	"КИЇВ"	195 390	3 278	10 230	20 299	2 408	0	1 367	1 770	136 254	13 880	5 904
31	23	ПРЕМ'ЄРБАНК	190 976	2 765	18 097	1 462	2 029	3 363	11 747	0	101 292	16 284	33 937
32	24	"ЕТАЛОН"	189 931	3 435	7 216	23 839	1 006	0	24 466	120	87 372	5 884	36 591
33	25	ДОНІМСЬКБАНК	186 692	779	6 250	4 056	20 795	11 074	3 057	1 028	126 876	11 019	1 758
34	26	УКРГАЗПРОМБАНК	184 438	462	3 847	15 584	137 458	0	722	1 070	21 180	2 377	1 738

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
35	27	"СОСЬЄТЕ ЖЕНЕРАЛЬ УКРАЇНА"	183 129	0	53 684	33 004	12 171	26 031	0	49 229	2 544	6 467
36	28	ІНГ БАНК УКРАЇНА	175 161	288	20 938	2 156	19 360	29 655	31	96 969	4 314	1 450
37	29	ЕНЕРГОБАНК	168 355	4 983	15 086	10 291	0	0	2 751	100 544	24 184	10 465
38	30	"ІНКО"	162 559	0	222	9 207	9 174	0	115	129 340	2 144	6 823
39	31	"ФОРУМ"	162 336	2 777	3 927	15 459	6 715	0	63	122 818	9 704	854
40	32	"КІЇВ-ПРИВАТ"	154 375	1 211	8 424	26 276	29 069	0	2 884	52 720	1 646	31 989
41	33	ЕКСПРЕС-БАНК	152 510	6 464	17 457	51 109	8 168	0	8	58 326	10 111	866
42	34	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	149 289	2 357	11 001	36 662	14 865	0	3 751	66 413	7 886	6 279
43	35	УКРГАЗБАНК	147 040	6 434	4 069	4 150	18 806	10 088	3 540	78 447	11 464	9 087
44	36	РЕАЛ-БАНК	142 129	1 962	13 813	81 176	17 324	41	8 808	16 465	2 145	395
45	37	АВІАТЕКБАНК	138 569	2 177	8 617	42 261	26 972	0	2 606	10 254	8 227	37 379
46	38	"ЗЕВС"	136 739	2 600	8 595	29 100	5 460	0	11 404	56 503	16 012	4 994
47	39	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	130 038	0	13 577	49 721	6 078	0	2 936	40 661	9 605	7 448
48	40	"МЕТАЛУРГ"	127 349	3 510	9 454	22 251	36 084	1 446	1 542	44 623	6 515	1 915
49	41	"НОВИЙ"	123 119	2 304	9 747	5 715	21 478	0	94	78 261	4 564	955
50	42	КІЇВСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	123 017	3 811	46 046	46 922	10 289	933	1 518	6 981	3 723	2 793
51	43	"АЖО"	117 499	7 246	10 614	5 836	17 858	2 288	162	51 600	17 522	4 262
52	44	"ДІАМАНТ"	115 724	1 256	8 097	4 978	40 154	0	15 274	36 436	2 090	7 440
53	45	ПОЛТАВА-БАНК	113 428	1 739	6 297	6 838	0	0	3 103	40 116	10 898	44 319
54	46	ЕКСПОБАНК	110 654	4 097	9 734	1 108	0	0	79	77 525	11 687	6 422
55	47	ЗАХІДНОКОМБАНК	109 788	3 902	8 646	14 735	3 210	0	287	61 133	10 674	7 138
56	48	ІМЕКСБАНК	108 255	2 706	3 504	13 219	38 933	0	0	48 430	1 161	301
57	49	"ХРЕЩАТИК"	105 834	1 508	8 111	11 983	7 143	2 036	16	66 038	5 710	3 284
58	50	НАШ БАНК	105 723	1 218	6 476	19 058	9 284	0	10 210	34 737	13 096	11 580
59	51	"АРКАДА"	105 413	3 920	12 232	846	0	0	882	73 746	5 045	6 982
60	52	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	102 841	3 425	5 401	2 792	32 453	0	5 386	35 441	375	17 569
61	53	"ДНІСТЕР"	100 104	1 842	14 606	7 424	10 376	0	1 108	59 317	3 921	1 510
Усього по групі		12 402 525	270 628	1 091 156	1 716 148	1 544 284	147 402	539 798	36 620	5 660 708	605 669	789 909
Група ІІІ. Середні банки (активи > 50 млн. грн.)												
62	1	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВИЙ БАНК	98 975	462	4 703	11 648	27 775	0	25	52 276	547	1 539
63	2	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	97 548	6 869	20 472	2 514	0	0	0	63 916	3 204	570
64	3	ІНДУСТРІАЛЬНО-ЕКСПОРТНИЙ БАНК	95 538	994	8 107	7 341	17 252	0	3 874	46 054	11 269	648
65	4	"АЛПОНЖ"	95 234	251	5 867	1 391	11 822	0	12 939	51 999	863	10 099
66	5	"КІЇВСЬКА РУСЬ"	91 517	1 898	7 481	1 408	18 190	0	5 025	51 011	4 218	2 250
67	6	"МУНІЦИПАЛЬНИЙ"	91 436	1 025	10 113	8 411	14 806	0	1 125	45 450	4 488	6 018
68	7	ЛЕГБАНК	89 662	3 251	2 337	8 434	5 725	0	4 422	54 355	2 748	8 390
69	8	РОСТОК БАНК	88 148	1 319	3 752	4 945	25 649	0	798	44 444	4 289	2 952
70	9	"СТОІК"	85 939	313	408	1 366	16 602	0	0	65 228	722	1 299
71	10	ДОНБІРЖБАНК	83 006	379	7 119	723	20 378	24 473	9 351	6 187	1 983	12 414
72	11	"ПЕРСОНАЛЬНИЙ КОМП'ЮТЕР"	77 774	916	2 520	11 248	1 175	0	1 180	20 389	23 028	17 318
73	12	АВТОАЗБАНК	77 445	1 870	500	25 003	3 518	0	9 746	18 682	13 375	4 751
74	13	"БАЗИС"	73 765	933	9 408	13 024	6 420	0	350	26 415	7 211	9 999
75	14	ПОЛКОМБАНК	73 311	1 180	1 075	2 177	10 786	0	4 675	40 353	12 267	792

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
76	"ТК КРЕДИТ"	71 690	1 750	4 711	329	13 192	0	3 673	0	46 377	1 059	599
77	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	71 144	777	1 007	2 090	30 905	0	4 449	0	30 030	1 583	303
78	ПІВДЕНКОМБАНК	70 762	2 187	6 064	7 086	1 987	0	4 378	155	32 962	13 008	2 936
79	"МЕРКУРІЙ"	69 699	698	8 500	27 524	25	186	5 500	0	19 277	7 501	487
80	ОЛБАНК	68 927	433	6 593	15 403	690	0	9 435	114	29 905	3 412	2 941
81	ПРОМЕКОМБАНК	68 904	923	655	10 468	13 774	0	322	0	38 771	1 240	2 750
82	ЕЛЕКТРОНБАНК	68 425	1 613	4 519	6 364	6 147	129	46	451	32 094	15 731	1 331
83	ПРИЧОРНОМОР'Я	67 249	1 420	5 091	7 940	6 541	0	30	0	41 642	647	3 938
84	УКРСПЕЦІМБЕКСБАНК	66 404	44	246	2 493	7 778	0	12 667	191	21 100	10 707	11 178
85	БАНК АВСТРІЯ КРЕДИТАНШТАЛТ УКРАЇНА	66 234	593	15 404	7 514	10 853	0	11	0	26 065	2 701	3 094
86	"СИНТЕЗ"	64 678	2 311	15 491	1 355	4 314	0	31	0	39 752	1 240	184
87	ОБ'ЄДНАНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	64 564	2 019	11 591	5 520	2 016	0	6 541	0	28 276	4 181	4 421
88	"ТАВРІКА"	63 040	751	1 366	414	2 713	0	6 799	32	26 254	15 326	9 385
89	ІНТЕРБАНК	62 478	989	2 346	1 997	14 823	0	6 305	0	27 599	1 439	6 980
90	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК ТОРГОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	59 837	1 759	3 657	577	1 629	0	0	0	40 650	8 072	3 493
91	"ІНТЕГРАЛ"	59 008	1 055	2 973	9 962	11 172	0	10 940	552	17 300	1 831	3 223
92	"ГРАНТ"	56 916	2 167	5 450	2 858	503	0	5 977	555	31 560	6 749	1 097
93	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	54 568	1 702	4 350	14 212	803	0	0	0	25 930	7 017	554
94	"ПРИКАРПАТТЯ"	53 943	914	5 066	8 521	5 357	0	397	1	23 002	7 967	2 718
95	ТРАНСБАНК	52 679	1 545	771	4 411	11 686	0	288	0	29 996	3 610	371
96	ІКАР-БАНК	51 517	559	8 728	10 763	486	0	1 798	2	22 401	5 001	1 779
97	"КАПІТАЛ"	50 932	2 835	6 374	4 519	6 679	0	4 314	258	22 410	1 866	1 676
98	"ДЕМАРК"	50 692	168	2 885	8 468	5 619	0	51	479	25 171	7 694	159
Усього по групі		2 653 588	50 872	207 700	260 421	339 790	24 788	137 462	2 844	1 265 283	219 794	144 636
Група IV. Малі банки (активи < 50 млн. грн.)												
99	"ГЕОАНТРС"	49 047	634	12 675	7 915	544	0	5 309	150	20 197	499	1 123
100	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	48 420	598	877	7 911	6 399	0	0	383	21 381	734	10 137
101	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	47 765	1 516	3 650	199	12 309	0	6 257	17	19 759	3 870	188
102	КИЇВСЬКИЙ НАРОДНИЙ БАНК	46 258	348	7 387	638	19 370	60	82	0	6 584	10 415	1 373
103	"ДОНЕЧЧИНА"	45 921	182	4 838	2 964	5 133	0	340	0	31 743	599	122
104	МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	44 869	544	2 573	283	5 686	0	0	165	31 206	3 048	1 364
105	БАНК ДЕПОЗИТНО-КРЕДИТНИЙ (УКРАЇНА) ЛТД	44 822	547	2 629	9 494	8 465	0	0	8	7 404	14 571	1 705
106	"КРЕДІ СВІСС ФЬОРСТ БОСТОН (УКРАЇНА)"	44 713	0	260	4 425	0	0	30 068	0	0	1 434	8 526
107	УКРАЇНСЬКИЙ КОМУНАЛЬНИЙ БАНК	43 326	865	4 274	2 698	5 749	0	7 790	120	18 899	2 640	291
108	ІНВЕСТБАНК	42 920	872	4 886	1 832	4 008	9	1 044	0	27 285	2 093	891
109	АВТОКРАЗБАНК	41 679	450	1 122	1 844	8 055	0	6 786	0	16 051	3 141	4 231
110	"АНДРІВСЬКИЙ"	41 442	1 105	5 808	500	4 509	0	53	321	25 129	3 575	442
111	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	41 261	163	3 931	3 080	3 016	1 709	737	0	27 558	460	608
112	"ДОНКРЕДИТІНВЕСТ"	40 728	1 638	8 669	1 880	3 951	0	2 939	0	11 099	2 153	8 399
113	"ГАРАНТ"	40 392	918	568	129	9 687	0	5 815	330	17 705	4 094	1 147
114	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	40 008	1 184	6 405	2 691	3 920	959	5 938	12	13 805	867	4 227
115	"СТАРОКИЇВСЬКИЙ"	39 413	2 024	3 477	4 527	0	1 066	200	0	21 609	3 400	3 109
116	"КЛІРІНГОВИЙ ДІМ"	37 046	65	8 139	12 739	1 797	0	6 900	105	0	1 082	6 218

КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
117	"ТАВРІЯ"	36 912	2 129	4 898	1 089	0	0	7 694	5	11 113	2 694	7 290
118	"АВТОРИТЕТ"	36 704	133	2 923	3 317	293	2 560	802	0	23 424	3 147	103
119	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	36 288	637	596	10 696	6 020	0	7 378	63	8 406	1 601	893
120	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	34 724	167	8 215	904	6 369	0	4 771	0	13 365	193	739
121	"ПРИВАТІНВЕСТ"	34 357	318	3 299	13 208	3 445	0	1 123	0	4 527	8 270	168
122	РЕГІОН-БАНК	33 956	2 806	2 483	7 337	9 177	0	14	0	9 619	2 264	256
123	ТЕХНОБАНК	31 227	605	477	8 004	0	0	10	0	20 288	652	1 190
124	"ЛЬВІВ"	30 980	746	738	602	3 500	0	481	0	13 616	11 194	103
125	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	30 427	477	1 354	3 411	2 806	0	7 734	65	5 257	1 317	8 007
126	"УКООСПЛІКА"	30 271	1 569	2 752	979	2 423	0	11 002	66	9 959	978	542
127	КООПІНВЕСТБАНК	29 875	854	121	902	3 148	0	892	6	20 694	1 290	1 968
128	ДОНВУГЛЕКОМБАНК	29 518	6	43	0	461	0	0	0	28 547	328	132
129	"СЛАВУТИЧ"	28 696	417	1 013	3 864	9 310	0	36	0	10 046	1 327	2 684
130	"ЄВРОЦЕНТР"	28 603	530	663	1 365	2 500	0	216	0	19 632	3 072	625
131	"ПОРТО-ФРАНКО"	28 414	3 447	3 132	1 566	0	120	559	0	12 886	640	6 063
132	"МОРСЬКИЙ"	28 116	1 607	1 635	1 258	0	0	1 970	0	14 413	6 820	413
133	ЗАХІДБУДГАЗБАНК	25 858	1 425	422	1 815	700	0	2	0	10 734	10 428	333
134	"ВЕЛЕС"	22 292	160	8	167	5 000	0	5 728	60	8 633	1 361	1 176
135	"ФЕБ"	22 210	962	1 608	360	3 144	0	56	29	14 706	1 182	163
136	"ПРИВАТ-ЕКСЕЛЬ"	22 202	2 083	5 116	553	0	0	0	0	8 631	5 171	649
137	"ЮНЕКС"	22 068	26	708	551	3 907	0	6 148	0	4 628	3 494	2 607
138	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	21 452	3 525	89	285	936	0	31	156	11 357	834	4 239
139	ФІНБАНК	20 531	1 120	1 617	686	1 275	0	0	0	15 359	259	217
140	ІНТЕРКОНТИНЕНТАЛ	20 237	214	130	108	1 500	0	0	0	17 344	334	607
141	ТММ-БАНК	19 884	15	729	894	20	0	90	21	1 692	3 699	12 724
142	ІНВЕСТ-КРИБАС БАНК	18 508	48	200	0	8 731	0	832	0	7 010	519	1 169
143	РАДАБАНК	18 196	114	982	2 985	0	0	5 690	0	7 975	428	22
144	КОРАЛ-БАНК	17 918	48	341	0	3 000	0	0	0	9 004	5 195	330
145	"БУКОВИНА"	16 804	113	3 503	0	1 000	42	0	0	10 020	2 046	81
146	"АНТАРЕС"	16 737	1 388	407	8	0	137	0	0	11 975	321	2 502
147	"АЛЬЯНС"	16 660	720	3 935	434	0	0	0	2	10 932	283	354
148	"СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ"	15 197	581	2 424	4 273	0	0	0	0	6 859	331	730
149	МІСТО-БАНК	14 924	75	127	2 776	2 668	0	0	0	8 521	707	51
150	"КЛАСИК"	14 482	50	4 191	11	0	0	7 532	0	2 196	227	274
151	"СТОЛИЧНИЙ"	14 175	85	191	0	2 450	0	1 385	0	9 555	418	92
152	КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	14 072	0	8 316	1 914	0	0	0	0	2 763	939	141
153	АКСІ-БАНК	13 932	607	514	1	0	0	198	10	2 194	2 774	7 634
154	ФЕРМЕРСЬКИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	11 383	9	597	0	2 548	0	0	0	7 773	427	28
155	ОДЕСА-БАНК	8 317	1 281	379	98	0	0	0	0	4 272	797	1 490
	Усього по групі	1 697 137	44 750	153 044	142 170	188 929	6 662	152 632	2 094	737 339	146 636	122 890
Група V. Валютні біржі												
156	1	Кримська МВБ	2 009	0	17	495	0	81	0	0	1 384	33
	Усього по групі	2 009	0	0	17	495	0	81	0	0	1 384	33
	Усього по банківській системі	34 271 780	941 059	3 123 932	3 571 587	3 676 226	788 706	1 161 668	129 258	15 481 868	2 877 249	2 520 236

Структура зобов'язань комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.

Тис. грн.

№ п/п	№ по групі	Назва банку	Сумарні зобов'язання	Заборгованість перед		Заборгованість перед банками		Заборгованість перед клієнтами		ЦП власного боргу	Інші зобов'язання
				бюджетними установами	НБУ	Залишки на коррахунках	Кредити та депозити	Юридичними особами	Фізичними особами		
1		2		3	4	5	6	7	8	9	10
Група I. Найбільші банки											
1		ПРОМІВЕСТБАНК	2 635 494	164 609	0	4 143	10 007	1 635 337	641 973	50 860	128 565
2		ПРИВАТБАНК	2 789 482	8 957	36 731	64 659	60 175	691 944	696 719	353 001	877 295
3		"АВАЛЬ"	2 235 568	469 130	23 374	9 359	30 408	1 075 014	416 886	70 640	140 757
4		УКРЕКСІМБАНК	1 881 335	45 949	666 863	6 773	195 399	646 420	230 286	438	89 206
5		"УКРАЇНА"	1 795 411	169 731	567 151	5 164	138 367	411 727	418 216	3 377	81 678
6		ОЩАДБАНК	1 594 881	14 484	72 550	7 492	37 622	187 393	1 172 519	1 802	101 018
7		УКРСОЦБАНК	1 340 227	313 208	15 253	105	66 070	685 355	229 980	0	30 257
8		ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	813 803	512	0	20 583	164 363	465 170	126 790	2 800	33 584
Усього по групі			15 086 201	1 186 580	1 381 922	118 278	702 411	5 798 360	3 933 369	482 918	1 482 360
Група II. Великі банки (активи > 100 млн. грн.)											
9	1	УКРСІМБАНК	627 213	5 005	0	537	77 249	231 100	76 920	77 821	158 582
10	2	БРОКБІЗНЕСБАНК	567 888	8 062	15 000	73 118	89 930	205 350	47 058	0	129 371
11	3	"НАДРА"	524 424	10 227	61 963	51 383	48 712	148 973	69 646	69 117	64 402
12	4	УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК	463 296	0	36 830	151 176	109 133	76 432	47 173	1 180	41 373
13	5	ПРАВЕКС-БАНК	391 483	16 594	0	644	49 636	112 968	170 710	1 501	39 431
14	6	КРЕДИТПРОМБАНК	358 019	0	0	60 731	85 575	71 409	91 855	0	48 449
15	7	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	399 101	7 012	0	70 114	10 877	117 401	125 702	41 054	26 940
16	8	ІНДУСТРИАЛБАНК	365 927	0	0	168 720	1 408	176 659	4 902	9 701	4 536
17	9	БАБАНК	310 777	2 396	54 214	4 160	20 304	143 514	61 604	835	23 750
18	10	КРЕДІ ЛЮНЕ УКРАЇНА	320 331	0	0	88	50 481	256 580	2 280	0	10 902
19	11	РАЙФФАЙЗЕНБАНК УКРАЇНА	295 688	0	0	340	144 890	81 298	4 250	4 080	60 831
20	12	"СЛОВ'ЯНСЬКИЙ"	195 415	0	0	6 336	4 312	14 397	94 322	516	75 532
21	13	"ПІВДЕННИЙ"	282 195	86	0	22 652	58 736	125 991	28 372	8 364	37 994
22	14	МТ-БАНК	176 359	0	0	0	0	152 405	9 550	0	14 404
23	15	ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	227 702	0	6 838	4 230	2 589	90 682	115 351	0	8 012
24	16	СТІБАНК	163 028	0	0	578	74 314	85 789	0	0	2 348
25	17	УКРНБАНК	224 251	1 763	0	1 554	8 635	105 513	94 377	0	12 410
26	18	"КРЕДИТ-ДНІПРО"	192 868	0	0	3 203	21 339	69 801	54 096	1 746	42 681
27	19	"МРІЯ"	203 607	0	0	6 366	63 385	57 286	53 252	2 534	20 783
28	20	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	177 694	17 260	0	0	4 162	64 667	3 349	0	88 257
29	21	МЕГАНК	161 168	10 153	0	0	0	139 472	3 679	0	7 864
30	22	"КІІВ"	146 660	14 184	0	15 179	1 700	83 327	19 918	0	12 352
31	23	ПРЕМ'ЄРБАНК	147 088	423	21 840	1	20 209	37 840	57 351	78	9 347
32	24	"ЕТАЛОН"	161 017	0	0	16 455	27 721	89 178	23 749	0	3 914

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
33	ДОМІСЬКАБАНК	103 926	1 029	0	160	40 510	51 694	4 886	0	5 647
34	УКРГАЗПРОМБАНК	145 223	0	0	564	50 921	76 231	14 728	1 000	1 779
35	"СОСЬТЕ ЖЕНЕРАЛЬ УКРАЇНА"	135 917	0	0	74	7 590	115 618	0	0	12 635
36	ІНГ БАНК УКРАЇНА	148 597	0	0	0	36 693	92 431	2 627	0	16 846
37	ЕНЕРГОБАНК	142 981	0	5 061	0	4 509	66 120	47 064	5 883	14 345
38	"ІНКО"	217 035	0	0	0	19 341	2	1 287	0	196 404
39	"ФОРУМ"	126 219	6 039	0	14 403	22 774	35 835	30 729	2 449	13 990
40	"КИЇВ-ПРИВАТ"	136 203	0	2 860	23 860	25 766	35 569	3 911	2 222	42 015
41	ЕКСПРЕС-БАНК	117 590	0	0	0	3 000	100 767	4 979	223	8 621
42	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	119 973	0	0	16 327	5 000	63 568	15 346	476	19 255
43	УКРГАЗБАНК	97 667	0	0	1	17 199	58 646	17 015	659	4 146
44	РЕАЛ-БАНК	120 917	0	0	4 491	85 282	11 799	16 779	0	2 565
45	АВІАТЕКБАНК	112 176	0	0	15 715	28 742	48 010	9 447	254	10 008
46	"ЗЕВС"	89 154	0	0	1 891	16 319	39 337	13 595	9 446	8 567
47	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	103 839	0	0	19 849	23 559	59 401	55	0	975
48	"МЕТАЛУРГ"	74 722	0	0	4	507	36 792	25 840	0	11 579
49	"НОВИЙ"	103 813	1 312	0	7 358	5 632	51 069	14 691	1 256	22 494
50	КИЇВСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	106 584	0	0	7 017	0	58 662	8 490	3 607	28 809
51	"АЖЮ"	71 784	0	4 923	775	10 259	31 695	21 005	0	3 127
52	"ДІАМАНТ"	74 667	0	0	0	31 617	25 415	11	12 006	5 617
53	ПОЛТАВА-БАНК	90 868	4 669	0	0	0	46 074	33 518	891	5 715
54	ЕКСПОБАНК	89 633	0	0	1	7 742	33 924	20 436	3 761	23 769
55	ЗАХІДІНКОМБАНК	85 228	2 871	0	10 879	2 406	37 154	16 085	1 410	14 424
56	ІМЕКОБАНК	79 779	0	0	0	23 858	20 893	21 617	0	13 411
57	"ХРЕЩАТИК"	79 583	36 397	0	0	7 308	30 377	5 005	0	497
58	НАШ БАНК	79 206	0	0	22	11 702	19 665	45 583	0	2 233
59	"АРКАДА"	86 620	16	0	0	0	7 787	76 712	0	2 105
60	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	85 799	0	0	1 502	42 042	4 958	10 132	17 987	9 178
61	"ДНІСТЕР"	81 585	21 638	0	0	18 727	12 785	25 687	1 631	1 118
	Усього по групі	10 190 487	167 136	209 529	782 458	1 524 302	4 010 310	1 766 726	283 688	1 446 339
		Група ІІІ. Середні банки (активи > 50 млн. грн.)								
62	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВИЙ БАНК	72 075	0	0	198	22 576	36 366	3 525	0	9 410
63	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	77 813	0	0	0	1 496	54 267	13 072	0	8 978
64	ІНДУСТРИАЛЬНО-ЕКОСПОРТНИЙ БАНК	71 399	0	0	5 925	23 755	13 084	11 418	5 973	11 243
65	"АЛЛОЖ"	51 282	0	0	0	33 188	12 990	0	0	5 103
66	"КИЇВСЬКА РУСЬ"	74 312	0	2 000	0	28 573	16 716	11 899	2 764	12 360
67	"МУНІЦИПАЛЬНИЙ"	73 083	2	0	0	12 351	19 715	18 756	3 240	19 020
68	ЛЕГБАНК	78 560	0	0	0	4 912	34 242	14 367	1 305	23 733
69	РОСТОК БАНК	76 319	6 433	0	0	21 108	33 370	11 869	0	3 539
70	"СТОІК"	58 988	0	0	24 831	29 126	3 993	811	0	227
71	ДОНБІРЖБАНК	55 762	0	0	159	0	15 628	9 949	3 590	26 436
72	"ПЕРСОНАЛЬНИЙ КОМП'ЮТЕР"	49 125	0	0	128	3 850	10 581	27 252	0	7 315
73	АВТОЗАБАНК	52 353	0	0	0	12 715	17 440	21 583	0	614

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
74	"БАЗИС"	59 925	0	0	0	0	53 622	4	0	6 299
75	ПОЛКОМБАНК	45 191	494	0	0	16 105	14 173	14 053	0	366
76	"ТК КРЕДИТ"	45 777	0	0	0	17 100	24 795	3 799	0	83
77	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	56 075	6 789	0	0	9 513	38 410	1 096	0	267
78	ПІВДЕНКОМБАНК	44 444	95	0	6 457	3 023	13 155	20 636	0	1 077
79	"МЕРКУРІЙ"	47 761	0	0	0	0	39 262	2 656	0	5 842
80	ОЛБАНК	49 242	0	0	4	7 534	28 160	8 950	2 761	1 832
81	ПРОМЕКОНОМБАНК	45 892	0	0	11 715	1 845	3 049	5 769	10 422	13 093
82	ЕЛЕКТРОНБАНК	41 047	0	0	801	4 000	18 873	14 703	0	2 669
83	"ПРИЧОРНОМОР'Я"	49 028	0	0	6 714	0	8 844	15 380	3 794	14 296
84	УКРСПЕЦІМПЕКСБАНК	34 725	0	0	0	0	15 887	1 734	0	17 103
85	БАНК АВСТРІЯ КРЕДИТАНШАЛТ УКРАЇНА	46 174	0	0	3 570	7 800	22 137	0	0	12 668
86	"СИНТЕЗ"	48 592	1	0	4 362	7 200	6 409	7 883	3 146	19 591
87	ОБ'ЄДНАНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	48 995	16 673	0	290	0	12 140	15 422	0	4 470
88	"ТАВРІКА"	40 666	0	0	0	4 677	9 633	4 362	0	21 995
89	ІНТЕРБАНК	36 554	0	0	1	7 038	18 064	10 363	958	130
90	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК ТОРГОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	35 212	2	0	7	6 517	13 538	8 741	1 707	4 699
91	"ІНТЕГРАЛ"	34 381	0	0	3 113	0	14 347	11 270	0	5 651
92	"ГРАНТ"	35 885	82	0	0	0	24 715	10 062	201	825
93	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	36 591	0	0	2 778	236	30 093	2 417	0	1 068
94	"ПРИКАРПАТТЯ"	37 746	31	0	0	4 700	6 376	24 623	1 632	385
95	ТРАНСБАНК	27 341	1 004	0	1	4 000	18 417	2 916	0	1 003
96	ІКАР-БАНК	39 330	0	0	37	3 000	19 397	9 339	12	7 545
97	"КАПІТАЛ"	36 431	0	0	0	3 526	21 920	5 296	509	5 180
98	"ДЕМАРК"	32 809	3	0	5 430	0	10 947	9 563	0	6 865
Усього по групі		1 846 885	31 609	2 000	76 521	301 464	754 755	355 538	42 014	282 980
Група IV. Малі банки (активи < 50 млн. грн.)										
99	"ГЕОСАНТРИС"	37 191	0	0	1	14 167	5 374	2 570	0	15 079
100	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	22 796	0	0	7 870	5 350	6 319	2 884	0	373
101	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	33 146	0	0	0	18 744	6 061	2 822	0	5 519
102	КИЇВСЬКИЙ НАРОДНИЙ БАНК	32 368	0	0	305	13 501	5 248	519	0	12 796
103	"ДОНЕЧЧИНА"	28 778	0	0	0	12 215	9 558	71	1 370	5 564
104	МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	29 984	0	0	0	4 944	15 105	2 415	0	7 520
105	БАНК ДЕПОЗИТНО-КРЕДИТНИЙ (УКРАЇНА) ЛТД	8 630	0	0	10	3 939	1 085	3 176	0	421
106	"КРЕДІ СВІСС ФЬОРСТ БОСТОН (УКРАЇНА)"	1	0	0	0	0	0	0	0	1
107	УКРАЇНСЬКИЙ КОМУНАЛЬНИЙ БАНК	28 179	9 506	0	0	500	9 666	3 286	0	5 220
108	ІНВЕСТБАНК	27 950	0	0	0	5 595	15 681	2 239	0	4 435
109	АВТОКРАЗБАНК	22 973	0	0	0	10 548	4 791	5 684	0	1 951
110	"АНДРІВСЬКИЙ"	18 150	0	0	151	4 532	4 845	7 096	149	1 378
111	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	20 469	590	0	1 908	1 003	6 933	6 401	20	3 615
112	"ДОНКРЕДИТІНВЕСТ"	13 374	0	0	0	0	5 128	199	6 590	1 456
113	"ГАРАНТ"	24 233	0	0	0	12 335	5 245	6 105	0	548
114	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	28 144	11 764	0	1 003	0	5 163	3 208	0	7 005

КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
115	"СТАРОКИЇВСЬКИЙ"	27 850	0	0	0	0	14 899	11 007	0	1 944
116	"КЛРИНГОВИЙ ДІМ"	29 078	0	0	1 166	1 667	8 817	0	0	17 427
117	"ТАВРІЯ"	20 553	2 576	0	0	0	9 852	3 215	1 093	3 818
118	"АВТОРИТЕТ"	18 351	0	0	1	0	10 089	7 937	0	324
119	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	11 026	0	0	0	0	483	0	0	10 542
120	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	19 619	0	0	0	2 620	13 850	2 156	0	993
121	"ПРИВАТІНВЕСТ"	17 446	0	0	0	0	4 517	6 325	956	5 647
122	РЕГІОН-БАНК	18 266	178	0	0	1 089	7 030	7 573	0	2 396
123	ТЕХНОБАНК	19 582	0	0	6 700	0	5 824	1 151	0	5 906
124	"ЛЬВІВ"	13 953	502	0	0	5 437	3 434	4 096	0	485
125	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	12 877	2 063	0	47	4 220	2 214	8	1 811	2 515
126	"УКООСПІЛКА"	19 577	0	0	0	0	15 789	3 567	0	221
127	КООПІНВЕСТБАНК	18 999	640	0	0	4 120	5 320	2 937	0	5 982
128	ДОНБУГУЛЕКОМБАНК	43 985	0	30 186	0	7 231	1 467	4 052	0	1 050
129	"СЛАВУТИЧ"	15 413	0	0	0	8 439	4 403	2 229	0	342
130	"ЄВРОЦЕНТР"	20 534	0	0	0	2 500	7 629	2 144	0	8 262
131	"ПОРТО-ФРАНКО"	20 887	0	0	0	0	5 590	6 795	0	8 502
132	"МОРСЬКИЙ"	11 559	0	0	16	0	6 694	2 041	237	2 570
133	ЗАХІДБУДІАЗБАНК	10 130	0	0	0	700	2 409	6 751	0	270
134	"ВЕЛЕС"	6 309	0	0	0	5 303	902	0	0	104
135	"ФЕБ"	10 322	0	0	0	2 000	3 504	612	0	4 206
136	"ПРИВАТ-ЕКСЕЛЬ"	11 889	0	0	0	0	990	298	0	10 600
137	"ЮНЕКС"	4 772	0	0	7	0	2 779	28	0	1 958
138	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	3 879	0	0	0	300	1 723	791	0	1 064
139	ФІНЕБАНК	5 598	0	0	0	1 000	4 567	1	0	29
140	ІНТЕРКОНТИНЕНТБАНК	5 208	0	0	0	3 000	1 484	0	0	724
141	ТММ-БАНК	1 899	0	0	0	0	860	103	0	937
142	ІНВЕСТ-КРИВБАС БАНК	11 325	0	0	0	6 858	760	0	0	3 706
143	РАДАБАНК	5 153	121	0	2 700	0	1 968	327	0	37
144	КОРАЛ-БАНК	4 626	0	0	0	3 000	1 485	0	0	141
145	"БУКОВИНА"	7 044	0	0	0	1 000	1 584	0	0	4 461
146	"АНТАРЕС"	3 515	0	0	0	17	482	328	0	2 687
147	"АЛЪЯНС"	6 665	0	0	0	0	3 810	46	0	2 810
148	"СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ"	6 603	0	0	0	0	4 376	0	0	2 227
149	МІСТО-БАНК	4 779	0	0	0	4 154	617	0	0	8
150	"КЛАСИК"	99	0	0	0	0	16	0	0	83
151	"СТОЛИЧНИЙ"	7 243	0	0	0	2 500	910	0	0	3 833
152	КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	610	0	0	0	507	94	0	0	9
153	АКСІ-БАНК	2 901	0	0	0	1 730	750	3	0	418
154	ФЕРМЕРСЬКИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	3 581	0	0	0	0	509	0	0	3 072
155	ОДЕСА-БАНК	2 856	0	0	0	0	2 290	113	0	453
Усього по групі		862 927	27 940	30 186	21 885	176 765	272 972	125 309	12 226	195 644
Група V. Валютні біржі										
156	1	35	0	0	0	0	0	0	0	35
Усього по групі		35	0	0	0	0	0	0	0	35
Усього по банківській системі		27 986 535	1 413 265	1 623 637	999 142	2 704 942	10 836 397	6 180 942	820 846	3 407 358

Структура капіталу комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.

Тис. грн.

№ п/п	№ по групі	Назва банку	Балансовий капітал (усього)	Статутний капітал (загальний)	Резервний фонд	Результат минулих років	Результат поточного року	Інший капітал
1			2	3	4	5	6	7
Група I. Найбільші банки								
1	1	ПРОМІНВЕСТБАНК	723 171	196 967	37 290	354 409	59 472	75 032
2	2	ПРИВАТБАНК	265 168	140 000	28 770	50 065	27 342	18 991
3	3	"АВАЛЬ"	174 006	104 000	3 880	56 685	1 611	7 829
4	4	УКРЕКСІМБАНК	279 980	108 000	27 000	83 604	31 875	29 501
5	5	"УКРАЇНА"	218 617	68 923	15 379	1 895	-87 840	220 260
6	6	ОЩАДБАНК	143 861	100 000	9 197	31 654	-32 716	35 726
7	7	УКРСОЦБАНК	323 792	48 424	14 733	234 610	-4 599	30 624
8	8	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	301 725	112 869	5 411	121 297	21 766	40 382
Усього по групі			2 430 320	879 183	141 660	934 219	16 911	458 345
Група II. Великі банки (активи > 100 млн. грн.)								
9	1	УКРСІМБАНК	142 665	90 000	3 566	29 105	1 706	18 287
10	2	БРОКБІЗНЕСБАНК	58 391	16 705	2 422	22 250	1 636	15 378
11	3	"НАДРА"	89 934	50 449	2 940	22 033	14 109	403
12	4	УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК	49 592	26 856	14 893	6 970	873	0
13	5	ПРАВЕКС-БАНК	77 530	60 672	1 818	9 031	5 605	403
14	6	КРЕДИТПРОМБАНК	79 184	60 681	2 858	0	1 806	13 839
15	7	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	37 826	20 000	644	14 201	2 982	0
16	8	ІНДУСТРИАЛБАНК	36 774	13 411	697	12 606	10 059	0
17	9	ВАБАНК	60 082	40 696	7 502	8 069	3 814	0
18	10	КРЕДІ ЛІОНЕ УКРАЇНА	27 538	22 261	2 072	3 328	-123	0
19	11	РАЙФФАЙЗЕНБАНК УКРАЇНА	49 242	46 806	128	0	-117	2 425
20	12	"СЛОВ ЯНСЬКИЙ"	115 368	22 500	6 682	202 891	-116 965	261
21	13	"ПІВДЕННИЙ"	25 318	21 910	497	2 241	671	0
22	14	МТ-БАНК	103 247	50 150	23 995	14 552	14 550	0
23	15	ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	45 112	57 465	1 166	-2 825	-10 693	0
24	16	СПБАНК	77 507	67 090	1 469	8 392	556	0
25	17	УКРІНБАНК	15 661	19 319	5 000	-8 390	-23 753	23 485
26	18	"КРЕДИТ-ДНІПРО"	41 403	26 640	345	8 956	4 652	810
27	19	"МРІЯ"	29 014	13 526	3 249	6 232	5 350	656
28	20	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	53 448	37 832	6 418	6 171	2 784	244
29	21	МЕГАБАНК	40 849	26 387	960	11 485	1 992	25
30	22	"КІЇВ"	48 729	29 402	6 123	0	12 911	293
31	23	ПРЕМ'ЄРБАНК	43 888	30 000	3 687	1 346	124	8 730
32	24	"ЕТАЛОН"	28 914	8 100	659	17 917	2 239	0
33	25	ДОНМСЬКБАНК	82 766	58 132	4 269	748	19 617	0
34	26	УКРТАЗПРОМБАНК	39 215	18 200	1 452	10 143	9 421	0

	1	2	3	4	5	6	7
35	"СОСЬБЕТЕ ЖЕНЕРАЛЬ УКРАЇНА"	47 212	23 311	3 254	14 595	6 052	0
36	ІНГ БАНК УКРАЇНА	26 563	20 971	454	8 617	-3 479	0
37	ЕНЕРГОБАНК	25 375	10 851	5 258	7 839	443	983
38	"ІНКО"	-54 475	971	4 596	-64 756	8	4 706
39	"ФОРУМ"	36 116	32 204	1 139	106	2 660	8
40	"КІЇВ-ПРИВАТ"	18 172	15 000	1 875	1 236	36	25
41	ЕКСПРЕС-БАНК	34 920	17 137	1 369	6 190	10 214	10
42	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	29 316	28 209	747	0	360	0
43	УКРГАЗБАНК	49 373	37 186	7 928	1 444	2 538	277
44	РЕАЛ-БАНК	21 212	14 302	1 814	4 353	686	56
45	АВІАТЕКБАНК	26 393	22 950	192	3 059	192	0
46	"ЗЕВС"	47 585	30 286	5 751	6 290	5 169	88
47	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	26 198	23 491	1 811	0	897	0
48	"МЕТАЛУРГ"	52 627	8 556	2 906	33 637	6 860	668
49	"НОВИЙ"	19 306	17 310	328	-1 383	648	2 403
50	КІЇВСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	16 432	15 975	183	29	241	4
51	"АЖЮ"	45 714	10 561	2 645	27 183	3 825	1 501
52	"ДІАМАНТ"	41 058	40 000	199	125	734	0
53	ПОЛТАВА-БАНК	22 559	9 512	268	3 406	2 230	7 144
54	ЕКСПОБАНК	21 021	10 500	605	4 950	2 293	2 673
55	ЗАХІДІНКОМБАНК	24 560	13 440	204	648	618	9 650
56	ІМЕКОБАНК	28 476	24 000	3 437	739	299	0
57	"ХРЕЩАТИК"	26 251	20 000	714	3 382	2 155	0
58	НАШ БАНК	26 517	19 145	795	2 193	1 397	2 988
59	"АРКАДА"	18 793	16 257	896	0	1 627	13
60	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	17 041	15 000	73	1 416	552	0
61	"ДНІСТЕР"	18 519	16 657	47	902	913	0
	Усього по групі	2 212 031	1 448 972	154 999	473 652	15 974	118 436
		Група ІІІ. Середні банки (активи > 50 млн. грн.)					
62	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВИЙ БАНК	26 900	24 900	307	850	843	0
63	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	19 736	9 941	572	3 959	5 265	0
64	ІНДУСТРІАЛЬНО-ЕКСПОРТНИЙ БАНК	24 139	16 500	33	584	903	6 119
65	"АЛЛОНЖ"	43 952	43 001	339	158	454	0
66	"КІЇВСЬКА РУСЬ"	17 205	11 100	2 209	1 559	515	1 821
67	"МУНІЦИПАЛЬНИЙ"	18 352	11 690	2 777	0	2 498	1 387
68	ЛЕГБАНК	11 102	8 000	500	2 374	76	153
69	РОСТОК БАНК	11 829	7 790	633	3 228	178	0
70	"СТОК"	26 951	26 240	35	190	486	0
71	ДОНБІРЖБАНК	27 244	8 100	1 629	15 165	2 350	0
72	"ПЕРСОНАЛЬНИЙ КОМП'ЮТЕР"	28 649	15 000	2 150	4 083	318	7 098
73	АВТОАЗБАНК	25 093	14 094	1 001	6 955	859	2 184
74	"БАЗИС"	13 840	7 500	3 781	1 115	1 362	81
75	ПОЛІКОМБАНК	28 120	12 678	1 386	2 766	342	10 947

	1	2	3	4	5	6	7
76	"ТК КРЕДИТ"	25 913	21 151	235	1 790	2 685	52
77	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	15 069	14 103	89	592	285	0
78	ПІВДЕНКОМБАНК	26 318	12 149	6 231	1 274	-484	7 149
79	"МЕРКУРІЙ"	21 938	9 000	2 325	3 947	1 182	5 485
80	ОЛБАНК	19 685	9 174	642	9 357	513	0
81	ПРОМЕКОНОБАНК	23 012	20 564	606	98	1 743	0
82	ЕЛЕКТРОБАНК	27 378	12 047	729	1 068	732	12 802
83	"ПРИЧОРНОМОР'Я"	18 221	14 667	1 124	519	1 895	16
84	УКРСЛЕДЦІМПЕКСБАНК	31 679	25 414	1 815	978	-3 650	7 123
85	БАНК АВСТРІЯ КРЕДИТАНШТАЛТ УКРАЇНА	20 060	22 097	319	1 199	-3 555	0
86	"СИНТЕЗ"	16 086	14 000	138	1 320	628	0
87	ОБ'ЄДНАНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	15 569	13 366	161	1 966	50	26
88	"ТАВРІКА"	22 373	20 000	783	262	1 329	0
89	ІНТЕРБАНК	25 925	22 624	304	2 391	219	386
90	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК ТОРГОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	24 625	18 000	68	929	881	4 746
91	"ІНТЕГРАЛ"	24 627	21 514	360	2 614	139	0
92	"ГРАНТ"	21 032	9 007	2 893	4 123	1 222	3 786
93	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	17 977	14 285	352	229	482	2 629
94	"ПРИКАРПАТТЯ"	16 197	11 803	295	889	594	2 616
95	ТРАНСБАНК	25 338	15 508	2 941	4 362	2 349	179
96	ІКАР-БАНК	12 187	9 604	374	568	1 641	0
97	"КАПІТАЛ"	14 501	13 133	417	837	114	0
98	"ДЕМАРК"	17 884	9 423	224	2 952	271	5 014
	Усього по групі	806 706	569 167	40 777	87 250	27 714	81 799
Група IV. Малі банки (активи < 50 млн. грн.)							
99	"ГЕОАНТРИС"	11 856	11 016	30	757	1	52
100	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	25 624	25 408	36	-1 098	1 183	95
101	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	14 619	14 003	274	20	322	0
102	КИЇВСЬКИЙ НАРОДНИЙ БАНК	13 890	7 660	1 920	246	102	3 963
103	"ДОНЕЧЧИНА"	17 143	15 990	467	0	647	39
104	МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	14 886	13 413	39	484	950	0
105	БАНК ДЕПОЗИТНО-КРЕДИТНИЙ (УКРАЇНА) ЛТД	36 192	23 916	5 617	6 217	168	273
106	"КРЕДІ СВИСС ФЬОРСТ БОСТОН (УКРАЇНА)"	44 712	28 275	728	15 975	-266	0
107	УКРАЇНСЬКИЙ КОМУНАЛЬНИЙ БАНК	15 147	15 000	47	195	-94	0
108	ІНВЕСТБАНК	14 970	12 388	790	914	878	1
109	АВТОКРАЗБАНК	18 706	15 973	268	976	201	1 287
110	"АНДРІВСЬКИЙ"	23 292	22 451	150	199	488	5
111	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	20 792	19 800	218	637	136	1
112	"ДОНКРЕДИТІНВЕСТ"	27 354	25 315	494	0	1 546	0
113	"ГАРАНТ"	16 159	12 000	248	2 253	552	1 107
114	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	11 865	7 968	432	1 921	1 542	1
115	"СТАРОКИЇВСЬКИЙ"	11 563	5 603	583	620	2 196	2 562
116	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	7 968	7 570	322	31	45	0

1		2	3	4	5	6	7
117	"ТАВРІЯ"	16 359	14 000	71	2 223	61	4
118	"АВТОРИТЕТ"	18 353	12 000	220	4 024	639	1 469
119	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	25 262	25 082	76	55	11	38
120	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	15 105	13 898	303	727	177	0
121	"ПРИВАТІНВЕСТ"	16 911	8 099	310	1 713	105	6 684
122	РЕГІОН-БАНК	15 690	9 928	862	1 908	1 293	1 699
123	ТЕХНОБАНК	11 645	11 026	212	241	134	31
124	"ЛЬВІВ"	17 026	7 449	201	1 213	236	7 928
125	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	17 550	15 332	164	1 916	139	0
126	"УКООСПІЛКА"	10 694	8 879	439	1 744	-369	0
127	КООПІНВЕСТБАНК	10 876	10 500	281	62	33	0
128	ДОНВУГЛЕКОМБАНК	-14 467	1 846	50	-12 213	-4 368	218
129	"СЛАВУТИЧ"	13 283	10 634	1 806	715	128	0
130	"ЄВРОЦЕНТР"	8 069	6 390	94	457	81	1 047
131	"ПОРТО-ФРАНКО"	7 527	6 335	433	746	13	0
132	"МОРСЬКИЙ"	16 557	8 113	265	1 225	1 372	5 583
133	ЗАХІДБУДГАЗБАНК	15 728	8 749	247	397	220	6 115
134	"ВЕЛЕС"	15 984	15 000	27	305	7	645
135	"ФЕБ"	11 888	7 500	590	2 816	396	586
136	"ПРИВАТ-ЕКСЕЛЬ"	10 314	4 666	380	15	247	5 006
137	"ЮНЕКС"	17 297	15 722	1 054	521	0	0
138	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	17 573	15 307	276	1 804	186	0
139	ФІНБАНК	14 933	13 847	318	360	409	0
140	ІНТЕРКОНТИНЕНТБАНК	15 029	16 450	191	472	-2 084	0
141	ТММ-БАНК	17 984	16 069	32	1 017	9	858
142	ІНВЕСТ-КРИВБАС БАНК	7 183	6 683	56	68	203	173
143	РАДАБАНК	13 043	11 990	877	168	8	0
144	КОРАЛ-БАНК	13 292	7 959	248	62	81	4 942
145	"БУКОВИНА"	9 759	7 500	1 694	0	566	0
146	"АНТАРЕС"	13 222	13 000	157	63	2	0
147	"АЛЪЯНС"	9 995	9 511	118	192	173	1
148	"СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ"	8 594	7 595	256	140	604	0
149	МІСТО-БАНК	10 146	10 026	72	46	1	0
150	"КЛАСИК"	14 382	9 404	372	4 604	3	0
151	"СТОЛИЧНИЙ"	6 931	6 268	248	168	242	5
152	КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	13 462	24 038	76	-5 775	-4 877	0
153	АКСІ-БАНК	11 031	9 000	342	283	2	1 404
154	ФЕРМЕРСЬКИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	7 802	7 356	100	321	25	1
155	ОДЕСА-БАНК	5 462	4 821	374	18	239	11
Усього по групі		834 212	701 721	26 555	45 168	6 944	53 834
Група V. Валютні біржі							
156	1	Кримська МВБ	1 975	440	112	1 416	0
Усього по групі		1 975	440	112	1 416	6	0
Усього по банківській системі		6 285 244	3 599 483	364 103	1 541 705	67 549	712 414

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготовлено співробітниками управління безвізного нагляду департаменту пруденційного нагляду НБУ.

Чи потрібні Україні невеликі банки?

Над цим питанням розмірковує керівник банку "Старокіївський банк". Повернувшись зі службового відрядження до Сполучених Штатів Америки, де Юрій Яременко разом із групою українських банкірів перебував на запрошення державного департаменту, він ділиться у своєму виступі враженнями від зустрічей в Асоціації банків США та Американській асоціації малих банків, у Федеральному резервному банку, в сенаті та конгресі США, а також у різних фінансових і банківських установах.

Юрій Яременко

Голова правління АБ "Старокіївський банк", член ради Асоціації українських банків

АБ "Старокіївський банк".

Одна з найболючіших проблем сьогодні для банківської системи України — чи потрібні їй невеликі банки. Справді, нині на порядку денному нашої діяльності — реформування і зміцнення банківської системи. А одна з передумов успіху в цьому — капіталізація банків, їхня стабільність і надійність на ринку. Але ж, не секрет, в Україні чимало банків, які мають невеликий капітал, хоча й не поступаються в надійності великим (за українськими мірками) банкам.

Особисто мене вразило те, як до цього питання ставляться в Америці. Нині в США налічується 10 151 банк і близько 8 тисяч банківських установ, зареєстрованих на федеральному рівні або на рівні штату. З них понад шість тисяч є членами Асоціації банків США, причому серед них і великі, і середні, і малі банки. Водночас до Американської асоціації малих банків входять близько трьох тисяч малих і середніх банків. Обидві ці асоціації існують, причому не конфліктуючи, вже майже 125 років. Обидві ці асоціації здійснюють зв'язок із урядом, сенатом і конгресом. Американські банкіри не розуміють, чому Україна хоче мати не більше тридцяти великих банків, адже в США закони коригуються так, щоб вони були прийнятні як для великих,

так і для малих банків. Причому тут намагаються знайти компроміс і створити універсальний закон, зручний для всіх. Сама ж банківська діяльність у США здійснюється під егідою відомого антимонопольного законодавства, отже, недопустимо, щоб великі банки поглинали малі з позиції сили. Якщо таке й відбувається, то лише тоді, коли

спрацьовують закони бізнесу, а не за рішенням уряду або Федеральної резервної системи. Коли ж у конгресі готується до обговорення черговий законопроект з банківської діяльності, то у його розробці беруть участь представники обох асоціацій. Якщо будь-яка з них не погоджується з якимось положенням, то вона вправі накласти на нього своє вето. Головне, там не існує конфлікту інтересів, тому банкіри малих і великих банків, як і представники федеральної або влади штату, різні контролюючі або регулюючі органи завжди можуть дійти консенсусу. Як результат — висока якість кредитного портфеля будь-якого банку. В середньому кожен банк видає до 98% дуже хороших, 2% — просто хороших кредитів і лише 0.001% — сумнівних. Великий плюс американської банківської системи ще й у тому, що депозити фізичних осіб захищені державою.

Приємне враження залишилося в мене і від знайомства з менеджментом американського банку. Наприклад, у банку, який має баланс 100 мільйонів доларів, працює всього 17 службовців. Вони й виконують всі потрібні банківські операції: залучають депозити, видають кредити, працюють із цінними паперами, обслуговують клієнтів. Крім того, банк може обслуговувати клієнтів

просто в автомобілях. Приміром, якщо хтось із них хоче зняти гроші з рахунку, покласти їх на депозит або здійснити платіж, то немає потреби заходити в банк. Треба просто під'їхати до спеціального віконечка і за допомогою пневмопошти виконати ту чи іншу операцію. Багато банків пропонують таку послугу цілодобово. До речі, цим винахідливим сервісом саме й опікуються малі банки. Це, так би мовити, їхня ніша.

Отже, перебуваючи у відрядженні, я переконався: малі банки потрібні Америці хоча б тому, що вони виконують функції, за які не беруться великі. Скажімо, в малому банку часто винаходять для своїх клієнтів нові й особливі програми — до таких "дрібничок" у великого просто руки не доходять. Чого тільки не вигадують, аби залучити клієнтів! В одному банку постійно працює маленький дитячий садочок, в іншому утворили своєрідний клуб пенсіонерів... Словом, популярність малих банків серед пересічних американців у тому, що такі банки зуміли створити особливу, нерідко навіть сімейну атмосферу для своїх клієнтів. Справді, є чого повчитися нам у американських колег!

До речі, представник нашого парламенту разом із відповідальними працівниками Мінфіну, НБУ та Асоціації українських банків побували в Канаді, країні, де найрозвинутіша в світі банківська система. Так от, в Канаді капіталізаційні вимоги до банків будуть зменшені з 10 до 5 мільйонів канадських доларів.

І все-таки я знову ставлю питання: чи потрібні Україні невеликі банки? Ставлю — і відразу однозначно готовий відповідати: так, обов'язково. Україні потрібні різні банки — великі, середні, малі. Головне, щоб вони були здорові, благополучні і прибуткові. А отже, потрібні людям і державі.

Зміни і доповнення до “Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України”¹, внесені за період із 1 жовтня по 1 листопада 2000 р.

А. Зміни і доповнення до офіційного списку комерційних банків України

Назва банку	Вид товариства	Зареєстрований статутний фонд, грн.	Дата реєстрації	Реєстраційний номер	Юридична адреса
м. Київ і Київська область					
Акціонерний банк “КЛІРИНГОВИЙ ДІМ”	ВАТ	29 680 000	30.12.1996 р.	264	м. Київ, просп. Червонозоряний, 132
Акціонерний банк “Синтез”	ВАТ	26 000 000	24.12.1993 р.	221	м. Київ, вул. І.Кудрі, 5
Акціонерний комерційний банк “Український кредитно-торговий банк” (колишня назва: Акціонерний комерційний банк “ГЕОСАНТРИС”)	ВАТ	11 017 500	10.12.1992 р.	133	м. Київ, вул. Щербаківська, 35
Акціонерний комерційний банк “Народний банк” (колишня назва: Акціонерний Київський народний банк)	ВАТ	28 000 000	07.10.1991 р.	15	м. Київ, вул. Велика Житомирська, 24
Акціонерний комерційний банк “Альянс”	ВАТ	16 500 000	10.03.1992 р.	89	м. Київ, просп. Відрадний, 73 (пошта: просп. Оболонський, 26)
Акціонерний комерційний “Промислово-фінансовий банк”	ВАТ	27 600 000	29.12.1997 р.	272	м. Київ, вул. Дмитрівська, 18/24
Акціонерний Банк “ІНГ Банк Україна”	ЗАТ	47 749 875	15.12.1997 р.	271	м. Київ, вул. Комінтерну, 28
Товариство з обмеженою відповідальністю “Комерційний Індустріальний Банк” (колишня назва: Акціонерний банк “Комерційний Індустріальний Банк”)	ТОВ	25 082 166	03.12.1993 р.	219	м. Київ, вул. Воровського, 6
Комерційний банк “Хрещатик” (колишня назва: Комерційний банк сприяння розвитку міського господарства та підприємництва “Хрещатик”)	ТОВ	20 000 000	19.05.1993 р.	172	м. Київ, вул. Хрещатик, 8-а
Волинська область					
Банк Пекао (Україна) ЛТД (колишня назва: Банк Депозитно-Кредитний (Україна) ЛТД)	ТОВ	22 469 000	28.02.1997 р.	265	м. Луцьк, вул. Данила Галицького, 14
Донецька область					
Акціонерний банк “Донеччина”	ВАТ	27 160 000	19.05.1993 р.	170	м. Донецьк, вул. Артема, 125
АР Крим і м. Севастополь					
Акціонерний банк “Тавріка”	ВАТ	41 351 500	24.10.1991 р.	53	м. Севастополь, вул. Репіна, 1
Акціонерний Банк “Морський”	ВАТ	14 852 275	17.05.1994 р.	246	м. Севастополь, вул. Брестська, 18-а
Львівська область					
Селянський комерційний банк “Дністер”	ВАТ	22 000 000	14.10.1991 р.	27	м. Львів, вул. Переяславська, 6-а
Полтавська область					
Полтавський акціонерний банк “Полтава-банк”	ВАТ	13 300 000	16.10.1991 р.	37	м. Полтава, вул. Паризької Комуни, 40-а
Харківська область					
Акціонерний банк “Приват-Ексел”	ВАТ	15 111 519	01.12.1992 р.	131	м. Харків, вул. Червоножовтнева, 90
Акціонерний комерційний банк “Меркурій”	ВАТ	11 500 000	18.11.1992 р.	129	м. Харків, вул. Полтавський Шлях, 123
Акціонерно-комерційний РЕАЛ БАНК	ВАТ	19 303 600	29.10.1991 р.	60	м. Харків, просп. Леніна, 6-а
Чернігівська область					
Акціонерний банк “Приватінвест”	ВАТ	10 700 000	30.10.1991 р.	64	м. Чернігів, вул. Серьожникова, 6

¹ “Офіційний список комерційних банків України та перелік операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України” опубліковано у “Віснику НБУ” №10, 2000 р. Дані, що змінилися, виділено червоним кольором. Назви банків подаються за орфографією статутів.

Б. Зміни і доповнення до переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали (або втратили) ліцензію Національного банку України

Назва банку	Юридична адреса	Номер ліцензії	Дата одержання ліцензії	Операції, на здійснення яких комерційні банки отримали (або втратили) ліцензію НБУ ¹
м. Київ і Київська область				
Державно-акціонерний спеціалізований імпортно-експортний банк України "УКРСПЕЦІМПЕКСБАНК"	м. Київ, вул. Ярославів Вал, 36-а	136	12.07.1999 р.	1,3,4,9, 11* ,12,15,16,19,21,26, 28* ,30; продовжено зупинення дії ліцензії на операції 11,28 до 20.03.2001 р.
Акціонерний комерційний банк "Східно-Європейський банк"	м. Київ, вул. П.Лумумби, 21	51	25.10.2000 р.	1,+ 2,3,4,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,19,21,26,27,28,29,30
Акціонерний комерційний банк "Сітібанк (Україна)"	м. Київ, вул. Саксаганського, 115	193	26.10.2000 р.	1,4, 5,8,9,+10,12,+13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,27,28,29,30 ; знято обмеження з операції 5
Києво-Печерський акціонерний комерційний банк	м. Київ, вул. І.Кудрі, 32	116	12.07.1999 р.	Банк повернув ліцензію у зв'язку з реорганізацією
Акціонерний банк "Синтез"	м. Київ, вул. Івана Кудрі, 5	30	10.10.2000 р.	1,3,4, 5* ,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,+ 22,26,27,28,29,30 ; операція 5 — без права відкриття нових рахунків "Ностро"
Акціонерний банк "Київська Русь"	м. Київ, вул. Б.Хмельницького, 52-б	19	31.07.2000 р.	1,2,3,4, 5* ,8,9,10,11,12,13,14,15, 16,17,18,19,20,21,22,26,27,28,29,30 ; знято обмеження з операції 16 ; операція 5 — без права відкриття нових рахунків "Ностро"
Акціонерний комерційний банк "Український кредитно-торговий банк" (колишня назва: Акціонерний комерційний банк "ГЕОСАНТРИС")	м. Київ, вул. Щербакова, 35	25	26.10.2000 р.	1,2,3,4, 5* ,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21, 22,23* ,26,27,28,29,30; зупинено дію ліцензії на операцію 23 до 20.11.2000 р.; операція 5 — без права відкриття нових рахунків "Ностро". Нову ліцензію надано у зв'язку зі зміною назви банку
Відкрите акціонерне товариство "Державний експортно-імпортний банк України" (колишня назва: Державний експортно-імпортний банк України)	м. Київ, вул. Горького, 127	2	02.10.2000 р.	1,2,3,4, 5* ,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,26,27,28,29,30; операція 5 — без права відкриття нових рахунків "Ностро". Нову ліцензію надано у зв'язку зі зміною назви банку
Товариство з обмеженою відповідальністю "Комерційний Індустріальний Банк" (колишня назва: Акціонерний банк "Комерційний Індустріальний Банк")	м. Київ, вул. Воровського, 6	186	26.10.2000 р.	1,4,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,26,27,28,29,30. Нову ліцензію надано у зв'язку зі зміною назви банку
Акціонерний банк "Енергобанк"	м. Київ, вул. Лютеранська, 9/9	46	31.10.2000 р.	1,3,4, 5* ,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,26,27,28,29,30; операція 5 — без права відкриття нових рахунків "Ностро"; знято обмеження з операції 8
Дніпропетровська область				
Закрите акціонерне товариство комерційний банк "ПриватБанк" (колишня назва: Комерційний банк "Приватбанк")	м. Дніпропетровськ, Набережна Перемоги, 50	22	10.10.2000 р.	1,2,3,4,5,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30. Нову ліцензію надано у зв'язку зі зміною назви банку
Акціонерний комерційний банк "Технобанк"	м. Дніпропетровськ, Набережна ім. В.І.Леніна, 29	153	18.10.2000 р.	1,2,3,4, 5* ,8,9,10,11,12,+ 13,14,15,16,17,18,19,20,+21,26,27,28,29,30 ; знято обмеження з операції 8 ; операція 5 — без права відкриття нових рахунків "Ностро"
Запорізька область				
Акціонерний банк "Металург"	м. Запоріжжя, просп. Металургів, 30	69	17.10.2000 р.	1,2,3,4,5,+ 7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,26,27,28,29,30 ; знято обмеження з операції 8
Одеська область				
Комерційний банк "Одеса-Банк"	м. Одеса, просп. Адміральський, 33-а	159	23.06.1998 р.	1,2,3,4, 8*,9*,10,11*,12,13*,14*,15*,16,17*,18*,19,20*,21*,22*,26,27*,28*,29*,30 ; операція 8 — без права залучення і розміщення депозитів на міжбанківському ринку; зупинено дію ліцензії на операції 11,13,14,15,17,18,20,21,22,27,28,29 до 20.11.2000 р.; зупинено дію ліцензії на операцію 9 до 10.12.2000 р.
Сумська область				
Акціонерний комерційний банк "Слобожанщина"	м. Суми, вул. Кірова, 4	169	17.05.1999 р.	Банк повернув ліцензію у зв'язку з реорганізацією
Харківська область				
Акціонерний банк "ІНВЕСТ-БАНК УКРАЇНА"	м. Харків, вул. Новгородська,11	119	04.11.1999 р.	Банк повернув ліцензію у зв'язку з реорганізацією

¹ Цифра зі знаком "+" означає номер операції, на здійснення якої банк одержав право; цифра із символом "*" означає номер операції, здійснення якої для даного банку певною мірою обмежене.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготувала головний економіст управління реєстрації та ліцензування банків НБУ Олена Сілецька.

Банківська система і монетарна інтеграція

Нотатки з міжнародної наукової конференції “Проблеми економічної інтеграції України в ЄС: європейські студії”

Робота проходила в шести секціях і охоплювала широке коло питань стосовно економічних засад Європейського Союзу, його банківської системи, податкової політики, менеджменту, ринків праці, інтеграції України в ЄС тощо.

Учасники другої секції, зокрема, обговорювали основні напрями реформування і реструктуризації банківської системи України в контексті її інтеграції в Євросоюз, а також питання щодо орієнтації грошово-кредитної політики держави, адаптації її основних монетарних інструментів до стандартів, прийнятих Європейським центральним банком згідно з рекомендаціями Базельської конвенції. Дискусія стосувалася питань капіталізації, реструктуризації та санації банків, інтегрованого підходу до управління активами й пасивами банку. Було проаналізовано сучасні тенденції маркетингової діяльності та конкурентного середовища у банківському секторі, визначено шляхи вдосконалення механізму застосування основних інструментів реалізації монетарної політики з урахуванням досвіду європейських банків.

На засіданнях секції узагальнено вітчизняний і європейський досвід із питань банківської справи, монетарної політики, інтернаціоналізації фінансових ринків, які вивчаються у ході підготовки магістрів економічних наук.

У спільній доповіді професорів **Олександра Устенка** та **Богдана Івасіва** (Тернопільська академія народного господарства) наголошувалося, що система комерційних банків України нині ще дуже слабка у фінансовому аспекті. Для неї характерні недостатня капіталізація, обтяженість проблемними кредитами, млявість конкуренції, відсутність оптимальної диверсифікації банківської структури та слабка диверсифікація діапазону банківських продуктів. Саме із цих причин банки залишаються заручниками економіки.

У доповіді обґрунтовувалися заходи щодо радикального реформування діяльності кредитних інституцій. Зазначалося, що потребою сьогодення є пошук раціонального співвідношення між універсалізацією і спеціалізацією банків, що відкриває якісно нові перспективи

13–15 вересня 2000 року в Ялті, Лівадії та Форосі відбулася міжнародна наукова конференція “Проблеми економічної інтеграції України в ЄС: європейські студії”. Її організували Міністерство освіти і науки України, Тернопільська академія народного господарства, Університет ім. Гете (м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина), Університет ім. Еразмуса (м. Роттердам, Нідерланди), Університет Ліон-2 ім. Люмієра (м. Ліон, Франція) та Одеський державний університет ім. Мечникова. Конференція провадилася в рамках проєктів Європейської комісії Tempus TACIS “Європейські економічні студії та відносини у сфері бізнесу” й “Одеса в Європі, Європа в Одесі”.

розвитку інвестиційних, іпотечних, інноваційних та парадержавних кредитних інститутів.

Важливим кроком у напрямі консолідації банківської системи України має бути скорочення обсягів безнадійних кредитів, які обтяжують баланси банків. Необхідно знайти шляхи для впорядкування балансів банків та вищелювання проблемних кредитів. Лише деякі банки у змозі зробити це самотужки, тож у цій справі потрібна державна підтримка. За такої ситуації уряду слід ужити термінових рятівних заходів. Зокрема, необхідно розробити державну програму, якою б визначалися принципи та конкретні заходи щодо рекапіталізації та санації банків.

Відомо три варіанти реалізації такої програми: 1) передача кредитів дочірньому банку, який має власний рахунок і власну організаційну структуру; 2) пряма передача кредитів у підпорядкування держави в обмін на облігації; 3) колективний продаж активів на фінансовому ринку. Подібні моделі застосовувались у США та країнах Західної Європи.

Наступне питання: у якій формі надавати державну підтримку? Міжнародні експерти дійшли висновку, що врятувати банки, які переживають фінансові труднощі, можна шляхом вливання свіжих капіталів із боку дер-

жави, зокрема у формі преференційного акціонерного капіталу.

Отже, за нинішньої ситуації в економіці та банківському секторі розраховувати на оздоровлення національної банківської системи лише шляхом відкликання ліцензій і банкрутства слабких банків не доводиться. Досвід європейських країн свідчить, що без глибокої реорганізації банківської системи та необхідних для цього фінансових ін'єкцій не обійтися.

У доповідях професора **Вадима Христіянівського**, аспіранта **Євгена Преображенського** (Донецький державний університет) зазначалося, що пріоритетними у сучасній системі кредитування повинні бути виключно ефективність проєктів, рівень кредитного ризику та розмір очікуваного прибутку. Тому кредитування суб'єктів господарювання потрібно розглядати як комплекс взаємопов'язаних завдань, підходів та методів, спрямованих на отримання максимального прибутку за припустимого рівня ризику.

Системний підхід до організації кредитування передбачає використання методів захисту від кредитного ризику, а саме:

- застосування передових зарубіжних методик комплексної оцінки кредитоспроможності клієнта;
- постійний контроль за якістю кре-

дитного портфеля з метою класифікації позик та вжиття відповідних заходів стосовно кожного класу;

— здійснення низки заходів щодо роботи із сумнівними кредитами та оперативного стягнення боргу;

— диверсифікація кредитного ризику шляхом лімітування кредитів (встановлення кредитних ліній) та збільшення сегментації сукупного капіталу шляхом розподілу грошових коштів між різними суб'єктами.

Вадим Християнівський узагальнив фактори ризику при кредитуванні та наголосив на ефективності відповідних схем управління ним.

Євген Преображенський на основі розробки алгоритму нечіткої порядкової експертної класифікації запропонував науково обґрунтовані методи експертної оцінки кредитоспроможності клієнтів комерційного банку.

Доцент Людмила Примостка (Київський національний економічний університет) присвятила виступ аналізу сучасних тенденцій розвитку управлінських концепцій, які домінують у міжнародному банківському бізнесі. Вона зазначила, що для вітчизняних банків однією з найактуальніших методологічних проблем у сфері менеджменту є формування концептуальних засад інтегрованого підходу до управління активами і пасивами комерційного банку. Така концепція спрямована на реалізацію системного підходу до управління банком шляхом узгодження всіх напрямів його фінансової діяльності. Особливу увагу Людмила Примостка приділила впровадженню у практику роботи українських банків системи інтегрованих показників та аналітичних моделей, таких як “модель гепу”, імунізації банківського балансу й “валютного метчингу”.

Про сучасні концепції управління активами й пасивами комерційних банків, розробку системи інтегрованих показників та аналітичних моделей імунізації банківського балансу, проблеми запровадження нової для українських банків методології обліку йшлося й у виступі доцента Любомири Кіндрацької (Київський національний економічний університет). Доцент Олена Сохацька (Тернопільська академія народного господарства) зосередила увагу на методологічних і методичних проблемах вивчення комплексу дисциплін інвестиційного характеру, зокрема міжнародного фінансового менеджменту, наголосивши, що недоліком теперішніх навчальних планів є статичний підхід до цих дисциплін.

Учасники конференції сформулювали такі рекомендації:

1. Банківська система потребує радикального реформування та змін у характері діяльності кредитних інституцій. Актуальним завданням є пошук раціонального співвідношення між універсалізацією та спеціалізацією банків, що відкриває якісно нові можливості розвитку інвестиційних, іпотечних, інноваційних та парадержавних інститутів. Необхідно докласти рішучих зусиль щодо наближення вітчизняної системи регулювання банківського капіталу до європейської.

2. Доцільно впровадити таку модель банківської системи, ядро якої становила б невелика кількість потужних конкурентоспроможних національних банків. За характером діяльності вони мають бути комерційними і, швидше за все, універсальними із широкою мережею відділень, філій. Ці банки фінансуватимуть ключові для економіки підприємства, бюджет, організуватимуть міжбанківський і валютний ринки. Такі банківські структури повинні функціонувати під жорстким контролем держави як у формі участі, так і через підвищення уваги служби банківського нагляду.

Робочий момент конференції.

3. Існує потреба у створенні Банку реконструкції та розвитку України (БРРУ). Така установа повинна бути лімітованою за обсягом капіталу, сформованим за рахунок коштів держави, і проводити операції на комерційних засадах. БРРУ має здійснювати переважно ризикове фінансування підприємств малого та середнього бізнесу.

4. Реструктуризацію і санацію великих банків слід здійснювати за державної підтримки шляхом вливання свіжих капіталів із боку держави, зокрема преференційного акціонерного капіталу. У безнадійній ситуації держава може взяти на себе проблемні кредити в обмін на облігації. Альтернативою ін'єкцій державного капіталу в проблемні банки може бути державна гарантія у формі загальної гарантії для всіх кредитів банку або у формі конкретної гарантії.

5. В управлінні процесами концентрації банківських капіталів необхідно активніше використовувати світовий досвід, зокрема такі форми концентрації капіталу, які не ведуть до втрати незалежності банками, що об'єднуються (наприклад, створення банківських холдингів шляхом взаємного обміну акціями між банками-учасниками), та суттєво не порушують банківську інфраструктуру.

Стосовно монетарної інтеграції учасники конференції рекомендують переорієнтувати фінансову політику України на критерії конвергенції “зони євро”.

6. Практику використання Національним банком України мінімальних обов'язкових резервів можна оптимізувати шляхом: 1) збільшення розрахункового періоду визначення резервів; 2) нарахування процентів на суму зарезервованих коштів; 3) диференціювання величини резервних вимог за абсолютними сумами і термінами залучених пасивів.

7. Основним напрямом удосконалення політики облікової ставки і механізму рефінансування слід вважати розширення можливостей комерційних банків щодо отримання кредитів у Національному банку. Для цього необхідно змінити пріоритети його кредитної політики — з ринку держоблігацій (принаймні його першочинності) на позичкові операції з комерційними банками.

Щоб оптимізувати емісійну діяльність центрального банку й ефективніше використовувати операції на відкритому ринку, слід остаточно відмовитися від операцій із ОВДП на первинному фондовому ринку. Стосовно технічних аспектів застосування даних операцій варто скористатися досвідом Європейського центрального банку: 1) основні операції проводити шляхом щотижневого викупу в комерційних банків зобов'язань із 14-денним строком погашення та фіксованою процентною ставкою; 2) довгострокові операції здійснювати у формі стандартних аукціонів; 3) операції “тонкого настроювання” проводити у формі кредитних і депозитних угод прямого та зворотного РЕПО.

Богдан Івасів,

професор Тернопільської академії народного господарства, кандидат економічних наук.

Роман Березюк,

доцент Тернопільської академії народного господарства, кандидат економічних наук.

Перелік комерційних банків — платників зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб

За станом на 1 жовтня 2000 р.			
№ п/п	№ за реєстром	Назва банку	Номер ліцензії та дата її надання
1	001	"АРКАДА"	№ 80 від 29.03.1999 р.
2	002	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	№ 164 від 09.06.2000 р.
3	003	"АВТОРИТЕТ"	№ 53 від 06.08.1998 р.
4	004	ОЛБАНК	№ 11 від 22.06.2000 р.
5	005	АВТОАЗБАНК	№ 106 від 09.06.2000 р.
6	006	"МОРСЬКИЙ"	№ 168 від 09.06.2000 р.
7	007	МТ-БАНК	№ 142 від 06.06.2000 р.
8	008	"ТАВРИКА"	№ 147 від 18.04.2000 р.
9	009	УКРКОМУНБАНК	№ 149 від 28.03.2000 р.
10	010	"УКООПСПІЛКА"	№ 17 від 23.06.1998 р.
11	011	ПОЛТАВА-БАНК	№ 73 від 29.08.2000 р.
12	012	АВТОКРАЗБАНК	№ 147 від 06.06.2000 р.
13	013	"АНДРІВСЬКИЙ"	№ 183 від 29.05.2000 р.
14	014	РОСТОК-БАНК	№ 115 від 04.07.2000 р.
15	016	"ПІВДЕННИЙ"	№ 65 від 24.05.2000 р.
16	017	ІНДУСТРІАЛБАНК	№ 126 від 05.06.2000 р.
17	018	ПІВДЕНКОМБАНК	№ 44 від 19.05.2000 р.
18	019	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ	№ 189 від 28.01.2000 р.
19	020	"ХРЕЩАТИК"	№ 158 від 20.01.2000 р.
20	021	УКРСОЦБАНК	№ 5 від 16.12.1999 р.
21	022	УКРЕКСІМБАНК	№ 2 від 27.06.2000 р.
22	023	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	№ 90 від 31.08.2000 р.
23	025	"АЛЬЯНС"	№ 97 від 23.06.1998 р.
24	027	"ЄВРОЦЕНТР"	№ 92 від 23.06.1998 р.
25	028	МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	№ 91 від 13.01.2000 р.
26	029	"КАПІТАЛ"	№ 122 від 15.06.2000 р.
27	030	ЛЕГБАНК	№ 45 від 10.07.2000 р.
28	031	"МУНИЦИПАЛЬНИЙ"	№ 84 від 09.06.2000 р.
29	032	ОДЕСА-БАНК	№ 159 від 23.06.1998 р.
30	033	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВИЙ БАНК	№ 67 від 03.07.2000 р.
31	034	"ЛЬВІВ"	№ 54 від 15.03.2000 р.
32	035	ІНВЕСТБАНК	№ 98 від 24.05.2000 р.
33	036	"СЛАВУТИЧ"	№ 60 від 25.05.2000 р.
34	037	ФІНБАНК	№ 121 від 23.06.1998 р.
35	038	КООПІНВЕСТБАНК	№ 105 від 13.07.2000 р.
36	039	ОБ'ЄДНАНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	№ 120 від 21.06.2000 р.
37	040	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК ТОРГОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	№ 68 від 01.09.2000 р.
38	041	"ГЕОСАНТРС"	№ 25 від 09.06.2000 р.
39	042	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	№ 26 від 29.03.2000 р.
40	043	ІНДУСТРІАЛЬНО-ЕКСПОРТНИЙ БАНК	№ 99 від 06.06.2000 р.
41	044	ІКАР-БАНК	№ 55 від 12.06.2000 р.
42	045	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	№ 83 від 11.04.2000 р.
43	046	ПРОМЕКОНОМБАНК	№ 182 від 31.05.2000 р.
44	047	"ДОНЕЧЧИНА"	№ 104 від 31.07.2000 р.
45	048	КІЇВІНВЕСТБАНК	№ 61 від 19.01.1999 р.
46	049	"ГАРАНТ"	№ 154 від 20.06.2000 р.
47	050	ЕЛЕКТРОНБАНК	№ 31 від 05.05.2000 р.
48	051	ПОЛІКОМБАНК	№ 152 від 07.02.2000 р.
49	052	УКРГАЗБАНК	№ 123 від 04.08.1999 р.
50	053	ЕКСПРЕС-БАНК	№ 89 від 01.09.2000 р.
51	054	ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	№ 43 від 23.06.1998 р.
52	055	"ФЕБ"	№ 143 від 23.06.1998 р.
53	056	"ПЕРСОНАЛЬНИЙ КОМП'ЮТЕР"	№ 27 від 23.06.1998 р.
54	057	ЗАХІДБУДГАЗБАНК	№ 101 від 31.05.2000 р.
55	058	"ПРИКАРПАТТЯ"	№ 96 від 25.05.2000 р.
56	059	"ІНТЕГРАЛ"	№ 81 від 12.06.2000 р.
57	060	"МРІЯ"	№ 79 від 13.06.2000 р.
58	061	РЕГІОН-БАНК	№ 32 від 12.06.2000 р.
59	062	РЕАЛ-БАНК	№ 20 від 27.07.1999 р.
60	063	"ЕТАЛОН"	№ 57 від 22.06.2000 р.
61	064	"МЕРКУРІЙ"	№ 165 від 07.02.2000 р.
62	065	ЗАХІДІНКОМБАНК	№ 71 від 23.05.2000 р.
63	066	ДОНБІРЖБАНК	№ 145 від 05.06.2000 р.
64	067	"ДОНКРЕДИТІНВЕСТ"	№ 155 від 29.05.2000 р.
65	068	ІНТЕРБАНК	№ 102 від 15.06.2000 р.
66	069	"АЖІО"	№ 4 від 21.04.2000 р.
67	070	ТРАНСБАНК	№ 33 від 30.06.2000 р.
68	071	ЕКСПОБАНК	№ 15 від 03.07.2000 р.
69	072	МЕГАБАНК	№ 163 від 22.06.2000 р.
70	073	АВІАТЕКБАНК	№ 108 від 31.05.2000 р.
71	074	"ПРИЧОРНОМОР'Я"	№ 88 від 14.04.2000 р.
72	075	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	№ 49 від 01.08.2000 р.
73	076	"МЕТАЛУРГ"	№ 69 від 25.08.1999 р.
74	077	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	№ 66 від 06.06.2000 р.
75	078	ІМЕКСБАНК	№ 157 від 25.09.2000 р.
76	079	"КІЇВ"	№ 14 від 04.04.2000 р.
77	080	МІСЬКИЙ БАНК	№ 85 від 25.05.2000 р.
78	081	"ФОРУМ"	№ 62 від 22.06.2000 р.
79	082	"СЛОВ'ЯНСЬКИЙ"	№ 36 від 26.08.1999 р.
80	083	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	№ 28 від 01.09.2000 р.
81	084	КРЕДИТПРОМБАНК	№ 174 від 19.07.2000 р.
82	085	РАЙФФАЙЗЕНБАНК УКРАЇНА	№ 191 від 12.10.1998 р.
83	086	"КРЕДИТ-ДНІПРО"	№ 70 від 04.11.1999 р.
84	087	"КРЕДІ ЛІОНЕ УКРАЇНА"	№ 111 від 15.06.2000 р.
85	088	ДЕПОЗИТНО-КРЕДИТНИЙ БАНК (УКРАЇНА) ЛТД	№ 176 від 18.12.1998 р.
86	089	"НАДРА"	№ 21 від 30.06.2000 р.
87	090	УКРСИББАНК	№ 75 від 15.06.2000 р.
88	093	"СТАРОКІЇВСЬКИЙ"	№ 130 від 23.06.1998 р.
89	094	"АНТАРЕС"	№ 161 від 15.06.2000 р.
90	095	КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКИЙ БАНК	№ 116 від 12.07.1999 р.
91	096	"КІЇВСЬКА РУСЬ"	№ 19 від 31.07.2000 р.
92	097	"ПОРТО-ФРАНКО"	№ 129 від 15.09.2000 р.
93	098	УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК	№ 16 від 09.06.2000 р.
94	099	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	№ 103 від 22.06.2000 р.
95	100	"ДЕМАРК"	№ 47 від 23.06.1998 р.
96	101	"ПРИВАТІНВЕСТ"	№ 133 від 29.05.2000 р.
97	102	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	№ 107 від 27.07.2000 р.
98	103	"ГРАНТ"	№ 6 від 27.07.1999 р.
99	104	НАШ БАНК	№ 42 від 21.07.2000 р.
100	105	ЕНЕРГОБАНК	№ 46 від 23.06.1998 р.
101	106	"ТАВРІЯ"	№ 139 від 21.06.2000 р.
102	107	БРОКБІЗНЕСБАНК	№ 138 від 11.07.2000 р.
103	108	"ЗЕВС"	№ 41 від 23.06.1998 р.
104	110	ІНГ БАНК УКРАЇНА	№ 190 від 31.07.2000 р.
105	111	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	№ 8 від 23.06.1998 р.
106	112	ВАБАНК	№ 35 від 20.01.2000 р.
107	113	ПРИВАТБАНК	№ 22 від 11.07.2000 р.
108	114	"ПРИВАТ-ЕКСЕЛ"	№ 37 від 23.06.1998 р.
109	115	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	№ 186 від 30.06.2000 р.
110	116	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	№ 78 від 09.03.2000 р.
111	117	ПРЕМ'ЄР-БАНК	№ 160 від 24.02.2000 р.
112	118	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	№ 113 від 07.06.2000 р.
113	119	РАДАБАНК	№ 166 від 23.06.1998 р.
114	120	УКРІНБАНК	№ 23 від 31.07.2000 р.
115	121	"АВАЛЬ"	№ 10 від 22.05.2000 р.
116	122	"УКРАЇНА"	№ 3 від 19.01.1999 р.
117	123	АКСІ-БАНК	№ 140 від 23.06.1998 р.
118	124	"КІЇВ-ПРИВАТ"	№ 38 від 08.06.2000 р.
119	125	ПРАВЕКС-БАНК	№ 7 від 04.08.2000 р.
120	126	ПРОМІНВЕСТБАНК	№ 1 від 31.07.2000 р.
121	127	"НОВИЙ"	№ 112 від 11.08.2000 р.
122	128	"ТК КРЕДИТ"	№ 82 від 16.05.2000 р.
123	129	"СИНТЕЗ"	№ 30 від 19.05.2000 р.
124	130	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	№ 51 від 24.07.2000 р.
125	131	УКРГАЗПРОМБАНК	№ 24 від 21.07.2000 р.
126	132	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	№ 132 від 22.06.2000 р.
127	133	"ДІАМАНТ"	№ 125 від 19.04.2000 р.
128	134	"ДНІСТЕР"	№ 94 від 16.12.1999 р.
129	135	"СТОІК"	№ 72 від 24.02.2000 р.
130	136	"БАЗИС"	№ 34 від 29.05.2000 р.
131	137	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	№ 178 від 27.09.2000 р.

Офіційний курс гривні щодо інозе мн. Національним банком України щод

№ п/п	Код валюти	Назва валюти	01.10.2000 р.	02.10.2000 р.	03.10.2000 р.	04.10.2000 р.	05.10.2000 р.
			1	036 AUD	100 австралійських доларів	294.6784	294.6784
2	040 ATS	100 австрійських шилінгів	34.6497	34.6497	34.7978	34.6437	34.5132
3	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	799.0443	799.0443	799.2469	793.7183	791.1244
4	031 AZM	10000 азербайджанських манатів	12.0268	12.0268	12.0274	12.0274	12.0274
5	056 BEF	1000 бельгійських франків	118.1931	118.1931	118.6986	118.1726	117.7276
6	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0517	0.0517	0.0516	0.0512	0.0509
7	300 GRD	1000 грецьких драхм	14.0522	14.0522	14.1102	14.0468	13.9960
8	208 DKK	100 датських крон	63.9385	63.9385	64.2292	63.9584	63.7432
9	840 USD	100 доларів США	543.9700	543.9700	544.0000	544.0000	544.0000
10	233 EEK	100 естонських крон	30.4724	30.4724	30.6027	30.4671	30.3524
11	352 ISK	100 ісландських крон	6.5512	6.5512	6.5746	6.5452	6.5335
12	372 IEP	100 ірландських фунтів	605.3980	605.3980	607.9872	605.2933	603.0139
13	724 ESP	1000 іспанських песет	28.6556	28.6556	28.7782	28.6507	28.5428
14	380 ITL	10000 італійських лір	24.6241	24.6241	24.7294	24.6199	24.5272
15	124 CAD	100 канадських доларів	361.2591	361.2591	361.7898	360.8138	362.5836
16	398 KZT	100 казахстанських тенге	3.8106	3.8106	3.8135	3.8135	3.8135
17	428 LVL	100 латвійських латів	884.5041	884.5041	884.5528	884.5528	880.2589
18	440 LTL	100 литовських літів	135.9925	135.9925	136.0000	136.0000	136.0000
19	498 MDL	100 молдовських лейв	44.3753	44.3753	44.4997	44.5095	44.4815
20	528 NLG	100 нідерландських гульденів	216.3577	216.3577	217.2830	216.3203	215.5057
21	280 DEM	100 німецьких марок	243.7787	243.7787	244.8213	243.7365	242.8186
22	578 NOK	100 норвезьких крон	59.4093	59.4093	59.5336	59.3325	59.1054
23	985 PLN	100 польських злотих	119.3231	119.3231	119.3296	119.3296	119.3296
24	620 PTE	100 португальських ескудо	2.3782	2.3782	2.3884	2.3778	2.3689
25	810 RUR	10 російських рублів	1.9603	1.9603	1.9597	1.9597	1.9561
26	702 SGD	100 сингапурських доларів	311.1957	311.1957	311.2128	311.2128	311.2128
27	703 SKK	100 словацьких крон	10.9926	10.9926	10.9932	10.9932	10.9932
28	792 TRL	10000 турецьких лір	0.0820	0.0820	0.0820	0.0820	0.0820
29	795 TMM	10000 туркменських манатів	10.4610	10.4610	10.4615	10.4615	10.4615
30	348 HUF	1000 угорських форинтів	18.2256	18.2256	18.2266	18.2266	18.2266
31	860 UZS	100 узбецьких сумів	1.8180	1.8180	1.8085	1.8085	1.8085
32	246 FIM	100 фінських марок	80.1903	80.1903	80.5332	80.1764	79.8745
33	250 FRF	100 французьких франків	72.6861	72.6861	72.9970	72.6735	72.3999
34	203 CZK	100 чеських крон	13.4713	13.4713	13.4720	13.4720	13.4720
35	752 SEK	100 шведських крон	55.9186	55.9186	56.1544	55.8532	55.4008
36	756 CHF	100 швейцарських франків	312.8541	312.8541	314.2540	314.2434	313.3698
37	392 JPY	1000 японських єн	50.2201	50.2201	50.1444	50.1059	49.8281
38	978 EUR	100 євро	476.7897	476.7897	478.8288	476.7072	474.9120
39	960 XDR	100 СПЗ	701.7805	701.7805	706.1258	704.2746	703.1503

			16.10.2000 р.	17.10.2000 р.	18.10.2000 р.	19.10.2000 р.	20.10.2000 р.	21.10.2000 р.
1	036 AUD	100 австралійських доларів	288.8946	285.8548	282.4867	283.6434	281.7084	287.9972
2	040 ATS	100 австрійських шилінгів	34.0997	33.6412	33.5795	33.6922	33.2392	33.3994
3	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	799.6294	786.7323	782.0979	789.4008	785.0700	788.0418
4	031 AZM	10000 азербайджанських манатів	12.0252	12.0252	12.0243	12.0237	12.0228	12.0221
5	056 BEF	1000 бельгійських франків	116.3172	114.7532	114.5425	114.9272	113.3820	113.9284
6	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0503	0.0502	0.0499	0.0499	0.0499	0.0500
7	300 GRD	1000 грецьких драхм	13.8234	13.6412	13.6161	13.6590	13.4738	13.5371
8	208 DKK	100 датських крон	63.0159	62.1686	62.0678	62.2770	61.4513	61.7391
9	840 USD	100 доларів США	543.9000	543.9000	543.8600	543.8300	543.7900	543.7600
10	233 EEK	100 естонських крон	29.9888	29.5856	29.5312	29.6304	29.2320	29.3729
11	352 ISK	100 ісландських крон	6.4644	6.4084	6.3835	6.3983	6.3296	6.3546
12	372 IEP	100 ірландських фунтів	595.7897	587.7786	586.6996	588.6697	580.7550	583.5538
13	724 ESP	1000 іспанських песет	28.2008	27.8216	27.7706	27.8638	27.4892	27.6217
14	380 ITL	10000 італійських лір	24.2333	23.9075	23.8636	23.9437	23.6218	23.7356
15	124 CAD	100 канадських доларів	358.3766	360.2158	357.5789	358.2806	359.5769	359.7823
16	398 KZT	100 казахстанських тенге	3.8142	3.8142	3.8123	3.8123	3.8121	3.8118
17	428 LVL	100 латвійських латів	880.0971	880.0971	880.0324	879.9838	875.6683	875.6200
18	440 LTL	100 литовських літів	135.9750	135.9750	135.9650	135.9575	135.9475	135.9400
19	498 MDL	100 молдовських лейв	44.3609	44.3392	44.3359	44.3183	44.2819	44.2794
20	528 NLG	100 нідерландських гульденів	212.9239	210.0609	209.6753	210.3793	207.5508	208.5510
21	280 DEM	100 німецьких марок	239.9097	236.6838	236.2493	237.0426	233.8556	234.9826
22	578 NOK	100 норвезьких крон	58.3102	57.7991	57.4885	57.6170	57.1227	57.4195
23	985 PLN	100 польських злотих	119.3863	119.3863	116.0482	116.0418	116.0333	116.0269
24	620 PTE	100 португальських ескудо	2.3405	2.3090	2.3048	2.3125	2.2814	2.2924
25	810 RUR	10 російських рублів	1.9495	1.9544	1.9563	1.9513	1.9470	1.9469
26	702 SGD	100 сингапурських доларів	311.1556	311.1556	310.0331	310.0160	309.9932	309.9761
27	703 SKK	100 словацьких крон	10.7756	10.7756	10.6791	10.6785	10.6777	10.6771
28	792 TRL	10000 турецьких лір	0.0810	0.0810	0.0805	0.0805	0.0805	0.0805
29	795 TMM	10000 туркменських манатів	10.4596	10.4596	10.4589	10.4583	10.4575	10.4569
30	348 HUF	1000 угорських форинтів	18.0183	18.0183	17.7866	17.7856	17.7843	17.7833
31	860 UZS	100 узбецьких сумів	1.7986	1.7890	1.7889	1.7888	1.7887	1.7886
32	246 FIM	100 фінських марок	78.9176	77.8564	77.7135	77.9745	76.9261	77.2968
33	250 FRF	100 французьких франків	71.5325	70.5707	70.4411	70.6777	69.7274	70.0634
34	203 CZK	100 чеських крон	13.2730	13.2730	13.1960	13.1953	13.1943	13.1936
35	752 SEK	100 шведських крон	55.0066	54.3007	54.3316	54.3193	53.7780	53.8472
36	756 CHF	100 швейцарських франків	311.4240	306.1191	305.5369	307.3148	304.1102	305.2105
37	392 JPY	1000 японських єн	50.4540	50.2675	50.3721	50.2455	50.3004	49.9224
38	978 EUR	100 євро	469.2225	462.9133	462.0635	463.6151	457.3818	459.5860
39	960 XDR	100 СПЗ*	703.5695	698.7976	697.9472	699.1909	697.4385	697.2703

*Курс гривні щодо СПЗ за станом на останній робочий день попереднього місяця (29 вересня 2000 р.) становив 706.0135.

Х валют, який встановлюється щоденно (за жовтень 2000 року)

Офіційний курс									
06.10.2000 р.	07.10.2000 р.	08.10.2000 р.	09.10.2000 р.	10.10.2000 р.	11.10.2000 р.	12.10.2000 р.	13.10.2000 р.	14.10.2000 р.	15.10.2000 р.
293.1361	290.3135	290.3135	290.3135	290.6347	289.5468	292.0985	288.7621	288.8946	288.8946
34.7346	34.4065	34.4065	34.4065	34.3748	34.4776	34.4737	34.1890	34.0997	34.0997
793.0287	787.2351	787.2351	787.2351	787.5591	791.7597	794.8525	794.5469	799.6294	799.6294
12.0274	12.0274	12.0274	12.0274	12.0274	12.0274	12.0274	12.0274	12.0252	12.0252
118.4828	117.3635	117.3635	117.3635	117.2556	117.6062	117.5928	116.6218	116.3172	116.3172
0.0506	0.0504	0.0504	0.0504	0.0503	0.0503	0.0505	0.0504	0.0503	0.0503
14.0833	13.9519	13.9519	13.9519	13.9358	13.9770	13.9750	13.8576	13.8234	13.8234
64.1297	63.5324	63.5324	63.5324	63.4689	63.6646	63.6881	63.1699	63.0159	63.0159
544.0000	544.0000	544.0000	544.0000	544.0000	544.0000	544.0000	544.0000	543.9000	543.9000
30.5471	30.2585	30.2585	30.2585	30.2307	30.3211	30.3176	30.0673	29.9888	29.9888
6.5159	6.4859	6.4859	6.4859	6.4859	6.4739	6.5120	6.4652	6.4644	6.4644
606.8820	601.1489	601.1489	601.1489	600.5963	602.3922	602.3231	597.3498	595.7897	595.7897
28.7259	28.4545	28.4545	28.4545	28.4284	28.5134	28.5101	28.2747	28.2008	28.2008
24.6845	24.4513	24.4513	24.4513	24.4288	24.5019	24.4991	24.2968	24.2333	24.2333
363.5771	364.2711	364.2711	364.2711	361.9313	362.1545	361.9472	361.3019	358.3766	358.3766
3.8135	3.8135	3.8135	3.8135	3.8135	3.8135	3.8135	3.8135	3.8142	3.8142
880.2589	880.2589	880.2589	880.2589	880.2589	880.2589	880.2589	880.2589	880.0971	880.0971
136.0000	136.0000	136.0000	136.0000	136.0000	136.0000	136.0000	136.0000	135.9750	135.9750
44.4815	44.4746	44.4746	44.4746	44.4652	44.4553	44.4437	44.3690	44.3609	44.3609
216.8881	214.8392	214.8392	214.8392	214.6417	215.2835	215.2588	213.4814	212.9239	212.9239
244.3762	242.0677	242.0677	242.0677	241.8452	242.5683	242.5405	240.5379	239.9097	239.9097
59.3885	58.9189	58.9189	58.9189	58.7953	58.8796	58.7598	58.4121	58.3102	58.3102
120.0141	120.0141	120.0141	120.0141	120.0141	119.4082	119.4082	119.4082	119.3863	119.3863
2.3840	2.3615	2.3615	2.3615	2.3594	2.3664	2.3661	2.3466	2.3405	2.3405
1.9526	1.9512	1.9512	1.9512	1.9512	1.9470	1.9526	1.9491	1.9495	1.9495
312.5898	312.5898	312.5898	312.5898	312.5898	311.2128	311.2128	311.2128	311.1556	311.1556
10.9752	10.9752	10.9752	10.9752	10.9752	10.7776	10.7776	10.7776	10.7756	10.7756
0.0817	0.0817	0.0817	0.0817	0.0817	0.0811	0.0811	0.0811	0.0810	0.0810
10.4615	10.4615	10.4615	10.4615	10.4615	10.4615	10.4615	10.4615	10.4596	10.4596
18.2055	18.2055	18.2055	18.2055	18.2055	18.0216	18.0216	18.0216	18.0183	18.0183
1.8085	1.8085	1.8085	1.8085	1.8085	1.7989	1.7989	1.7989	1.7986	1.7986
80.3868	79.6274	79.6274	79.6274	79.5542	79.7921	79.7830	79.1242	78.9176	78.9176
72.8643	72.1760	72.1760	72.1760	72.1096	72.3252	72.3169	71.7198	71.5325	71.5325
13.4993	13.4993	13.4993	13.4993	13.4993	13.2754	13.2754	13.2754	13.2730	13.2730
55.8037	55.5144	55.5144	55.5144	55.2935	55.2135	55.0407	54.8759	55.0066	55.0066
313.8681	310.4138	310.4138	310.4138	310.9236	312.3049	313.9639	311.2479	311.4240	311.4240
49.8133	49.9307	49.9307	49.9307	49.9217	50.3633	50.3736	50.5862	50.4540	50.4540
477.9584	473.4432	473.4432	473.4432	473.0080	474.4224	474.3680	470.4512	469.2225	469.2225
702.3732	702.3369	702.3369	702.3369	702.3369	703.8299	704.0950	703.3913	703.5695	703.5695
22.10.2000 р.	23.10.2000 р.	24.10.2000 р.	25.10.2000 р.	26.10.2000 р.	27.10.2000 р.	28.10.2000 р.	29.10.2000 р.	30.10.2000 р.	31.10.2000 р.
287.9972	287.9972	288.4993	287.4618	282.6865	281.0684	282.6884	282.6884	282.6884	286.1668
33.3994	33.3994	33.1012	33.1368	32.8246	32.6061	32.8906	32.8906	32.8906	33.5136
788.0418	788.0418	790.7684	790.2461	782.6659	772.6356	779.7798	779.7798	779.7798	793.4581
12.0221	12.0221	12.0214	12.0214	12.0214	12.0210	12.0210	12.0210	12.0210	12.0206
113.9284	113.9284	112.9112	113.0325	111.9677	111.2223	112.1927	112.1927	112.1927	114.3180
0.0500	0.0500	0.0499	0.0499	0.0497	0.0497	0.0496	0.0496	0.0496	0.0497
13.5371	13.5371	13.4143	13.4307	13.3046	13.2137	13.3278	13.3278	13.3278	13.5786
61.7391	61.7391	61.1862	61.2479	60.6847	60.2799	60.8034	60.8034	60.8034	61.9478
543.7600	543.7600	543.7300	543.7300	543.7300	543.7100	543.7100	543.7100	543.7100	543.6900
29.3729	29.3729	29.1106	29.1419	28.8674	28.6752	28.9254	28.9254	28.9254	29.4734
6.3546	6.3546	6.3348	6.3120	6.2938	6.2238	6.1974	6.1974	6.1974	6.2301
583.5538	583.5538	578.3436	578.9650	573.5109	569.6927	574.6634	574.6634	574.6634	585.5497
27.6217	27.6217	27.3751	27.4045	27.1463	26.9656	27.2009	27.2009	27.2009	27.7161
23.7356	23.7356	23.5237	23.5490	23.3271	23.1718	23.3740	23.3740	23.3740	23.8168
359.7823	359.7823	359.2418	359.6277	357.2260	359.1942	357.3221	357.3221	357.3221	355.0099
3.8118	3.8118	3.8116	3.8116	3.8116	3.8115	3.8115	3.8115	3.8115	3.8114
875.6200	875.6200	875.5717	875.5717	871.3622	871.3301	871.3301	871.3301	871.3301	871.2981
135.9400	135.9400	135.9325	135.9325	135.9325	135.9275	135.9275	135.9275	135.9275	135.9225
44.2794	44.2794	44.3112	44.1867	44.2662	44.2645	44.2624	44.2624	44.2624	44.1723
208.5510	208.5510	206.6890	206.9111	204.9619	203.5973	205.3738	205.3738	205.3738	209.2643
234.9826	234.9826	232.8846	233.1348	230.9385	229.4011	231.4026	231.4026	231.4026	235.7863
57.4195	57.4195	57.3547	57.3802	56.8433	56.6002	57.0976	57.0976	57.0976	58.1316
116.0269	116.0269	116.0205	116.0205	115.9339	115.9296	115.9296	115.9296	115.9296	115.9254
2.2924	2.2924	2.2719	2.2744	2.2530	2.2380	2.2575	2.2575	2.2575	2.3002
1.9469	1.9469	1.9468	1.9482	1.9510	1.9474	1.9495	1.9495	1.9495	1.9536
309.9761	309.9761	309.9590	309.9590	309.9590	309.9476	309.9476	309.9476	309.9476	309.7949
10.6771	10.6771	10.6765	10.6765	10.6765	10.6762	10.6762	10.6762	10.6762	10.4548
0.0805	0.0805	0.0805	0.0805	0.0795	0.0795	0.0795	0.0795	0.0795	0.0795
10.4569	10.4569	10.4563	10.4563	10.4563	10.4560	10.4560	10.4560	10.4560	10.4556
17.7833	17.7833	17.7823	17.7823	17.7823	17.3419	17.3413	17.3413	17.3413	17.3406
1.7886	1.7886	1.7790	1.7790	1.7790	1.7790	1.7790	1.7790	1.7790	1.7695
77.2968	77.2968	76.6067	76.6890	75.9665	75.4608	76.1192	76.1192	76.1192	77.5612
70.0634	70.0634	69.4379	69.5125	68.8576	68.3992	68.9960	68.9960	68.9960	70.3031
13.1936	13.1936	13.1928	13.1928	13.1060	13.1056	13.1056	13.1056	13.1056	13.1051
53.8472	53.8472	53.8468	53.9567	53.3884	52.8543	53.4117	53.4117	53.4117	54.3190
305.2105	305.2105	303.3719	303.6574	300.8169	297.3684	299.2490	299.2490	299.2490	302.6963
49.9224	49.9224	50.0530	50.2393	50.2981	50.2429	49.9927	49.9927	49.9927	50.0117
459.5860	459.5860	455.4826	455.9720	451.6765	448.6695	452.5842	452.5842	452.5842	461.1579
697.2703	697.2703	695.6200	696.0163	694.5236	693.3741	694.0193	694.0193	694.0193	695.5662

На замовлення "Вісника НБУ" матеріал підготовлено співробітниками департаменту валютного регулювання Національного банку України.

Стан та можливі напрями вдосконалення системи валютного контролю в Україні

**Євген
Григоренко**

Заступник начальника управління валютного контролю та ліцензування небанківських установ департаменту валютного контролю та ліцензування Національного банку України

ПРОБЛЕМА ВІДПЛИВУ КАПІТАЛУ

Унаслідок високого рівня відкритості вітчизняної економіки зовнішні шоки через канали двосторонньої торгівлі, потоки капіталу та взаємозалежність кредитних портфельів справляють відчутний негативний вплив на фінансовий ринок. Після приєднання України до статті VIII Статуту Міжнародного валютного фонду вона не може обмежувати проведення розрахунків між резидентами та нерезидентами за поточними торговельними валютними операціями у національній грошовій одиниці. Тому органи валютного контролю для реалізації економічної політики держави змушені вживати адміністративних заходів, спрямованих на підтримку курсу гривні й регулювання платіжного балансу.

Нині визначальною для вітчизняної економіки є проблема відпливу валютних коштів. Відплив капіталу — явище, властиве не лише для України. Провідні країни Заходу неодноразово стикалися із цією проблемою. Особливість вітчизняного варіанта полягає не лише в мотивах відпливу, каналах вивезення ресурсів і макроекономічних наслідках, а, насамперед, у специфіці первинного нагромадження капіталу (шляхом тінювого перерозподілу доходів та отримання спекулятивних прибутків на ринку фінансових інструментів) і намаганні суб'єктів господарювання стабілізувати рівень доходів за спаду виробництва та несприятливих умов для ведення бізнесу: важкого податкового тягаря,

Валютний контроль — важлива складова економічної політики держави. Він сприяє стабілізації потоків заощаджень резидентів на етапі, коли довіра до валютної політики держави ще не зміцніла. У ситуації, що склалася в Україні, валютний контроль є однією з головних умов здійснення Національним банком політики твердої процентної ставки, оскільки свобода руху капіталів та спекулятивні операції можуть призвести до зменшення обсягу валютних резервів, до криз у валютній сфері та девальвації національної грошової одиниці.

Автори аналізують проблеми відпливу коштів та їх повернення в Україну, пропонують заходи щодо вдосконалення валютного контролю у сфері зовнішньоторговельних операцій.

криміналізації економіки, низького рівня гарантії безпеки бізнесу, недобудованості ринкової інституційної та правової бази. Становлення нової системи державного регулювання економіки, фінансової і банківської сфер загальною та внутрішнього валютного ринку зокрема помітно відстає від темпів їх лібералізації. Внаслідок прогалин у законодавстві капітал із країни стали вивозити у легальних або легалізованих формах.

Відплив значної частини валютних коштів (за станом на 21.11.2000 р. близько 1.5 млрд. доларів США) є наслідком неповернення експортного валютного виторгу, ненадходження товарів і послуг у рахунок погашення авансових платежів за імпортом, заниження цін експортної та завищення цін імпоротної продукції.

У країні сформувалась організована мережа економічних суб'єктів, які господарюють, "спеціалізуючись" на використанні "сірих" схем переказу валютних коштів за межі України та формально прикриваючись зовнішньоторговельними контрактами (фактично — фіктивними угодами). Такий стан речей значною мірою є наслідком вільного доступу суб'єктів господарювання на зовнішній ринок. Нині, через десять

**Олег
Макаренко**

Економіст управління валютного контролю та ліцензування небанківських установ департаменту валютного контролю та ліцензування Національного банку України

років роботи в умовах лібералізації зовнішньоторговельної діяльності, стають очевидними негативні сторони практики вільного, необмеженого виходу на зовнішній ринок. Власне кажучи, це дає змогу організовувати широко-масштабний відплив валютних ресурсів із країни.

Одним із найважливіших завдань органів валютного контролю у сфері зовнішньоторговельних операцій суб'єктів господарювання є питання повернення валютної виручки за зовнішньоекономічними контрактами. Чинним законодавством України встановлено 90-денний термін надходження товарів та платежів за експортно-імпортними операціями резидентів. Перевищення цього терміну дозволяється лише за наявності ліцензії Національного банку. Недотримання зазначених норм тягне за собою застосування штрафних санкцій до резидентів-порушників.

Розрахунки за експортно-імпортними операціями між резидентами України та юридичними особами-нерезидентами України проводяться через кореспондентські рахунки банків-нерезидентів, відкриті у вітчизняних уповноважених банках у гривні та іноземній валюті.

Аналіз свідчить, що основними "боржниками" за експортно-імпортними операціями є країни СНД і Балтії (54% від загальної заборгованості за експортними операціями та 65% — за імпортними операціями), а також США (13% від загальної заборгованості за імпортними операціями)

та Швейцарія (11% від загальної заборгованості за експортними операціями).

Аналізуючи стан справ із неповерненням валютної виручки, зазначимо, що основне завдання валютного контролю нині залишається незмінним: *обмеження масштабів відпливу капіталу з країни за одночасної підтримки рівня пропозиції валюти на внутрішньому валютному ринку.*

ЗАСАДИ СИСТЕМИ ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ

Отже, можемо сформулювати такі засади вдосконалення системи валютного контролю в Україні.

Головне — посилити дієвість заходів, що перешкоджають відпливу капіталу. За своєю природою він належить до категорії процесів, які не можна зупинити, не усунувши фундаментальні причини. В умовах України це означає, що зусилля органів валютного контролю щодо протидії відпливу капіталу випливають із вирішення проблеми забезпечення інвестиційної активності, піднесення на цій основі економіки країни та підтримання її стійкого розвитку.

Зростання масштабів відпливу капіталу свідчить про критичність ситуації. Пропонується кілька шляхів вирішення цієї проблеми.

Щоб відсікти від зовнішньоторгівельної діяльності величезну кількість “фірм-одноденок”, необхідно запровадити ліцензування зовнішньоекономічної діяльності: *займатися зовнішньоторгівельною діяльністю можуть лише ті фірми, які мають тривалий (не менше двох років) досвід роботи на внутрішньому ринку, бездоганну податкову і кредитну історію та кваліфіковані кадри, що вміють працювати на зовнішньому ринку.*

Добре продумана й організаційно забезпечена процедура ліцензування, безумовно, дасть значний ефект як щодо скорочення масштабів відпливу капіталу з країни, так і щодо стабілізації споживчого й валютного ринків за рахунок зведення до мінімуму спекулятивних операцій з іноземною валютою.

Останнім часом багато мовиться про створення сприятливих умов для повернення із-за кордону валютних коштів українських резидентів шляхом амністії тінювих капіталів. Та перш ніж реалізувати цю привабливу, на перший погляд, ідею, треба зважити, що тінізація економіки відбувається внаслідок: а) надмірно високих податків; б) прогалин у чинному законодавстві.

Оскільки передумови тінізації економіки України не ліквідовано, доходимо логічного висновку: амністія тінювих капіталів торкнеться лише тих тінювиків, яких уже виявлено правоохоронними органами. Що ж до правопорушників, котрі не легалізували свої капітали, то вони продовжуватимуть працювати в “тіні”, оскільки їх основна мотивація — не страх притягнення до відповідальності за порушення законодавства, а прагнення ухилитися від податків.

Важливим елементом валютного контролю є контроль не лише за суб'єктами господарювання, а й безпосередньо за каналами відпливу капіталів та за установами, через які цей відплив здійснюється. Не піддаються економічній логіці обсяги валютних коштів, що обертаються на кореспондентських рахунках, відкритих в українських банках іноземними банками, зареєстрованими в офшорних зонах. Ці обсяги свідчать про очевидну деформованість зовнішньоторгівельних і фінансових потоків та використання схем вивезення валютних коштів за кордон через кореспондентські рахунки офшорних банків.

ЗАХОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Щоб запобігти відпливу капіталів з України, пропонуємо такі заходи валютного регулювання і контролю:

— запровадити вимогу щодо обов'язкового відкриття юридичними особами-резидентами гривневих депозитів в уповноважених банках у розмірі 100% коштів, перерахованих на купівлю валюти для оплати імпорту товарів до їх увезення в країну, тобто під контракти, якими передбачається здійснення авансових платежів. Це послабить вплив несумлінного бізнесу в зовнішній торгівлі на стан внутрішнього валютного ринку. Однак при цьому — і це треба сказати прямо — можуть бути частково порушені й інтереси добросовісних імпортерів. Тому слід нормативно звільнити імпортерів від необхідності депонувати гривневі кошти при купівлі валюти з використанням ними таких загальноприйнятих у міжнародній зовнішньоторгівельній практиці інструментів забезпечення, як відкриття безвідкличних акредитивів;

— використовувати договори страхування ризику неповернення переведеної за імпортними контрактами іноземної валюти шляхом отримання гарантій першокласних іноземних

банків як забезпечення виконання зобов'язань нерезидентів за договорами, а також векселів, виданих нерезидентами та авальованих іноземними банками;

— використовувати факторинг як іще один метод вирішення проблеми неплатежів у зовнішньоекономічній діяльності. Перевагою факторингу над звичайним страхуванням ризику є те, що фактор у зазначений у контракті строк повністю виплачує кошти (у попередньо визначеному обсязі) експортеру, а потім за допомогою своїх агентів отримує цю суму від імпортера, тоді як при страхуванні товару експортер отримує кошти лише за умови офіційного підтвердження неплатоспроможності імпортера. Слід зазначити, що факторингові операції при інкасовій формі розрахунків застосовуються в разі здійснення торговельних операцій із “сумнівними” або невідомими (новачками у сфері зовнішньоекономічної діяльності) контрагентами, а також експортерами, які мають проблеми з потоком готівки. Впровадження в Україні факторингових операцій дасть змогу вітчизняним експортерам отримувати достовірну інформацію про фінансово-господарський стан закордонних партнерів перед укладенням експортних контрактів та гарантовано одержувати платежі за експорт продукції, що загалом сприятливо вплине на стан національної економіки;

— вдосконалити порядок валютного контролю з боку уповноважених банків за операціями їх клієнтів, пов'язаними з переказами валюти за кордон за договорами, що потребують підвищеної уваги (тобто з ознаками фіктивності).

Слід також підвищити ефективність існуючого механізму повернення коштів із-за кордону за рішенням Міжнародного комерційного арбітражного суду (МКАС) при Торговельно-промисловій палаті України.

Головною причиною неповернення коштів за рішеннями МКАС є незацікавленість у їх поверненні резидентів України, оскільки відповідно до статті 4 Закону України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” від 23.09.1994 р. №185/94-ВР пеня за порушення термінів розрахунків у цьому випадку не сплачується. Тобто рішення МКАС фактично звільняє від нарахування пені, але не гарантує повернення коштів на рахунки резидентів.

Щоб вирішити цю проблему, необхідно внести зміни до статті 4 Закону “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” в частині

зупинення сплати пені. Тобто в разі позитивного рішення МКАС призупинити сплату пені на деякий час (наприклад, на 90 днів), аби резидент мав час ужити заходів для примусового стягнення коштів із боржника. Якщо в цей період кошти не будуть повернуті або резидент не надасть документи, що свідчать про неспроможність нерезидента повернути кошти, сплата пені має поновлюватися.

СИСТЕМА ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБМІНУ

Для підвищення ефективності валютного контролю необхідно поліпшити обмін даними між органами валютного контролю. Із цією метою Національний банк спільно з Державною митною службою України створює систему інформаційного обміну.

Мета запровадження системи:

1. Створення постійно діючої бази для обміну інформацією для вдосконалення запроваджені чинним законодавством

України системи валютного контролю у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

2. Запобігання використанню фіктивних вантажно-митних декларацій (ВМД) для купівлі та перерахування за межі України валютних цінностей.

3. Об'єднання інформаційних систем Національного банку та Державної митної служби України (ДМСУ) для створення єдиної системи купівлі іноземної валюти та її перерахування за межі України.

Національний банк надаватиме митній службі в електронному вигляді перелік ліцензій на право здійснення банківських операцій із зазначенням пунктів діючих ліцензій та отримуватиме від ДМСУ реєстри вантажно-митних декларацій.

Система дасть змогу ефективно протидіяти впливу валютних цінностей за межі України та підвищити контроль за перерахуванням валютних коштів за кордон. Перший крок у цьому напрямі вже було зроблено: 5 квітня 2000 року Державна митна служба та Національний банк підпи-

сали базову Угоду про інформаційне співробітництво.

Безумовно, запропонований механізм контролю слід випробувати на практиці та доопрацювати з урахуванням технічних можливостей задіяних у його роботі органів і відомств. Його схема містить елементи та засоби контролю, які кореспондуються між собою і створюють цілісну систему із притаманними їй технологією та документообігом. Відсутність технологічних розривів у механізмі контролю дасть змогу аналітично-контролюючим органам у робочому порядку аналізувати отримані комплексні дані, виявляти правопорушників та ставити питання про застосування до них передбачених законом санкцій.

Поряд із запропонованими організаційними та фіскальними методами боротьби із приховуванням валютної виручки за кордоном необхідно детально розробити комплекс макроекономічних заходів щодо стимулювання повернення валютної виручки з-за кордону та її інвестування в економіку України.

ОФІЦІЙНИЙ КУРС ГРИВНІ ЩОДО ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ, ЯКИЙ ВСТАНОВЛЮЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ ОДИН РАЗ НА МІСЯЦЬ (за жовтень 2000 року)*

№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс	№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс
1	100 BGL	100 болгарських левів	246.4749	19	484 MXN	100 мексиканських нових песо	57.4020
2	986 BRL	100 бразильських реалів	292.9295	20	496 MNT	10000 монгольських тугриків	50.1318
3	051 AMD	10000 вірменських драмів	100.6104	21	554 NZD	100 новозеландських доларів	225.6107
4	410 KRW	1000 вон Республіки Корея	4.7948	22	586 PKR	100 пакистанських рупій	9.4357
5	704 VND	10000 в'єтнамських донгів	3.8362	23	604 PEN	100 перуанських нових сол	155.7627
6	381 GEL	100 грузинських ларі	277.5357	24	408 KPW	100 північнокорейських вон	247.2591
7	344 HKD	100 доларів Гонконгу	69.7558	25	642 ROL	10000 румунських леїв	2.2786
8	818 EGP	100 єгипетських фунтів	153.0155	26	682 SAR	100 саудівських ріялів	145.0316
9	218 ECS	1000 еквадорських сукре	0.2176	27	760 SYP	100 сирійських фунтів	10.3613
10	376 ILS	100 ізраїльських шекелів	133.5551	28	705 SIT	100 словенських толарів	2.2925
11	356 INR	1000 індійських рупій	117.7552	29	901 TWD	100 нових тайванських доларів	17.4182
12	364 IRR	1000 іранських ріалів	3.1128	30	762 TJR	1000 таджицьких рублів	2.6535
13	368 IQD	100 іракських динарів	1719.7913	31	952 XOF	1000 франків КФА	7.3117
14	417 KGS	100 киргизьких сомів	11.3051	32	152 CLP	1000 чилійських песо	9.5727
15	414 KWD	100 кувейтських динарів	1770.1595	33	191 HRK	100 хорватських кун	63.8245
16	422 LBP	1000 ліванських фунтів	3.5929	34	156 CNY	100 юанів Ренмінбі (Китай)	65.7072
17	434 LYD	100 лівійських динарів	1004.1905	35	255	100 доларів США за розр. із Індією	435.1760
18	470 MTL	100 мальтійських лір	1202.4094				

* Курс встановлено з 01.10.2000 року.

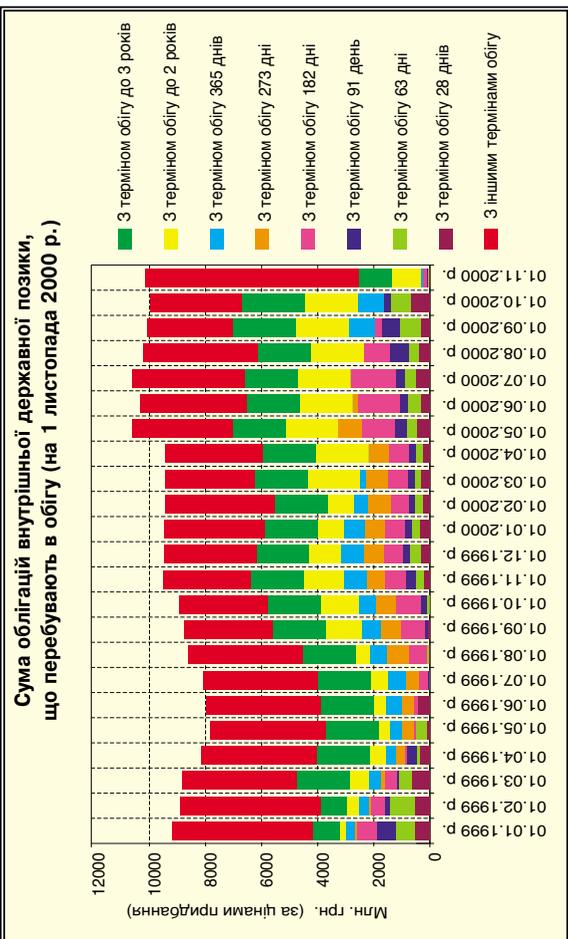
На замовлення "Вісника НБУ" матеріал підготовлено співробітниками департаменту валютного регулювання Національного банку України.

Ринок державних цінних паперів України у вересні — жовтні 2000 р.

Номер аукциону	Дата проведення аукциону	Пропозиція			Результати аукциону					Ставка дохідності, %
		Номинал облігацій, грн.	Проголошена ставка дохідності, %	Термін погашення облігацій	Розміщено облігацій, шт.	Залучено коштів до бюджету, тис. грн.	Відсічна ціна, грн.	Середньо-зважена ціна, грн.	Ставка дохідності, %	
49	06.09.2000 р.	100	—	06.12.2000 р.	0	—	0.00	0.00	—	
50	06.09.2000 р.	100	—	07.03.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
51	13.09.2000 р.	100	—	13.12.2000 р.	0	—	0.00	0.00	—	
52	13.09.2000 р.	100	—	14.03.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
53	20.09.2000 р.	100	—	20.12.2000 р.	0	—	0.00	0.00	—	
54	20.09.2000 р.	100	—	21.03.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
55	27.09.2000 р.	100	—	24.01.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
56	27.09.2000 р.	100	—	28.03.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
57	27.09.2000 р.	100	—	27.06.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
Разом		X	X	X	0	0.00	X	X	X	
58	04.10.2000 р.	100	—	24.01.2001 р.	245 298	22 977.06	93.67	93.67	22.02	
59	04.10.2000 р.	100	—	21.02.2001 р.	250 048	22 976.91	91.89	91.89	23.01	
60	11.10.2000 р.	100	—	10.01.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
61	11.10.2000 р.	100	—	11.04.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
62	13.10.2000 р.	100	—	07.02.2001 р.	536 884	50 000.01	93.13	93.13	23.01	
63	13.10.2000 р.	100	—	28.02.2001 р.	544 425	49 999.99	91.84	91.84	23.50	
64	18.10.2000 р.	100	—	17.01.2001 р.	107 775	10 193.36	94.58	94.58	22.99	
65	18.10.2000 р.	100	—	21.03.2001 р.	55 005	4 995.00	90.81	90.81	23.99	
66	25.10.2000 р.	100	—	24.01.2001 р.	2 140	202.40	94.58	94.58	22.99	
67	25.10.2000 р.	100	—	25.04.2001 р.	0	—	0.00	0.00	—	
Разом		X	X	X	1 741 575	161 344.74	X	X	X	

Результати аукционів із розміщення облігацій внутрішньої державної позики* за січень — жовтень 2000 р.		
Період	Розміщено облігацій, шт.	Залучено коштів до бюджету, тис. грн.
Січень	0	0.00
Лютий	0	0.00
Березень	0	0.00
I квартал	0	0.00
Квітень	14 243 081	1 313 775.20
Травень	0	0.00
Червень	3 929 390	371 579.69
II квартал	18 172 471	1 685 354.89
I півріччя	18 172 471	1 685 354.89
Липень	210 100	20 527.29
Серпень	62 690	5 950.87
Вересень	0	0.00
III квартал	272 790	26 478.16
Жовтень	1 741 575	161 344.74
Листопад	0	0.00
Грудень	0	0.00
IV квартал	1 741 575	161 344.74
Усього з початку року	20 186 836	1 873 177.79

*За станом на 01.11.2000 р.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготовлено працівниками департаменту монетарної політики Національного банку України.

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у жовтні 2000 р.

Механізми та обсяги рефінансування Національним банком України комерційних банків у 2000 р. та жовтні 2000 р.

Показники	Відсотки	
	2000 р.	У тому числі за жовтень
Випущено в обіг платіжних засобів для рефінансування комерційних банків, усього	100	100
У тому числі через:		
— кредитні аукціони	—	—
— ломбардне кредитування	57.9	10.5
— операції РЕПО	42.1	89.5
— інші механізми	—	—

Середня процентна ставка за кредитами Національного банку України, наданими комерційним банкам у 2000 р. та жовтні 2000 р.

Показники	Відсотки	
	2000 р.	У тому числі за жовтень
Середня процентна ставка за кредитами Національного банку України, всього	29.8	27.2
У тому числі за:		
— аукціонними кредитами	—	—
— ломбардними кредитами	30.9	27.0
— операціями РЕПО	28.2	27.2
— іншими інструментами	—	—

Процентні ставки комерційних банків за кредитами та депозитами у національній валюті у жовтні 2000 р.*

Показники	Відсотки річних	
	Жовтень 2000 р.	
<i>На міжбанківському ринку:</i> за кредитами, наданими іншим банкам	за кредитами, наданими іншим банкам	36.7
	за кредитами, отриманими від інших банків	36.5
	за депозитами, розміщеними в інших банках	27.1
	за депозитами, залученими від інших банків	28.2
<i>На небанківському ринку:</i> за кредитами	за кредитами	39.0
	за депозитами	17.6

* За щоденною звітністю банків.

Темпи зростання грошової маси у січні – жовтні 2000 р.

Агрегати грошової маси	01.01.	01.02.	01.03.	01.04.	01.05.	01.06.	01.07.	01.08.	01.09.	01.10.	01.11.
	2000 р.	2000									
Готівка. Гроші поза банками											
Грошова маса (M0), % до початку року	100.0	91.6	93.5	98.8	111.0	108.2	112.5	117.9	123.8	120.5	115.7
M0 + кошти до запитання та на розрахункових і поточних рахунках у національній валюті											
Грошова маса (M1), % до початку року	100.0	94.8	98.7	103.6	110.9	115.3	120.8	126.4	133.5	127.4	125.7
M1 + строкові депозити та інші кошти в національній та іноземній валютах											
Грошова маса (M2), % до початку року	100.0	98.8	102.4	107.2	112.4	116.7	121.4	126.6	132.5	129.3	129.1
M2 + цінні папери											
Грошова маса (M3), % до початку року	100.0	99.9	104.1	109.7	113.7	118.0	122.8	127.4	133.6	131.3	130.8

Примітка. Облікова і ломбардна ставки Національного банку України у жовтні 2000 р. не змінювалися і становили відповідно 27% і 30% річних.

Норма формування комерційними банками обов'язкових резервів із другої декади квітня 2000 р. не змінювалася й у жовтні 2000 р. становила 15%.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготовлено працівниками департаменту монетарної політики Національного банку України.

Аналітичні роздуми /

Іпотека в Україні: потрібна концепція

Створення умов для розвитку спеціалізованих банків, зокрема банків для іпотечного та житлового кредитування — одне із завдань, зазначених в “Ос-новних засадах грошово-кредитної політики на 2001 рік”. Автор аналізує проблеми впровадження іпотечного кредитування в Україні та доходить висновку про необхідність розробки концепції розвитку іпотечного кредитування з урахуванням особливостей соціально-економічної ситуації.

ІПОТЕКА — КРЕДИТИ ДЛЯ ЗАМОЖНИХ

У світі іпотеку прийнято вважати “кредитами для заможних”. Таку неофіційну назву цей вид кредитування одержав тому, що для отримання іпотечної позики позичальник повинен мати відповідний майновий статус і, як правило, досить високий рівень доходів. Основою його майнового статусу є об’єкт чи об’єкти нерухомості, які він повинен заставити у вигляді гарантії повернення отриманої іпотечної позики. Доходи позичальника мають забезпечувати його достатню кредито- і платоспроможність. Це, так би мовити, первинні умови, необхідні для того, щоб іпотечна угода відбулася.

Споживачами іпотечних кредитів за кордоном є переважно представники середнього класу. Його частка в економічно розвинутих суспільствах становить 60—80 відсотків. Саме наявністю такого потужного прошарку заможних громадян і пояснюється активний розвиток іпотечного кредитування. (Щоправда, до цього слід додати й активне сприяння держави іпотечному кредитуванню, однак це інша тема).

Оскільки йдеться про позику на придбання помешкання, то її сума має становити значиму частку його ціни. Якщо ця частка незначна, позичальник не зацікавлений у позиці. Та й банку невигідно надавати іпотечні позики на малу суму, оскільки, як відомо, їх оформлення — складна й клопітна кредитна процедура. Досвід країн, де іпотечне кредитування добре розвинуте, свідчить, що, як правило, частка іпотеки у ціні помешкання, яке купується, становить від однієї до двох

третин. У деяких країнах іпотека сягає 90 відсотків від ціни придбаного житла. Це залежить від низки чинників і, насамперед, від форм і розмірів державної підтримки іпотечного кредитування.

ПІДГРУНТЯ ДЛЯ ІПОТЕКИ В УКРАЇНІ

Про необхідність упровадження іпотечного кредитування, його благодотворний вплив на розбудову ринкової економіки в Україні говорять давно. Нині існує кілька законодавчих і нормативних актів, які так чи інакше стосуються іпотечного кредитування. Деякі банки використовують окремі елементи іпотеки у своїй кредитній діяльності. Серед них — банк “Аркада”, який порівняно давно використовує елементи житлової іпотеки. Певний досвід цільового кредитування з використанням елементів іпотеки має Ощадний банк України, який упродовж кількох років надає громадянам кредити на будівництво житла. В обох випадках йдеться про житлову іпотеку, яка, зважаючи на стан забезпечення населення житлом, має в Україні найбільшу перспективу. Втім, йдеться саме про окремі елементи іпотечного кредитування, оскільки умов для застосування повноцінної іпотеки в Україні нема.

Відомо, що іпотека належить до системних банківських продуктів, отож її впровадження потребує системного підходу. Як правило, коли мовиться про проблеми впровадження іпотечного кредитування в нашій країні, насамперед вказують на відсутність правової бази для такого кредитування. Це справді надзвичайно складна про-

**Олександр
Чечелюк**

Секретар Ради Національного банку України

блема. Її особливість полягає в тому, що деякі засадничі моменти створення необхідного правового поля для іпотеки лежать у політичній площині.

Утім, окрім законодавчо-правових, не менш важливими є економічні чинники, які безпосередньо впливають на успішне запровадження і розвиток іпотеки. Зважаючи на нинішній стан економіки держави, ці проблеми можуть надовго загальмувати розвиток іпотечного кредитування в Україні. Навіть за умови, що необхідний пакет законодавчих актів для правового регулювання іпотеки буде прийнято. Про що йдеться?

За офіційними даними, вартість новозведеного житла у країні нині становить у середньому 1500 гривень за квадратний метр загальної площі. (Слід зазначити, що залежно від регіону, комфортності житла і якості будівельних матеріалів коливання цін — разюче). Для родини з трьох чоловік загальна площа помешкання, враховуючи існуючі норми, має становити не менше 60 квадратних метрів. Отже, вартість такого житла дорівнюватиме 90 000 гривень. Нехай частка іпотечної позики у його ціні становитиме всього одну третину. Відтак сума позики має дорівнювати 30 000 гривень. За умови, що іпотечну позику надано на строк 30 років під 10.5 відсотка річних¹, сума щомісячних виплат у погашення основного боргу становитиме 84 гривні. До цієї суми слід додати виплату відсотків за кредит, які за простої схеми виплат (без застосування схеми “відкладених платежів”) у перші роки погашення позики значно перевищуватимуть суму щомісячних виплат основного боргу. Проте навіть за найсприятливішої схеми виплат, яку може застосувати банк, відсотки за кредит не можуть бути нижчими від операційних витрат банку (3—4% річних). Отже, сума відсотків у перші роки у два-три рази перевищува-

¹ На таких умовах банк “Аркада” надає у даний час найдовгостроковіший кредит.

тиме суму виплат основного боргу. Відтак загальна сума виплат становитиме близько 350 гривень.

Тепер порівняємо результати цих розрахунків із середнім рівнем доходів в Україні. За офіційними даними, середньомісячна номінальна заробітна плата за 9 місяців поточного року становила 213 гривень. Відповідно середній дохід родини з трьох чоловік дорівнював 426 гривень. Отже, виплати у погашення іпотечного кредиту становитимуть понад 80 відсотків номінального місячного доходу середньостатистичної української родини. Проводити подальші розрахунки немає сенсу, бо загальновідомо, що виплати у погашення будь-якої позики мають становити не більше 25—30 відсотків від доходу родини. При перевищенні цього показника позичальник переходить до категорії неплатоспроможних, а кредит відповідно — до безнадійних.

В Україні середній клас, безумовно, також існує. Але, як свідчать результати досліджень, стан його майновитості переважно не виходить за межу бідності. Тому вітчизняні представники цього класу не можуть претендувати на використання іпотечних позик для примноження своїх статків, зокрема, для поліпшення житлових умов. Заможна ж частина нашого суспільства, як свідчать ті ж дослідження, по-перше, становить усього 1.5—2 відсотки, а по-друге, представники цього надзвичайно тонкого прошарку, як правило, не потребують іпотечних кредитів для зміцнення свого добробуту.

Отже, в Україні сьогодні немає достатньо численної верстви населення, спроможної брати іпотечні позики. Ця прикра соціально-економічна обставина загострює проблему впровадження іпотеки. А саме вона є одним із важливих чинників, який безпосередньо сприяє зростанню майновитості громадян, зниженню диференціації доходів різних верств населення, розширенню зайнятості у реальному секторі економіки (завдяки розвитку будівництва та суміжних галузей), зростанню сукупного попиту і, зрештою, послабленню соціальної напруги у суспільстві. Цей величезний розрив між потребою суспільства в іпотеці і реальною можливістю її використання можна ліквідувати, якщо вжити серйозних системних заходів.

ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАХОДИ

Насамперед необхідно реорганізувати систему заробітної плати. Про необхідність цього дискусії точаться вже давно. Однак реально нічого не зроблено. По-друге, слід запровадити систему державного сприяння розвитку

іпотечного кредитування. У Росії, наприклад, прийнято Концепцію розвитку системи іпотечного житлового кредитування, де передбачено низку заходів (зокрема щодо гарантій із боку держави), податкових пільг, відсоткової політики, грошових компенсацій тощо. Програма державного сприяння розвитку іпотеки успішно діє у Чехії, Словаччині, Угорщині та інших країнах Центральної Європи.

Звичайно, щоб ужити таких заходів та отримати реальні результати, потрібно кілька років. Це підтверджує і досвід впровадження іпотечного кредитування в країнах Центральної Європи, і досвід Росії, де іпотека робить практично

перші кроки. Щоб прискорити процес, паралельно з іпотечним кредитуванням можна запровадити систему житлових заощаджень. Практика західноєвропейських країн, зокрема Німеччини, свідчить, що поєднання іпотеки із системою житлових заощаджень є досить ефективним. У цій країні середнє співвідношення коштів у вартості придбаного помешкання є таким: іпотека — 50—60 відсотків, житлові заощадження — близько 30 відсотків, решта — власні кошти родини.

За умови паралельного впровадження іпотеки й системи житлових заощаджень через 5—6 років можна було б вийти на приблизно таке ж співвідношення коштів на придбання житла і в

Україні. Це, на мою думку, мінімальний строк, оскільки період накопичення житлових заощаджень триває не менше 5—6 років. Підвищити ж заробітну плату до рівня, що дав би змогу широкому загалу громадян брати іпотечні позики у розмірах понад 30 відсотків від вартості житла, навряд чи реально.

ВИСНОВКИ

У статті наведено лише деякі приклади економічних труднощів упровадження іпотеки в Україні. Звичайно, спектр проблем — значно ширший. Упровадження іпотечного кредитування має стати важливою складовою державної соціально-економічної політики. Насамперед слід сформувати відповідні макроекономічні умови та інституціональне середовище, які б сприяли підвищенню доступності іпотечних позик для широкого загалу населення. Для цього необхідно вжити комплекс заходів, які забезпечували б стабільність національної валюти, прогнозованість показників інфляції, надійний контроль за динамікою обмінного курсу, зниження відсоткових ставок. З огляду на це в Україні, за прикладом Росії, а також деяких інших країн із перехідною економікою, почати цю роботу можна було б із розробки концепції розвитку іпотечного кредитування, яка б визначала основні його цілі та принципи формування з урахуванням особливостей соціально-економічної ситуації в нашій країні. □

Література.

1. Основні засади грошово-кредитної політики держави. // Урядовий кур'єр. — 2000. — 13 жовтня.
2. Економіка України: стійка тенденція зростання. // Урядовий кур'єр. — 2000. — 17 жовтня.

Черкаське територіальне управління Національного банку України.

Правова основа банківського кредитування

22 листопада 2000 року в Навчальному центрі Національного банку України відбувся семінар, присвячений обговоренню проекту Закону України "Про банківський кредит". Про перебіг науково-практичного зібрання, ключові положення законопроекту розповідає кореспондент "Вісника НБУ".

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ

Парадоксально, але факт: головна сфера банківської діяльності — кредитування — в Україні фактично не має спеціального законодавчого забезпечення. Нині правовідносини в галузі кредитування регулюються окремими положеннями глав 32 і 33 Цивільного кодексу України (який, до речі, сам потребує докорінного перегляду) та, як кажуть юристи, підзаконними актами, зокрема Положенням "Про кредитування", затвердженим постановою Правління Національного банку України № 246 від 28 вересня 1995 р.

Отже, норми чинного Цивільного кодексу щодо кредитування не відповідають вимогам сьогодення, а нормативне регулювання кредитних відносин центральним банком не має системного характеру і не забезпечує сталого функціонування та розвитку ринку кредитних ресурсів України. З огляду на це законодавче забезпечення кредитних відносин останнім часом набуло особливої актуальності.

Фахівці, які працюють над законодавчим урегулюванням банківської діяльності, безумовно, не сумніваються у необхідності термінового вирішення назрілої проблеми, проте стосовно шляхів і механізмів її розв'язання їхні думки розійшлися. Загалом склалися два підходи щодо правового забезпечення кредитування. Прихильники першого вважають, що кредитні правовідносини мають регулюватися загальними нормами цивільного права, отож достатньо

прийняти нову редакцію Цивільного кодексу, яка б містила детально розроблені норми щодо позики та кредиту.

Поборники іншого підходу не заперечують, що Цивільний кодекс є основоположним законодавчим актом, яким визначаються правові підвалини регулювання кредитних відносин, проте вважають, що слід реально оцінювати законодавчі можливості державних органів влади, передусім Верховної Ради, на розгляд якої внесено сотні законопроектів. Коли буде прийнято новий Цивільний кодекс — невідомо. Отже, впродовж невизначеного періоду (можливо, доволі тривалого) кредитні відносини залишатимуться законодавчо неврегульованими. Прихильники створення окремого Закону "Про кредитування" висують ще один вагомий аргумент: положення проекту Цивільного кодексу стосуються базових, концептуальних засад регулювання кредитних відносин і не містять конкретних юридичних механізмів щодо порядку надання, використання, повернення банківського кредиту, порядку стягнення заборгованості за кредитним договором та інших важливих аспектів відповідальності суб'єктів кредитних відносин. Саме тому й потрібен спеціальний закон, у якому б деталізувалися загальні положення Цивільного кодексу.

Аргументи прихильників другого підходу враховано в Указі Президента України "Про заходи щодо зміцнення банківської системи України та підвищення її ролі у процесах економічних перетворень", прийнятому 14 липня 2000 року. Так, Кабінету Міністрів України (за

участю Національного банку) було доручено розробити і внести до 1 грудня 2000 року на розгляд Верховної Ради України законопроект про кредитування, в якому рекомендувалося передбачити механізми захисту прав та інтересів кредиторів, посилення відповідальності учасників договірних відносин за неналежне виконання своїх зобов'язань.

Поставлене в указі Президента завдання своєчасно виконано: проект Закону "Про банківський кредит", над створенням якого працювали фахівці Центру банківського права Інституту держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України, спеціалісти Національного банку України, Міністерства фінансів, Міністерства економіки, Мін'юсту та Державної податкової адміністрації України, — підготовлено.

22 листопада нинішнього року в Навчальному центрі Національного банку відбувся семінар, присвячений обговоренню цього проекту. У ньому взяли участь відомі вчені, юристи, представники органів державної влади, а головне — практики банківської справи.

Репрезентували законопроект член Правління НБУ, заступник Голови Національного банку України В.Л.Кротюк і директор Центру банківського права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України В.П.Нагребельний.

Учасники семінару в цілому схвалили проект Закону "Про банківський кредит". Звичайно, не обійшлося без критичних зауважень, пропозицій, чимало з яких, за словами співавторів законопроекту, враховано в остаточній його редакції, для чого, власне, і скликався семінар.

Дискусія, яка виникла під час обговорення, стосувалася концептуальних підходів до вирішення проблеми законодавчого забезпечення банківського кредитування в Україні, суть яких викладено вище. Більшість учасників семінару, в основному — практики банківської справи, з розумінням поставилися до пріоритетності Цивільного кодексу, проте висловилися за прийняття спеціального закону. Адже нині немає визначеності навіть щодо самого поняття кредиту (про що, до речі, йдеться у статті Ю.Потійка

Член Правління НБУ, заступник Голови Національного банку України В.Л.Кротюк (третій ліворуч) відкриває семінар.

Фото Валерія Закусила.

“Ще раз про кредит”, яка публікується у цьому числі “Вісника НБУ”).

Серед основних чинників, які зумовлюють необхідність невідкладного прийняття Закону “Про банківський кредит”, учасники семінару виділили такі:

- в Україні триває процес розбудови правової держави та громадянського суспільства, економічною підвалиною яких може бути лише ринкова економіка. Одним із її пріоритетів якраз і є створення законодавчої бази для розвитку ринку кредитних ресурсів, а також сприятливих умов для залучення коштів у економіку України;

- у процесі трансформації української економіки введено в дію чимало нормативно-правових актів щодо кредитування. Деякі з них недостатньо обґрунтовані, а деякі — суперечать один одному;

- за міжнародними зобов’язаннями, зокрема, згідно з Угодою про партнерство і співробітництво України з Європейським Союзом, наша країна має узгодити вітчизняне чинне законодавство, у тому числі регулювання кредитних відносин, із європейськими стандартами.

Пропонований законопроект у цілому наближає регулювання кредитних правовідносин в Україні до європейського.

КЛЮЧОВІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ “ПРО БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ”

Основою законопроекту становить принцип законодавчих гарантій і юридичних умов захисту прав кредиторів (тобто банків). Реалізація цього принципу може створити передумови для досягнення стратегічної мети — забезпечення захисту прав вкладників, поліпшення юридичних умов для розвитку ринку кредитних ресурсів, удосконалення державного регулювання та контролю за наданням банківських кредитів.

Практика економічно розвинутих країн переконує: правові основи надання, використання і повернення банківського кредиту мають ґрунтуватися на поєднанні інтересів банку, його акціонерів, вкладників та позичальників із загальнодержавними потребами. Узгодження цих інтересів неможливе без законодавчого закріплення принципу підвищеної відповідальності позичальника за повернення банківського кредиту та без створення умов для запобігання підвищенню кредитних ризиків.

Із цією метою у проекті Закону України “Про банківський кредит” запропоновано низку принципів нововведень, які стосуються правового регулювання надання, використання і повернення банківського кредиту.

Зокрема, законопроектом передбачено встановити кваліфікаційні вимоги до суб’єктів кредитних відносин, у тому числі стосовно кредитоспроможності кредитодавця та платоспроможності позичальника. Згідно з проектом банківський кредит може надаватися лише за умови дотримання цих вимог.

Окреслено також вимоги щодо переддоговірних відносин між кредитором і позичальником, які, зокрема, стосуються таких зобов’язань суб’єктів кредитних відносин, як реалізація комплексу заходів із перевірки платоспроможності позичальника, зобов’язання кредитодавця щодо запобігання кредитних ризиків, перевірка наявності реального та адекватного забезпечення виконання позичальником своїх зобов’язань згідно з кредитним договором, обмеження надання пільгових умов кредитування.

У законопроекті чітко визначено механізми надання банківського кредиту, контролю за його цільовим використанням та погашення кредиту, а також процедуру стягнення заборгованості позичальника за кредитним договором. Серед заходів, які входять у зазначену процедуру, — оголошення мораторію на відчуження майна позичальника, укладення договору про врегулювання заборгованості позичальника, звернення стягнення на майно боржника.

Важливо, що у проекті закону визначено ті операції кредиторів, які не є банківським кредитом, але мають кредитний характер. Передбачається, що норми Закону “Про банківський кредит” поширюватимуться на операції банків, які мають кредитний характер, у частині зобов’язань кредиторів щодо перевірки платоспроможності борж-

ника, а також — наявності відповідного забезпечення для виконання зобов’язань боржника, його відповідальності перед кредитором тощо.

Насамкінець зазначимо, що у законопроекті подано чіткі юридичні визначення основних понять зі сфери кредитування. Так, **банківський кредит**, на думку авторів проекту, — це грошові кошти в національній чи іноземній валюті, які надаються кредитором позичальнику на умовах повернення, платності, строковості, забезпеченості та цільового використання.

На двох останніх умовах варто зупинитися детальніше. На думку одного зі співавторів законопроекту — заступника директора Центру банківського права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України Г.Ю.Шемшученка, саме вони відрізняють банківський кредит від **позики**. Остання надається суб’єктами господарювання за рахунок прибутку, яким вони можуть розпоряджатися на власний розсуд, у тому числі — надавати грошові кошти чи майно, придбане за рахунок прибутку, іншим особам на умовах строковості, платності і повернення. А банківський кредит надається банківськими установами за рахунок власних і залучених коштів, тобто коштів вкладників та інших кредиторів банку. Тож і контроль за використанням і поверненням цих коштів має бути надійним. Це — ще один аргумент на користь прийняття спеціального закону про банківський кредит, проект якого схвалено переважною більшістю учасників семінару в Навчальному центрі Національного банку України.

Андрій Папуша,
“Вісник НБУ”.

Історична частина другого корпусу Національного банку України по вул. Інститутській, 9 у Києві.

Точка зору/

Ще раз про кредит

Автор ставить під сумнів вичерпність хрестоматійних визначень поняття кредиту та систематизацію його функцій, пропонуючи власне трактування кредитних відносин як економічної категорії.

Юрій
Потійко

Директор підприємства "Фірма КРОК"

СУТНІСТЬ КРЕДИТУ

Радикальні економічні перетворення, які відбуваються в країні, спонукають до переосмислення змісту такої категорії, як кредит. Адже він є невід'ємним елементом ринкового господарства, безпосередньо впливає на процеси розширеного відтворення як на макрорівні, так і на рівні окремого підприємства.

Кредити прискорюють процес відтворення на всіх етапах виробництва, розподілу, обліку і споживання. За їх рахунок формуються основні фонди та обігові кошти, здійснюються розрахунки між товаровиробниками, збільшується обсяг грошової маси в обігу, прискорюються процеси реального накопичення, виробничого і соціального розвитку підприємств.

В економічній літературі є кілька визначень кредиту, кілька трактувань його змісту і принципів впливу на ефективність господарювання.

Скажімо, у фінансово-кредитному словнику зазначено:

*"Кредит — це позичка в грошовій або товарній формі на умовах повернення, і, як правило, зі сплатою відсотків"*¹.

Трактування кредиту з точки зору суб'єктів кредитування подано в банківській енциклопедії:

*"Кредит — це економічні відносини, які виникають між кредитором і позичальником з приводу одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк і, як правило, зі сплатою відсотків"*².

Професор М.І.Савлук вважає:

*"Кредит — це економічні відносини між юридичними та фізичними особами і державою з приводу перерозподілу вартості на засадах повернення і, як правило, з виплатою відсотків"*³.

¹ Фінансово-кредитний словарь. — М.: Финансы и статистика, 1986. — Т. 2. — С. 103.

² Банківська енциклопедія / Під ред. проф. Мороза А.М. — Київ: Ельтон, 1993. — С. 147.

³ Савлук М.І. Гроші та кредит. — Київ: Либідь, 1992. — С. 128.

В економічній літературі знаходимо й інші визначення поняття кредиту. Та більшість із них зводиться до того, що він є суто технічною категорією, тобто наданням грошових коштів у борг на засадах повернення і сплати. На мою думку, таке розуміння кредиту в умовах ринкових відносин є дещо звуженим. І ось чому.

По-перше, кредит — це економічна категорія, якою передбачається не лише перерозподіл, а й *акумулювання тимчасово вільних коштів* держави, суб'єктів господарювання та фізичних осіб.

По-друге, кредиту притаманні принципи не лише сплати і повернення, а й *цільового використання запозичених коштів*, реального забезпечення кредиту.

По-третє, у кредитні відносини вступають не лише комерційні банки і підприємства, а й держава та населення.

Отже, з урахуванням цих важливих аспектів дійдемо висновку, що *кредит — це насамперед економічна категорія, якою передбачається акумулювання тимчасово вільних коштів бюджету, централізованих державних позабюджетних фондів, суб'єктів господарювання і населення, які потім надаються позичальникам (державі, юридичним і фізичним особам) на засадах повернення, строковості, сплати, цільового використання та реального забезпечення*.

Цей висновок підтверджують характерні особливості сучасних кредитних відносин.

Нині класичне правило "позичив гроші — отримав гроші" уже не діє. У банків, зокрема українських, з'являються клієнти, які мають добру і тривалу кредитну історію. На кожного такого позичальника у наших банках встановлюється кредитний ліміт, у рамках якого позичальник у міру необхідності і кредитується. Перевага надається клієнтам, які працюють на експорт, а також — торговельним підприємствам.

Та не все просто навіть із зазначеними вище категоріями клієнтів. Процентні ставки українських банків пере-

важно дуже високі, непосильні принаймні для більшості позичальників. Тому деякі комерційні банки пропонують "своїм" клієнтам різноманітні нестандартні форми кредитування або ж так зване передекспортне фінансування.

Останнім часом наші комерційні банки ретельніше стежать за рухом коштів клієнта, прагнучи гарантувати повернення позички. Тому, наприклад, експортерів вони кредитують переважно лише тоді, коли кредит забезпечується коштами нерезидентів.

Істотно змінилася сутність і такого поняття, як *застава*. Сучасні банкіри вважають її необхідною, але недостатньою умовою повернення кредиту. Тому цікавляться передусім ліквідністю застави. А найобачніші взагалі відмовляються від використання нерухомості як застави, адже це пов'язано з великими проблемами, які виникають після вступу банку в права володіння нерухомістю в разі неповернення позичальником кредиту.

Є й багато інших характерних особливостей сучасного процесу кредитування, які засвідчують його економічну природу.

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ КРЕДИТУ

Сутність будь-якої економічної категорії найповніше проявляється у її функціях.

Аналіз визначень функцій кредиту переконує, що в економічній літературі єдиної точки зору на їх сутність також немає.

Деякі фахівці виокремлюють понад 30 кредитних функцій. Зокрема, ними вважають акумулювання тимчасово вільних коштів; розподіл акумульованих коштів між галузями, підприємствами і населенням; регулювання грошового обігу шляхом заміни реальних грошей кредитними операціями; економію витрат обігу; опосередкування кругообігу фондів тощо.

Деякі вчені виділяють навіть емісійну і стимулюючу функції кредиту.

Розбіжність щодо кількості й змісту функцій кредиту зумовлена не лише відмінностями у трактуванні сутності цієї категорії, а й відсутністю загальних методологічних засад їх аналізу. Деякі фахівці, досліджуючи кредит як економічну категорію, просто ототожнюють його функції із функціями комерційних банків.

Зрозуміло, окрема функція не рівнозначна сутності кредиту. Вона відображає лише деякі його істотні ознаки. Водночас функція є специфічним виявленням сутності як цілісного явища. Із цього випливає, що функції кредиту є ознаками кредитних відносин у цілому, тобто однаковою мірою стосуються обох їх суб'єктів — і кредитора, і позичальника.

З огляду на це основними, на мою думку, можна вважати такі три функції кредиту:

- ◆ перерозподіл коштів;
- ◆ заміщення готівкових коштів кре-

дитними операціями;

- ◆ контроль за використанням кредитних коштів.

Суть перерозподільчої функції полягає в тому, що за рахунок тимчасово вільних коштів одних юридичних і фізичних осіб задовольняються тимчасові потреби в коштах інших юридичних і фізичних осіб. Специфічною особливістю цієї функції є те, що завдяки їй перерозподіляється не лише вартість, створена у поточному періоді, а й вартість, створена в періоді минулому.

Функція заміщення готівкових коштів кредитними операціями зумовлена специфікою організації грошового обігу, зокрема його функціонуванням переважно у безготівковій формі (коли комерційні банки розраховуються шляхом занесення відповідних записів на рахунках поставальників). Тим часом грошові кошти суб'єктів господарювання зберігаються у банках, завдяки

чому створюються умови для заміни готівкових коштів у обігу кредитними операціями.

Ставлення фахівців до контрольної функції кредиту неоднозначне. Деякі дослідники вважають, що вона не притаманна кредиту як економічній категорії, обгрутовуючи свою точку зору тим, що контрольна функція може виконуватися лише суб'єктами-кредиторами, тобто комерційними банками. Проте не слід забувати, що в ефективному використанні запозичених коштів і своєчасному їх поверненні зацікавлені не лише кредитори, а й позичальники. Тобто контрольна функція, як і дві інші, про котрі йшлося вище, є універсальною, однаковою мірою важливою для всіх учасників кредитного процесу. Тож, на мою думку, цілком обгрунтовано може вважатися однією з основних.

ПРЕС-СЛУЖБА НБУ ПОВІДОМЛЯЄ

Хроніка

Уміщених у цьому числі журналу прес-релізів, підготовлених прес-службою НБУ за період із 16 жовтня по 15 листопада 2000 року, публікується таблиця термінів погашення урядом перед НБУ процентних облигацій внутрішньої державної позики (ПОВДП) 2000 року, повідомляється про реорганізацію банківського нагляду в Україні, додаткові вимоги щодо нормативів капіталу та ліквідності тощо.

Щодо реструктуризації заборгованості Міністерства фінансів України

Як уже повідомлялося, 25 вересня нинішнього року укладено угоду про реструктуризацію заборгованості Міністерства фінансів перед Національним банком України за державними цінними паперами. Облігації внутрішньої державної позики обсягом 9 562.27 млн. грн. замінено на процентні ОВДП із термінами погашення протягом 2002—2010 років. Уточнюємо терміни погашення конверсійних облигацій.

Терміни погашення ПОВДП-2000					
Код ПОВДП	Термін погашення	Код ПОВДП	Термін погашення	Код ПОВДП	Термін погашення
1	2	1	2	1	2
1116	25.01.2002 р.	1152	25.01.2005 р.	1188	25.01.2008 р.
1117	25.02.2002 р.	1153	25.02.2005 р.	1189	25.02.2008 р.
1118	25.03.2002 р.	1154	25.03.2005 р.	1190	25.03.2008 р.
1119	25.04.2002 р.	1155	25.04.2005 р.	1191	25.04.2008 р.
1120	25.05.2002 р.	1156	25.05.2005 р.	1192	25.05.2008 р.
1121	25.06.2002 р.	1157	25.06.2005 р.	1193	25.06.2008 р.
1122	25.07.2002 р.	1158	25.07.2005 р.	1194	25.07.2008 р.
1123	25.08.2002 р.	1159	25.08.2005 р.	1195	25.08.2008 р.
1124	25.09.2002 р.	1160	25.09.2005 р.	1196	25.09.2008 р.
1125	25.10.2002 р.	1161	25.10.2005 р.	1197	25.10.2008 р.
1126	25.11.2002 р.	1162	25.11.2005 р.	1198	25.11.2008 р.
1127	25.12.2002 р.	1163	25.12.2005 р.	1199	25.12.2008 р.

1	2	1	2	1	2
1128	25.01.2003 р.	1164	25.01.2006 р.	1200	25.01.2009 р.
1129	25.02.2003 р.	1165	25.02.2006 р.	1201	25.02.2009 р.
1130	25.03.2003 р.	1166	25.03.2006 р.	1202	25.03.2009 р.
1131	25.04.2003 р.	1167	25.04.2006 р.	1203	25.04.2009 р.
1132	25.05.2003 р.	1168	25.05.2006 р.	1204	25.05.2009 р.
1133	25.06.2003 р.	1169	25.06.2006 р.	1205	25.06.2009 р.
1134	25.07.2003 р.	1170	25.07.2006 р.	1206	25.07.2009 р.
1135	25.08.2003 р.	1171	25.08.2006 р.	1207	25.08.2009 р.
1136	25.09.2003 р.	1172	25.09.2006 р.	1208	25.09.2009 р.
1137	25.10.2003 р.	1173	25.10.2006 р.	1209	25.10.2009 р.
1138	25.11.2003 р.	1174	25.11.2006 р.	1210	25.11.2009 р.
1139	25.12.2003 р.	1175	25.12.2006 р.	1211	25.12.2009 р.
1140	25.01.2004 р.	1176	25.01.2007 р.	1212	25.01.2010 р.
1141	25.02.2004 р.	1177	25.02.2007 р.	1213	25.02.2010 р.
1142	25.03.2004 р.	1178	25.03.2007 р.	1214	25.03.2010 р.
1143	25.04.2004 р.	1179	25.04.2007 р.	1215	25.04.2010 р.
1144	25.05.2004 р.	1180	25.05.2007 р.	1216	25.05.2010 р.
1145	25.06.2004 р.	1181	25.06.2007 р.	1217	25.06.2010 р.
1146	25.07.2004 р.	1182	25.07.2007 р.	1218	25.07.2010 р.
1147	25.08.2004 р.	1183	25.08.2007 р.	1219	25.08.2010 р.
1148	25.09.2004 р.	1184	25.09.2007 р.	1220	25.09.2010 р.
1149	25.10.2004 р.	1185	25.10.2007 р.	1221	25.10.2010 р.
1150	25.11.2004 р.	1186	25.11.2007 р.	1222	25.11.2010 р.
1151	25.12.2004 р.	1187	25.12.2007 р.	1223	25.12.2010 р.

За матеріалами прес-релізу від 16.10.2000 р.

Про реорганізацію банківського нагляду

З метою підвищення ефективності банківського нагляду і поступового наближення його до вимог, визнаних світовим співтовариством, а також на виконання Указу Президента України “Про заходи щодо зміцнення банківської системи України та підвищення її ролі у процесах економічних перетворень” і Постанови Правління НБУ “Про план заходів Національного банку України щодо виконання завдань, визначених в Указі Президента України від 14.07.2000 р.” Правління Національного банку 30 жовтня 2000 р. прийняло постанову про реорганізацію банківського нагляду.

Нею, зокрема, встановлено перехідний період протягом 2001—2005 рр. для підготовки банківського нагляду до функціонування як відокремленої від Національного банку структури на засадах централізації та вертикального підпорядкування.

Ліквідовано департамент прудеційного нагляду і три управління: нагляду за великими банками; з питань роботи з проблемними банками; реєстрації та ліцензування банків. На їх базі створено генеральний департамент банківського нагляду; департамент інспектування та моніторингу банків; департамент реєстрації та ліцензування банків; департамент реорганізації та ліквідації банків. Затверджено їх організаційну структуру.

Директори всіх новостворених департаментів підпорядковуються директору генерального департаменту банківського нагляду. Їм доручено підготувати та подати на затвердження Правління НБУ проект основних напрямів реформування банківського нагляду на період 2001—2003 рр. та план заходів щодо поетапного відокремлення банківського нагляду від НБУ.

За матеріалами прес-релізу від 03.11.2000 р.

Затверджено тимчасовий регламент діяльності Ради Національного банку України

13 листопада відбулося чергове засідання Ради Національного банку України. На ньому затверджено тимчасовий регламент її діяльності, а також обрано заступника Голови Ради. Ним став народний депутат України Петро Порошенко, який представляє частину Ради НБУ, затверджену Верховною Радою України.

Нагадаємо, що Головою Ради раніше було обрано радника Президента України Анатолія Гальчинського.

На засіданні також розглянуто і затверджено кількісний склад Правління НБУ (до нього входить 15 осіб) та штатний розклад апарату Ради НБУ.

Тимчасовим регламентом передбачено проводити засідання Ради не рідше одного разу на квартал.

Наступне засідання заплановано на січень 2001 року. На ньому передбачається розглянути постійний регламент і положення про Раду НБУ, а також — засади грошово-кредитної політики у 2001 році.

За матеріалами прес-релізу від 13.11.2000 р.

Про забезпеченість розмінними монетами номінальною вартістю 1 і 2 копійки

Готівковий обіг країни забезпечено достатньою кількістю розмінних монет усіх номіналів. Серед них найбільше (42%) монет номінальною вартістю 1 та 2 копійки. Так, за

станом на 10.11.2000 р. у касах комерційних банків знаходилося 3.8 млн. шт. монет номінальною вартістю 1 копійка та 6.6 млн. шт. номінальною вартістю 2 копійки. Однак різні банки мають різну кількість цих монет: у деяких із них відчувається їх дефіцит, а в інших — надлишок.

Тому Національний банк України доручив територіальним управлінням проаналізувати стан справ щодо запасів розмінних монет номінальною вартістю 1 та 2 копійки в операційних касах комерційних банків і забезпечити вивезення надлишків монет цих номіналів із банківських установ, які їх практично не використовують, до своїх сховищ, а також підвищити ефективність перерозподілу монет зазначених номіналів між банками системи.

Комерційним банкам необхідно вжити заходи щодо залучення монет номінальною вартістю 1 та 2 копійки до кас банків від торговельних, транспортних підприємств і від клієнтів, а також здійснювати перерозподіл цих монет між філіями.

За матеріалами прес-релізу від 14.11.2000 р.

Про додаткові вимоги щодо нормативів капіталу та ліквідності

Забезпечуючи стабільне функціонування банків, уповноважених залучати кошти на пенсійні вклади та здійснювати довгострокове кредитування будівництва житла, що споруджується холдинговою компанією “Київміськбуд”, Правління Національного банку згідно із законами “Про Національний банк України” та “Про проведення експерименту в житловому будівництві на базі холдингової компанії “Київміськбуд” установило для цих банківських установ підвищені значення нормативів капіталу і ліквідності. Так, норматив капіталу (Н1) для зазначених банків має становити не менше 20 млн. гривень; норматив платоспроможності (Н3) — не менше 15% від співвідношення капіталу банку та його активу; норматив достатності капіталу (Н4) — не менше 12%; норматив загальної ліквідності (Н6) — не менше 120%.

Інші економічні нормативи уповноважені банки повинні виконувати в межах значень, установлених відповідно до Інструкції НБУ “Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків”.

Недотримання зазначеними банками встановлених підвищених значень економічних нормативів є підставою для вжиття Національним банком відповідних заходів впливу згідно з положенням про застосування НБУ до банків та інших фінансово-кредитних установ заходів впливу в разі порушення ними банківського законодавства.

Постанова Правління НБУ “Про додаткові вимоги до уповноважених банків щодо нормативів капіталу та ліквідності”¹ набула чинності із 16 листопада 2000 року.

За матеріалами прес-релізу від 15.11.2000 р.

Добірку підготувала до друку керівник прес-служби НБУ Лариса Демидова.

¹ Постанову Правління Національного банку України “Про додаткові вимоги до уповноважених банків щодо нормативів капіталу та ліквідності” у повному обсязі опубліковано в № 11 за 2000 р. додатка до “Вісника НБУ” “Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності”.

Функціонування рахунків з обліку бюджетних коштів та здійснення операцій за ними: практичні аспекти

**Валерій
Коломис**

Заступник начальника управління — начальник відділу організації контролю за розрахунками бюджету та касового виконання держбюджету департаменту платіжних систем Національного банку України

Який порядок безспірного стягнення коштів із рахунків бюджетних установ та організацій, переведених на казначейське обслуговування в органи Державного казначейства України?

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів і Національного банку України від 14.01.1997 року № 13 “Про впровадження казначейської системи виконання державного бюджету” запроваджено казначейську систему виконання державного бюджету за видатками, тобто через органи Державного казначейства України. За цією системою передбачається акумулювання всіх бюджетних коштів на єдиному “Рахунку Державного казначейства України”, відкритому в НБУ, та здійснення через цей рахунок усіх розрахунків розпорядників бюджетних коштів, які відкрили свої банківські рахунки.

Згідно з наказом Державного казначейства від 21.03.1997 року № 28 за погодженням із Національним банком від 21.03.1997 року № 25-024/444 затверджено Положення “Про єдиний казначейський рахунок”.

На даний час єдиний казначейський рахунок — це сукупність бюджетних рахунків, відкритих на ім'я Державного казначейства та його територіальних органів за балансовим рахунком № 3513

Фахівці департаменту платіжних систем Національного банку України відповідають на запитання банків, органів влади, бюджетних установ та організацій щодо порядку застосування деяких положень нормативних актів із питань функціонування рахунків з обліку бюджетних коштів, здійснення операцій за ними, механізму повернення платникам податків надлишково сплачених платежів до державного бюджету України, погашення картотеки бюджетних установ та організацій.

**Галина
Чмелик**

Заступник начальника відділу організації контролю за розрахунками бюджету та касового виконання держбюджету департаменту платіжних систем Національного банку України

“Кошти Державного казначейства України”.

Відповідно до Інструкції Державного казначейства України “Про відкриття реєстраційних рахунків” від 09.04.1997 року № 32 (зареєстрованої в Міністерстві юстиції від 12.05.1997 року за № 172/1976) для фінансування поточних витрат, передбачених законом про державний бюджет України на відповідний рік, бюджетним установам (організаціям) в органах Державного казначейства відкриваються **реєстраційні рахунки**.

Для обліку власних надходжень, які включаються до спеціального фонду державного бюджету, бюджетним установам (організаціям) відкриваються **спеціальні реєстраційні рахунки** відповідно до “Порядку казначейського обслуговування позабюджетних коштів установ і організацій, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету” від 25.03.1999 року № 27 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції 01.04.1999 року за № 202/3495).

Статтею 41 Закону “Про державний бюджет України на 1999 рік” встановлено, що безспірне списання коштів із реєстраційних рахунків установ та організацій, оплата видатків яких здійснюється з єдиного казначейського рахунку, **проводиться виключно органами Держказначейства України**.

На виконання цього прийнято наказ Державного казначейства від 22.03.1999 року № 25 (зареєстрований у Міністерстві юстиції 15.04.1999 року за № 233/3526), ним затверджено “Порядок безспірного списання коштів із реєстраційних рахунків установ та організацій, оплата яких здійснюється з єдиного казначейського рахунку”. Згідно з пунктом 1.4 зазначеного документа безспірне списання (стягнення) коштів з установ та організацій, оплата видатків яких здійснюється з єдиного казначейського рахунку, здійснюється у випадках, визначених законами України, а також за рішенням суду, арбітражного суду та за виконавчими написами нотаріусів.

Безспірне стягнення коштів із реєстраційних рахунків платника здійснюється згідно з економічною класифікацією видатків бюджету. Витрати, пов'язані з арбітражним процесом, і штрафи стягуються за тим же кодом економічної класифікації видатків бюджету, що й основні суми. Стосовно ж позабюджетних коштів, які відповідно до Закону “Про державний бюджет України на 2000 рік” визначено як власні надходження і відповідні спеціальні видатки установ та організацій, що утримуються за рахунок державного бюджету, то їх безспірне списання здійснюється безпосередньо з надходжень на спеціальний реєстраційний рахунок

без урахування кодів бюджетної класифікації.

Статтю 55 Закону “Про Державний бюджет України на 2000 рік” передбачено, що безспірне стягнення може бути звернене на кошти бюджетних установ та організацій, які обліковуються на їх рахунках. При цьому звернення безспірного стягнення на кошти з рахунків, на яких обліковуються кошти державного бюджету України, в рахунок погашення зобов’язань таких бюджетних установ та організацій не допускається.

Щоб забезпечити здійснення безспірного стягнення коштів відповідно до чинного законодавства, внесено зміни до Інструкції Національного банку “Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України”. Згідно з пунктом 143-2 зазначеної інструкції безспірне списання коштів із реєстраційних рахунків установ та організацій, оплата видатків яких здійснюється з єдиного казначейського рахунку, **проводиться виключно органами Державного казначейства України**. У разі подання до банку розрахункових документів на безспірне списання коштів із реєстраційних рахунків банк їх не виконує, але приймає і передає відповідним органам Державного казначейства для подальшого виконання.

Якщо ж установи та організації, які перейшли на казначейську систему виконання бюджету за видатками, мають поточні бюджетні рахунки в уповноважених банках, то кошти із цих рахунків списуються згідно з вимогами зазначеної інструкції.

Який порядок приймання установами банків розрахункових документів на безспірне стягнення коштів із бюджетних установ та організацій?

Для установ та організацій, яким відкрито реєстраційний рахунок в органі Державного казначейства, функцію обслуговуючого банку для здійснення розрахункових операцій фактично виконує цей орган Державного казначейства (абзац четвертий пункту 2 Інструкції НБУ “Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України”).

Стягувачі, які обслуговуються в органах Державного казначейства, де їм відкрито реєстраційні рахунки, оформляють розрахункові документи (інкасові доручення та платіжні вимоги) на безспірне списання (стягнення) коштів згідно з вимогами зазначеної інструкції (абзац третій підпункту “в”, абзац другий підпункту “г”, абзац другий підпункту “е” пункту 8) та надають їх

цим органам Держказначейства. Органи Держказначейства у свою чергу забезпечують пересилання розрахункових документів банку платника:

— через підприємства спецзв’язку (приймання і передавання розрахункових документів на підставі реєстрів);

— рекомендованими листами, які вручають одержувачу підприємства зв’язку під розписку. Останні несуть перед відправником матеріальну відповідальність за втрату цих листів. Органи Держказначейства, які доставляють такі відправлення у банк платника самостійно (не користуючись послугами підприємств зв’язку), вручають їх одержувачу під розписку.

Чи визначаються основні і додаткові рахунки для бюджетних установ та організацій?

Постановою Правління НБУ від 21.11.1997 року № 388 затверджено План рахунків бухгалтерського обліку Національного банку та План рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України.

Згідно із цими документами для обліку коштів загального та спеціального фондів державного і місцевих бюджетів визначено такі балансові рахунки, за якими відкриваються поточні бюджетні рахунки для бюджетних установ та організацій, а саме:

◆ №№ 3520, 3523, 3526, 3530, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3545, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555 — за Планом рахунків бухгалтерського обліку Національного банку України;

◆ №№ 2520, 2523, 2525, 2526, 2530, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2570, 2571 — за Планом рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України.

Чинним законодавством та нормативно-правовими актами України не передбачено розподіл поточних бюджетних рахунків на основний та додаткові.

Чи здійснюють установи банків контроль за використанням коштів, які обліковуються за балансовим рахунком № 3530 “Інші кошти клієнтів, що утримуються з Державного бюджету України”?

Наказом Державного казначейства України від 11.08.1998 року № 63 (зареєстрованим у Міністерстві юстиції 11.09.1998 року за № 561/3001) затверджено Інструкцію “Про порядок використання і обліку позабюджетних

коштів бюджетних установ та звітності про них”.

Згідно з пунктом 8.1 зазначеної інструкції контроль за цільовим використанням позабюджетних коштів (Законом “Про Державний бюджет України на 2000 рік” ці кошти визначено як власні надходження бюджетних установ та організацій і спеціальні видатки) здійснюють органи, на які покладено проведення перевірок основної діяльності бюджетних установ та організацій.

Чинним законодавством України не передбачено контролювання установами банків цільового використання позабюджетних коштів.

Скільки рахунків може бути відкрито на балансовому рахунку № 3530 “Інші кошти клієнтів, що утримуються з Державного бюджету України”?

За Інструкцією “Про порядок використання і обліку позабюджетних коштів бюджетних установ та звітності про них”, затвердженою наказом Головного управління Державного казначейства України (нині — Державне казначейство України) від 11.08.1998 року № 63 (зареєстрованою в Міністерстві юстиції 11.09.1998 року за № 561/3001) **власні надходження бюджетних установ поділяються на чотири групи**, а саме: спеціальні кошти, суми за дорученням, депозитні суми та інші кошти. Для їх зберігання в установах банків передбачено **відкриття чотирьох окремих рахунків за балансовим рахунком № 3530 “Інші кошти клієнтів, що утримуються з Державного бюджету України”**.

Крім того, згідно з пунктом 3 “Порядку казначейського обслуговування позабюджетних коштів установ і організацій, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету”, затвердженого наказом Державного казначейства України від 25.03.1999 року № 27 (зареєстровано в Міністерстві юстиції 01.04.1999 року за № 202/3495), **кількість рахунків з обліку позабюджетних коштів бюджетних установ на ім’я територіальних органів Державного казначейства в установах банків, де відкрито єдиний казначейський рахунок, не може бути більше чотирьох**.

Облік власних надходжень бюджетних установ та організацій, які утримуються з місцевих бюджетів, ведеться в установах банків на рахунках, відкритих за балансовими рахунками № 3551 “Інші кошти клієнтів, що утримуються з бюджету Автономної Республіки Крим” та № 2551 “Кошти бюджетних установ та організацій, що включаються до спеціального фонду бюджету Автономної

Республіки Крим”; № 3553 “Інші кошти клієнтів, що утримуються з обласних бюджетів” та № 2553 “Кошти бюджетних установ та організацій, що включаються до спеціальних фондів обласних бюджетів”; № 3555 “Інші кошти клієнтів, що утримуються з районних, міських, селищних та сільських бюджетів” та № 2555 “Кошти бюджетних установ та організацій, що включаються до спеціальних фондів районних, міських, районних у містах, селищних та сільських бюджетів”. Вимога зазначеної вище інструкції щодо обмеження кількості рахунків поширюється і на ці рахунки.

Який механізм повернення надлишково сплачених платниками податків, зборів (обов’язкових платежів), у тому числі відшкодування податку на додану вартість, із банківських рахунків Державного казначейства України?

Повернення платникам надміру сплачених до державного бюджету податків, у тому числі відшкодування податку на додану вартість, здійснюється установами уповноважених банків на підставі платіжних доручень власників рахунків “Доходи Державного бюджету України”, тобто органів Державного казначейства України.

Документи на повернення коштів приймаються установою банку в межах загального залишку коштів окремої групи аналітичних рахунків: загальні надходження, надходження до державних, галузевих позабюджетних фондів та надходження в рахунок повернення бюджетної позички, наданої на закупівлю сільгосппродукції за держзамовленням (держконтрактом) 1994—1997 років.

Аналітичні рахунки можуть мати активне сальдо, але сума кредитових залишків за окремими групами аналітичних рахунків за балансовими рахунками “Доходи Державного бюджету України” та “Технічний рахунок для перерахування коштів Державного бюджету України” має бути більшою або дорівнювати сумі дебетових залишків по таких групах аналітичних рахунків за цими балансовими рахунками.

При технічних можливостях банку можуть враховуватися надходження за операційний час чи операційний день.

Картотека за даними рахунками допускається лише в разі безспірного списання (стягнення) коштів.

Яка черговість погашення картотеки бюджетних установ та організацій?

Порядок використання коштів бюд-

жетними організаціями встановлений згідно зі статтею 5 Указу Президента України від 28.02.1997 року № 187 “Про заходи щодо забезпечення наповнення державного бюджету та посилення фінансово-бюджетної дисципліни”, але він не поширюється на порядок безспірного списання коштів із банківських рахунків.

Контролю банківських установ за черговістю використання коштів бюджетними установами зазначеним указом не передбачено.

Відповідно до Цивільного процесуального кодексу (стаття 411) умови та порядок покриття заборгованості бюджетних установ, якщо цю заборгованість неможливо покрити за рахунок їх кошторису, встановлюються законодавством України. Цю норму законодавством ще не встановлено.

Згідно із Законом “Про Національний банк України” (стаття 56) НБУ видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов’язковими для органів державної влади й органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності, а також для фізичних осіб.

Виходячи із цього, відповідно до абзацу п’ятого пункту 3 Інструкції НБУ “Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України” (затвердженої постановою Правління від 02.08.1996 року № 204) розрахункові документи у разі, якщо законодавством не визначено черговість виконання платежів, виконуються банками у календарній черговості їх надходження. Причому слід враховувати,

що бюджетні кошти використовуються лише на цілі, передбачені єдиним кошторисом доходів і видатків бюджетної організації. Отже, установи банків списують кошти за платіжними вимогами у порядку їх надходження до бюджетних рахунків (окремо — за рахунком за заробітною платою та прирівняними до неї платежами, окремо — за рахунком за іншими платежами).

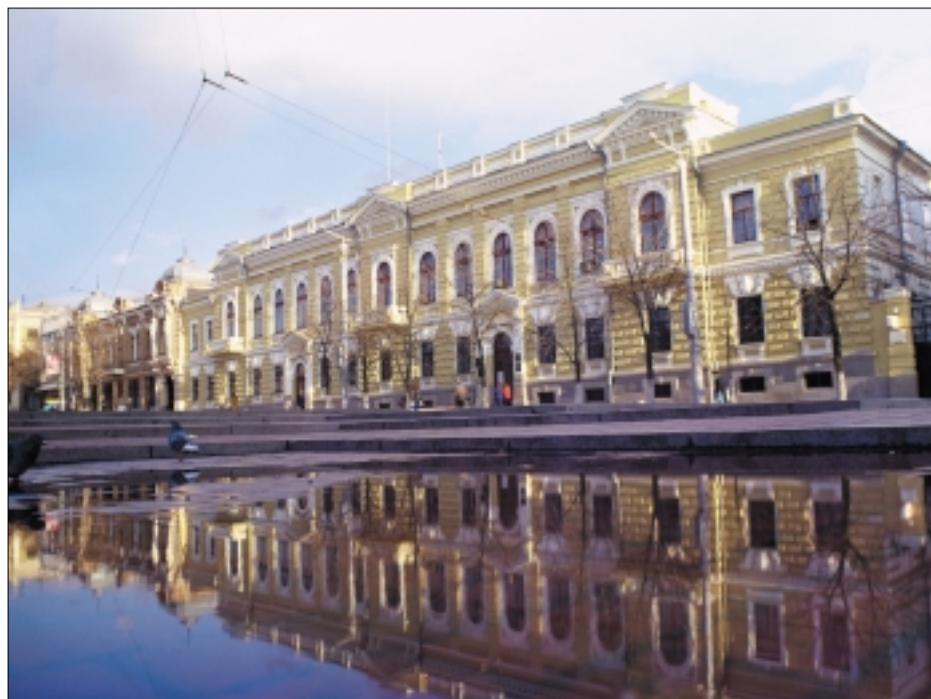

Чи можлива часткова оплата платіжних доручень Державного казначейства України на перерахування дотацій обласним бюджетам та повернення надлишкових платежів до державного бюджету України?

Згідно з пунктом 22 Інструкції № 7 “Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України” установи банків приймають до виконання доручення від платників лише в межах коштів, наявних на їхніх рахунках.

Отже, при виконанні установами банків платіжних доручень органів Державного казначейства на перерахування із транзитних рахунків з обліку доходів державного бюджету дотацій обласним бюджетам та повернення надлишково сплачених до державного бюджету України платежів їх платниками не дозволяється часткова їх оплата та прийняття до картотеки у разі недостатності коштів на транзитному рахунку “Технічний рахунок для перерахування коштів Державного бюджету України”. □

Кіровоградське територіальне управління Національного банку України.

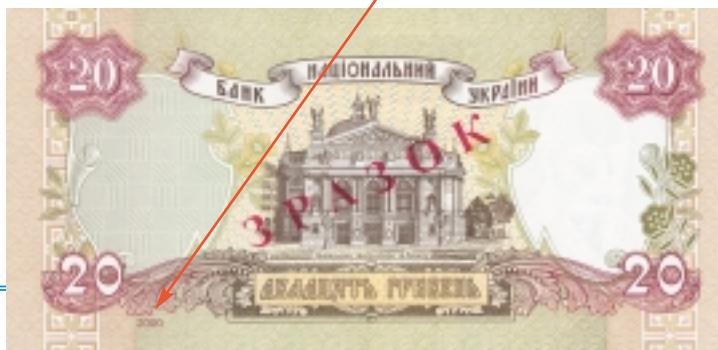
Про введення в обіг банкнот номінальною вартістю 10 і 20 гривень зразка 2000 року

Національний банк України 8 листопада 2000 року ввів у обіг банкноти номінальною вартістю 10 гривень, а 20 листопада 2000 року — номінальною вартістю 20 гривень зразка 2000 року.

Дизайн та елементи захисту банкнот зразка 2000 року не відрізняються від аналогічних банкнот зразків 1994 та 1995 років за винятком таких змін.

1 Підпис Голови

На лицьовій стороні обох банкнот напис “Голова Правління банку” змінено на напис “Голова”: його перенесено разом із підписом з нижньої у верхню частину банкноти і розташовано під написом “Національний банк України” (ліворуч від слова “України”).

2 Рік випуску

На зворотній стороні обох банкнот написи “1994” та “1995” змінено на “2000” — рік випуску банкнот.

Банкноти гривень зазначених номіналів, введені Національним банком України в обіг 02.09.1996 р. та 01.09.1997 р., є дійсними платіжними засобами України й обов’язкові до приймання за їх номінальною вартістю без будь-яких обмежень до всіх видів платежів. Вони вилучатимуться з обігу в міру зношення.

□

Монети України /

Про введення в обіг ювілейних монет “100 років Львівському театру опери та балету”

Національний банк України 17 жовтня 2000 р. ввів у обіг ювілейні монети “100 років Львівському театру опери та балету” номінальною вартістю 10 гривень, а 30 жовтня 2000 р. — номінальною вартістю 5 гривень.

Монету номінальною вартістю 10 гривень виготовлено зі срібла 925 проби, якість виготовлення — “пруф”. Діаметр монети — 38.61 мм, вага дорожнього металу в чистоті — 31.1 г, тираж — 3 000 штук.

Монету номінальною вартістю 5 гривень виготовлено з нейзильберу, якість виготовлення — звичайна. Діаметр монети — 35.0 мм, вага — 16.54 г, тираж — 50 000 штук.

На лицьовому боці (аверсі) обох монет угорі розміщено малий Державний герб України, зображення ліри між скульптурами Комедії та Трагедії з інтер'єру театру, логотип Монетного двору НБУ і написи:

на монеті зі срібла — **УКРАЇНА / 2000 / 10 / ГРИВЕНЬ**, позначення металу **Ag 925**, вага в чистоті — **31.1**;

на монеті з нейзильберу — **УКРАЇНА / 2000 / 5 / ГРИВЕНЬ**.

На зворотному боці (реверсі) обох монет розміщено зображення будівлі

театру та написи: круговий — **ЛЬВІВСЬКИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ — І 100 / РОКІВ**.

Гурт обох монет — рифлений.

Художник — Сергій Беляєв. Скульптор — Володимир Дем'яненко.

Ювілейні монети “100 років Львівському театру опери та балету” номінальною вартістю 10 та 5 гривень є дійсними платіжними засобами України й обов'язкові до приймання за їх номінальною вартістю без будь-яких обмежень до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Монети можна придбати за колекційною ціною в Національному банку України, головному управлінні Національного банку України по м. Києву і Київській області, територіальних та Кримському республіканському управліннях НБУ; комерційних банках “Україна”, Державний експортно-імпортерний банк України, Правекс-банк, Державний ощадний банк України та в їхніх обласних дирекціях, а також у ЗАТ “Каштан”, Національному історико-культурному заповіднику “Києво-Печерська лавра”.

Про введення в обіг ювілейної монети “55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні”

Національний банк України, вшановуючи учасників Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років, ветеранів трудового фронту, світлу пам'ять про всіх полеглих у боротьбі з фашизмом, 20 листопада 2000 р. ввів у обіг ювілейну монету номінальною вартістю 10 гривень “55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні”.

Монету виготовлено зі срібла 925 проби, якість виготовлення — “пруф”. Діаметр монети — 38.61 мм, вага дорожнього металу в чистоті — 31.1 г, тираж — 3 000 штук.

На лицьовому боці (аверсі) монети в обрамленні вінка солдатської слави з георгієвською стрічкою розміщено зображення малого Державного герба України та написи: **УКРАЇНА / 10 / ГРИВЕНЬ / 2000**, а також проба — **Ag 925**, вага у чистоті — **31.1** і логотип Монетного двору Національного банку України.

На зворотному боці (реверсі) монети розміщено символічне зображення Перемоги — жінки із пальмовою гілкою на тлі земної кулі в обрамленні лаврових гілок — та кругові написи, розділені зірками: **55 РОКІВ ПЕРЕМОГИ У ВЕЛИКІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ВІЙНІ І 1941-1945**.

Гурт монети — рифлений.

Художники — Лариса Корень, Олександр Івахненко. Скульптори — Володимир Дем'яненко, Святослав Іваненко.

Ювілейна монета “55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні” номінальною вартістю 10 гривень є дійсним платіжним засобом України й обов'язкова до приймання за її номінальною вартістю без будь-яких обмежень до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Про введення в обіг ювілейної монети “Катерина Білокур”

Національний банк України 28 листопада 2000 р. ввів у обіг ювілейну монету номінальною вартістю 2 гривні “Катерина Білокур”, присвячену 100-річчю від дня народження славетної доньки українського народу, народної художниці України — Катерини Василівни Білокур (1900—1961), яка свою творчість присвятила квітам, усе життя увічнюючи їх на полотнах.

Монету виготовлено з нейзильберу, якість виготовлення — звичайна. Діаметр монети — 31.0 мм, вага — 12.8 г, тираж — 30 000 штук.

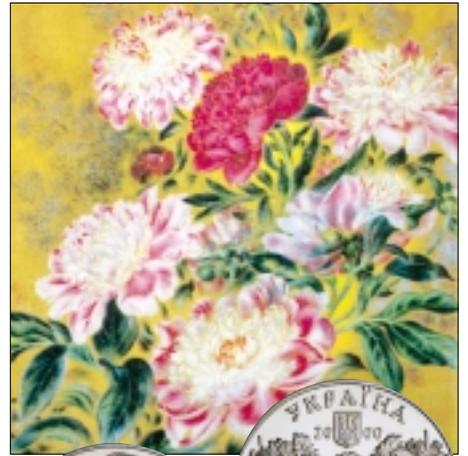
На лицьовому боці (аверсі) монети зображено малий Державний герб України, квіткове поле за мотивами картин художниці, написи **УКРАЇНА / 2000 / 2 / ГРИВНІ** та логотип Монетного двору Національного банку України.

На зворотному боці (реверсі) монети розміщено зображення художниці, створене за мотивами її автопортрета, і круговий напис: **КАТЕРИНА БІЛОКУР та 1900 / 1961**.

Гурт монети — рифлений.

Художник — Микола Кочубей. Скульптори — Володимир Дем’яненко, Святослав Іваненко.

Ювілейна монета “Катерина Білокур” номінальною вартістю 2 гривні є дійсним платіжним засобом України та обов’язкова до приймання за її номінальною вартістю без будь-яких обмежень до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Виробництво монет — один зі специфічних видів діяльності держав, який, однак, потребує міжнародної координації. Найавторитетнішою у світі організацією виробників нумізматичної продукції давно уже стала Конференція директорів монетних дворів. Востаннє — удвадцятьперше — вона відбулася 2—5 жовтня 2000 року у м. Канберра (Австралія). У цьому форумі взяли участь понад 230 делегатів. Переважна більшість із них представляла 39 монетних дворів — дійсних членів конференції.

Директори провідних монетних дворів світу проаналізували хід виконання нумізматичної програми, присвяченої Олімпіаді-2000 у Сіднеї, обговорили нові ринкові ініціативи монетного двору США, проаналізували вплив євро на нумізматичний процес, обмінялися досвідом щодо застосування цілої низки новітніх технологій, які з’явилися останнім часом у монетному виробництві.

XXI Конференція директорів монетних дворів виявилася етапною і для українських виробників нумізматичної продукції. На ній відбулося офіційне представлення учасникам форуму Монетного двору Національного банку України — кандидата у дійсні члени конференції. Про становлення, наявні і потенційні можливості Банкотно-монетного дво-

Погія/

Світове визнання

Монетний двір НБУ став дійсним членом Конференції директорів монетних дворів

ру НБУ учасникам форуму розповів директор Монетного двору В.В.Плітченко.

Розгляд заяви Монетного двору НБУ тривав близько місяця. І ось в Україну надійшла приємна звістка: Сесія із внутрішніх питань Конференції директорів монетних дворів визнала Монетний двір Національного банку України своїм дійсним членом.

Це без перебільшення велике досягнення українських виробників монет. Адаже членство у конференції рівнозначне світовому визнанню їх майстерності і ділової стабільності.

Вітаємо трудовий колектив Монетного двору Банкотно-монетного двору НБУ із набуттям статусу дійсного члена однієї з найповажніших міжнародних організацій виробників монет. Бажаємо нових перемог!

АНОТАЦІЇ

АННОТАЦІЇ

Владимир Стельмах. *Стратегическая цель — стабильность гривни.*

Анализируются основные причины более быстрых, чем планировалось на 2000 год, темпов инфляции. Предлагаются меры по усилению контроля за инфляционным процессом.

Александр Петрик, Юрий Половнёв. *Прогнозирование инфляции.*

Рассматриваются актуальные проблемы прогнозирования инфляции. Предлагается эконометрическая модель, которая, по мнению авторов, может способствовать совершенствованию краткосрочного прогнозирования инфляции.

Александр Черевко. *Деньги вне банков. Как привлечь их в официальную экономику?*

Автор подводит итоги одноименного творческого проекта, который Черкасское территориальное управление НБУ внедрило совместно с редакцией областной газеты “Нова доба”, анализирует потребности реальной жизни, состояние экономики региона.

Итоги деятельности коммерческих банков Украины за 9 месяцев 2000 года.

Аналитический отчет об основных показателях деятельности коммерческих банков за 9 месяцев текущего года. В частности, характеризуется капитал, обязательства и активы банков системы. Материал дополняют соответствующие таблицы и графики.

Юрий Яременко. *Нужны ли Украине небольшие банки?*

На основе изучения опыта США автор приходит к выводу, что Украине нужны разные банки — не только крупные, но и средние и небольшие. Главное, чтобы они были здоровыми и прибыльными.

Изменения и дополнения к “Официальному списку коммерческих банков Украины и перечню операций, на осуществление которых коммерческие банки получили лицензию Национального банка Украины”, внесенные за период с 1 октября по 1 ноября 2000 г.

Богдан Ивасив, Роман Березюк. *Банковская система и монетарная интеграция.*

Краткий обзор материалов международной научной конференции “Проблемы экономической интеграции Украины в Европейский Союз: европейские студии”, состоявшейся в сентябре 2000 года в Крыму.

Перечень коммерческих банков — плательщиков сборов в Фонд гарантирования вкладов физических лиц.

Официальный курс гривни к иностранным валютам, устанавливаемый Национальным банком Украины ежедневно (за октябрь 2000 года).

Евгений Григоренко, Олег Макаренко. *Состояние и возможные направления совершенствования системы валютного контроля в Украине.*

Анализируются проблемы утечки капитала из Украины и его возврата, предлагается ряд мер по совершенствованию валютного контроля в сфере внешнеторговых операций.

Официальный курс гривни к иностранным валютам, устанавливаемый Национальным банком Украины один раз в месяц (за октябрь 2000 года)

Рынок государственных ценных бумаг Украины в сентябре — октябре 2000 г.

Аналитические материалы в форме таблиц и графика, отражающие результаты аукционов по размещению ОВГЗ в сентябре — октябре 2000 г., за 10 месяцев 2000 г., а также сумму облигаций внутреннего государственного займа, которые находятся в обращении.

Основные монетарные параметры денежно-кредитного рынка Украины в октябре 2000 г.

Аналитические материалы в форме таблиц, отражающие механизмы и объемы рефинансирования Национальным банком Украины коммерческих банков в 2000 г. и в октябре 2000 г.; среднюю

процентную ставку по кредитам НБУ, выданным коммерческим банкам в 2000 г. и в октябре 2000 г.; процентные ставки коммерческих банков по кредитам и депозитам в национальной валюте в октябре 2000 г.; темпы роста денежной массы в январе — октябре 2000 г.

Александр Чечелюк. *Ипотека в Украине: необходима концепция.*

Автор анализирует проблемы внедрения ипотечного кредитования в Украине и приходит к выводу о необходимости разработки концепции развития ипотечного кредитования с учетом особенностей социально-экономической ситуации в стране.

Андрей Папуша. *Правовая основа банковского кредитования.*

Сообщение о семинаре, посвященном анализу проекта Закона Украины “О банковском кредитовании”, подготовленном министерствами финансов, экономики, юстиции, Государственной налоговой администрации, Национальным банком Украины и Центром банковских исследований Института государства и права им. В.М.Корещко.

Юрий Потийко. *Еще раз о кредите.*

Анализируются некоторые определения категории кредита и основные его функции. Автор дает собственное определение кредита, акцентируя внимание на экономической сущности этой категории.

Пресс-служба НБУ сообщает.

Изложение избранных пресс-релизов, подготовленных пресс-службой НБУ за период с 16 октября по 15 ноября 2000 года. В частности, публикуется таблица сроков погашения процентных облигаций внутреннего государственного займа 2000 года, сообщается о реорганизации банковского надзора в Украине, дополнительных требованиях относительно нормативов капитала и ликвидности.

Валерий Коломыс, Галина Чмелик. *Функционирование счетов по учету бюджетных средств и осуществление операций по ним: практические аспекты.*

Отвечая на вопросы банков, органов власти, бюджетных учреждений и организаций, авторы обращают внимание на особенности применения некоторых положений нормативных актов при осуществлении расчетов, связанных с бюджетными средствами.

О выпуске в обращение банкнот номинальной стоимостью 10 и 20 гривен образца 2000 г.

Официальное сообщение о выпуске в обращение банкнот номинальной стоимостью 10 и 20 гривен образца 2000 г.

О выпуске в обращение юбилейных монет “100 років Львівському театру опери та балету”.

Сообщение о выпуске в обращение и нумизматическое описание юбилейных монет, посвященных 100-летию Львовского театра оперы и балета. Фотоизображение аверса и реверса монет.

О выпуске в обращение юбилейной монеты “55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні”.

Сообщение о выпуске в обращение и нумизматическое описание юбилейной монеты, посвященной 55-летию Победы в Великой Отечественной войне. Фотоизображение аверса и реверса монеты.

О выпуске в обращение юбилейной монеты “Катерина Білокур”.

Сообщение о выпуске в обращение и нумизматическое описание юбилейной монеты, посвященной 100-летию со дня рождения выдающейся художницы Украины Екатерины Білокур. Фотоизображение аверса и реверса монеты.

Мировое признание.

Сообщение о XXI Конференции директоров монетных дворов, которая состоялась в октябре 2000 г. в Австралии и на которой Монетный двор Национального банка Украины получил статус действительного члена конференции.

Содержание журнала “Вісник Національного банку України” за 2000 год.

ANNOTATION

Volodymyr Stelmakh. *Hryvnia Stability is a Strategic Goal.*

The main reasons of more rapid, than it was planned for 2000, inflation rates are analyzed. The measures are proposed on reinforcing control of the inflation process.

Oleksandr Petryk, Yuriy Polovniiov. *The Inflation Forecast.*

The urgent problems of the inflation forecast are considered in this article. An econometric model is proposed, which in the authors' opinion can promote the improvement of a short-term inflation forecast.

Oleksandr Cherevko. *Money Outside the Banks. How Can this Money Be Attracted Into the Official Economy?*

The author reviews a creative project of the same name, which the Cherkasy NBU Regional Office implemented jointly with the editorial office of the "Nova Doba" (New Age) regional newspaper and analyzes real life requirements and the state of the regional economy.

Results of the Ukrainian Commercial Banks' Activities for Nine Months of 2000.

An analytical report on the main indices of the commercial banks' activities for nine months of 2000. In particular, banks' capital, liabilities and assets in a system are characterized. The material is added with respective tables and diagrams.

Yuriy Yaremenko. *Is Ukraine in Need of Small Banks?*

Based on the studies of the U.S. experience, the author comes to a conclusion that Ukraine is in need of various banks, not only large, but also medium and small banks. The main thing is that the banks be sound and profitable.

Changes and Addenda to the "Official List of Ukrainian Commercial Banks and Operations Licensed by the National Bank of Ukraine," from October 1 to November 1, 2000.

Bohdan Ivasiv, Roman Bereziuk. *The Banking System and Monetary Integration.*

A short review of the materials from the international scientific conference "The Problems of the Economic Integration of Ukraine into the European Union: the European Studies," which took place in September 2000 in the Crimea.

A List of Commercial Banks Paying Dues to the Fund of Guaranteeing Household Deposits.

Official Exchange Rates Set Daily by the NBU for the Hryvnia against Foreign Currencies (October 2000).

Yevhen Hryhorenko, Oleh Makarenko. *The State and Possible Trends of Improving Foreign Exchange Regulation System in Ukraine.*

The problems of capital outflow and its return to Ukraine are analyzed and a number of measures are suggested on the improvement of foreign exchange regulation in the sphere of foreign trade operations.

Official Exchange Rates Set Monthly by the NBU for the Hryvnia against Foreign Currencies (October 2000).

Stock Market in September — October 2000.

The analytical materials are presented in the form of tables and diagrams, reflecting the auction results of domestic T-bills placement in September — October 2000, for ten months of 2000, as well as total domestic T-bills in circulation.

Main Monetary Parameters of Ukraine's Money and Credit Market in October 2000.

The analytical materials are presented in the form of tables and diagrams, reflecting the mechanisms and volumes of refinancing commercial banks by the National Bank of Ukraine in 2000 and in October 2000; average interest rates on credits granted by the National Bank of Ukraine to commercial banks in 2000 and in October 2000; commercial banks' interest rates on credits and deposits in the national currency in October 2000; rates of money supply

growth in January — October 2000.

Oleksandr Checheliuk. *Mortgage in Ukraine: a Concept is Necessary.*

The author analyzes the problems of implementing the mortgage crediting in Ukraine and comes to a conclusion on the necessity of outlining a concept of the mortgage crediting development with taking into account the peculiarities of social and economic situation in the country.

Andriy Papusha. *The Legal Basis of Bank Crediting.*

An information about a seminar, dedicated to the analysis of the Draft Law of Ukraine "On Bank Crediting," prepared by the Ministries of Finance, Economy and Justice, State Tax Administration, National Bank of Ukraine and Center of Banking investigations under the Institute of State and Law named after V.M. Koretsky.

Yuriy Potiyko. *Once More about the Credit.*

Some definitions of the credit category and its main functions are analyzed. The author presents his own definition of credit and accentuates the economic essence of this category.

The NBU Press Service Informs.

It is a survey of selected press releases, prepared by the NBU press service for the period from October 16 till November 15, 2000. In particular, a table of terms for paying off interest-bearing domestic T-bills of 2000 is published, as well as information on reorganizing bank supervision in Ukraine and on the additional requirements to capital and liquidity norms.

Valeriy Kolomys, Halyna Chmelyk. *The Functioning of the Accounts on Accounting the Budget Funds and Carrying out Operations with Them.*

While answering the questions asked by the banks, power authorities and budget enterprises and organizations, the authors concentrate the attention on the peculiarities of implementing some regulations of normative acts in carrying out transactions connected with the budget funds.

On Putting into Circulation the Banknotes of 10 and 20 Hryvnias Denomination of 2000.

An official information on putting into circulation the banknotes of 10 and 20 hryvnias denomination of 2000.

On Putting into Circulation the Commemorative Coins "100 Years of the Lviv Opera and Ballet Theater."

An information on putting into circulation and a numismatic description of the commemorative coins, dedicated to the 100th anniversary the Lviv Opera and Ballet Theater. The obverse and reverse of the coins are on the photos.

On Putting into Circulation the Commemorative Coin "55 Years of Victory in the Great Patriotic War."

An information on putting into circulation and a numismatic description of the commemorative coin, dedicated to the 55th anniversary of Victory in the Great Patriotic War. The obverse and reverse of the coin are on the photos.

On Putting into Circulation the Commemorative Coin "Kateryna Bilokur."

An information on putting into circulation and a numismatic description of the commemorative coin, dedicated to the 100th birth anniversary of an outstanding artist Kateryna Bilokur. The obverse and reverse of the coin are on the photos.

The World Recognition.

An information on the 21st Conference of the Directors of the Mints, held on October 2000, in Australia, where the Mint of the National Bank of Ukraine received the status of a full member of the Conference.

The contents of the "Visnyk Natsionalnoho Banku Ukrainy" for 2000.

ANNOTATIONS

Volodymyr Stelmakh. *But stratégique - stabilité de hryvnia.*

On analyse les causes principales de taux de l'inflation plus accrélé qu'on planifiait pour l'année 2000. On propose des mesures en activation du contrôle du processus de l'inflation.

Oleksandr Petryk, Yuriy Polovniiov. *Pronostic de l'inflation.*

On envisage des problèmes actuels du pronostic de l'inflation. On propose un modèle économétrique pouvant, à l'avis des auteurs, de favoriser au perfectionnement du pronostic à court terme de l'inflation.

Oleksandr Tcherevko. *Argent au dehors de banques. Comment peut-on les attirer à l'économie officielle?*

L'auteur totalise le projet de même nom, mis en application par la direction de la Banque nationale de l'Ukraine à la région de Tcherkassy en commun avec la rédaction du journal régional "Nova doba" ("Nouvelle époque"), analyse les besoins de la vie réelle, l'état de l'économie de la région.

Bilan de l'activité de banques commerciales de l'Ukraine durant 9 mois de l'année 2000.

Le rapport analytique des indices principales de l'activité de banques commerciales durant 9 mois de l'année courante. En particulier on caractérise le capital, engagements et actifs des banques du système. Le matériel est complété par les tableaux et graphiques appropriés.

Yuriy Yaremenko. *L'Ukraine, a-t-elle besoin de petites banques?*

A partir de l'étude de l'expérience des Etats Unis de l'Amérique l'auteur fait la conclusion que l'Ukraine a le besoin de banques différentes - pas seulement les gros banques mais aussi celles moyennes et petites. L'essentiel est qu'elles soient saines et lucratives.

Modifications et suppléments à la "Liste officielle de banques commerciales de l'Ukraine et Relevé des opérations pour l'exécution desquelles les banques commerciales ont reçu la licence de Banque nationale de l'Ukraine", inscrits pendant la période du 1 octobre au 1 novembre.

Bogdan Ivassiv, Roman Bereziuk. *Système bancaire et intégration monétaire.*

L'aperçu de matériels de la conférence scientifique internationale "Problème de l'intégration économique de l'Ukraine avec l'Union Européenne: études européennes" qui a eu lieu au mois de septembre 2000 en Crimée.

Liste de banques commerciales - assujetties aux cotisations au Fonds de garantie de dépôts de personnes physiques.

Le cours officiel de la hryvnia par rapport aux monnaies étrangères fixé par la Banque nationale de l'Ukraine une fois par jour (pour le mois d'octobre 2000).

Yevguenyi Grygorenko, Oleg Makarenko. *Etat et options possibles du perfectionnement du système du contrôle des changes en Ukraine.*

On analyse les problèmes de la fuite de capitaux de l'Ukraine et de son retour, on propose la série de mesures du perfectionnement du contrôle des changes dans la sphère des opérations de commerce extérieur.

Le cours officiel de la hryvnia par rapport aux monnaies étrangères fixé par la Banque nationale de l'Ukraine une fois par mois (pour le mois d'octobre 2000).

Marché de valeurs mobilières d'Etat aux mois de septembre et d'octobre 2000.

Le matériel analytique en forme de tableaux et de graphiques représentant les résultats de ventes aux enchères du placement des Obligations de l'emprunt intérieur de l'Etat aux mois de septembre et d'octobre 2000, au cours de 10 mois 2000 ainsi que la somme Obligations de l'emprunt intérieur de l'Etat circulées.

Paramètres monétaires principaux du marché d'argent et de crédit de l'Ukraine au mois d'octobre 2000.

Le matériel analytique en forme de tableaux et de graphiques représentant les mécanismes et volumes du refinancement de banques commerciales par la Banque nationale de l'Ukraine à l'année 2000 et au mois d'octobre 2000; le taux d'intérêt moyen de

crédits de la Banque nationale de l'Ukraine octroyés aux banques commerciales à l'année 2000 et au mois d'octobre 2000; les taux d'intérêt de crédits et de dépôts de banques commerciales en monnaie nationale au mois d'octobre 2000; les taux de l'accroissement de la masse monétaire du mois de janvier au mois d'octobre 2000.

Oleksandr Tchetcheliuk. *Hypothèque en Ukraine: il est nécessaire d'avoir une conception.*

L'auteur analyse les problèmes de la mise en application du financement par crédits hypothécaires prenant en compte de particularités de la situation sociale et économique en pays.

Andriy Papoucha. *Base de droits de l'octroi de crédits par banques.*

La communication du séminaire consacré à l'analyse du projet de la Loi de l'Ukraine "Sur l'octroi de crédits par banques" préparée par les ministères des finances, de l'économie, de la justice, l'administration de l'Etat des impôts, la Banque nationale de l'Ukraine et le Centre des études bancaires de l'Institut de l'Etat et du droit V.M.Koretzkogo.

Yuriy Potiyko. *Encore une fois du crédit.*

On analyse les certaines définitions de la catégorie du crédit et ses fonctions principales. L'auteur donne sa propre définition de la notion du crédit, en accentuant l'attention à l'essentiel économique de cette catégorie.

Service de presse de la Banque nationale de l'Ukraine informe.

L'exposé de news-release choisis préparés par le service de presse de la Banque nationale de l'Ukraine pour la période du 16 octobre au 15 novembre 2000. En particulier il est publié le tableau de dates du remboursement d'Obligations de l'emprunt intérieur de l'Etat de 2000, cotées en pourcentage; on informe de la réorganisation de la surveillance bancaire en Ukraine, des exigences supplémentaires en matière de normatifs du capital et de liquidité.

Valeriy Kolomyss, Halyna Tchmelyk. *Fonctionnement de comptes d'enregistrement de moyens budgétaires et réalisation des opérations en eux: aspects pratiques.*

En répondant aux questions de banques, des autorités, établissements et organisations budgétaires, les auteurs attirent l'attention aux particularité de l'utilisation de certaines applications des actes normatifs aux règlements liés aux moyens budgétaires.

De l'émission en circulation des billets de banque de valeur nominale de 10 et de 20 hryvnias du modèle de 2000.

L'information officielle de l'émission en circulation des billets de banque de valeur nominale de 10 et de 20 hryvnias du modèle de 2000.

De l'émission en circulation des monnaies à l'occasion du centenaire "100 ans du Théâtre d'opéra et de ballet de Lviv".

L'information officielle de l'émission en circulation et la description numismatique de monnaies émises à l'occasion du centenaire du Théâtre d'opéra et de ballet de Lviv. L'image photographique de l'avvers et du revers de monnaies.

De l'émission en circulation des monnaies jubilaires "55 ans de la Victoire à la Grande Guerre nationale".

L'information officielle de l'émission en circulation et la description numismatique d'une monnaie jubilaire consacrée à 55 anniversaire de la Victoire à la Grande Guerre nationale. L'image photographique de l'avvers et du revers de la monnaie.

De l'émission en circulation des monnaies à l'occasion du centenaire "Katheryna Bilokour".

L'information officielle de l'émission en circulation et la description numismatique d'une monnaie émise à l'occasion du centenaire du jour de naissance de la peintre éminente de l'Ukraine Katheryna Bilokour. L'image photographique de l'avvers et du revers de la monnaie.

Reconnaissance mondiale.

La communication de XXI Conférence de directeurs des Hôtels de la monnaie qui a eu lieu au mois d'octobre 2000 en Australie et à laquelle l'Hôtel de la monnaie de la Banque nationale de l'Ukraine a obtenu le statut de membre titulaire de la conférence.

Contenue de la revue "Bulletin officiel de la Banque nationale de l'Ukraine" de l'année 2000.

ANNOTATIONEN

Wolodymyr Stelmach. *Das strategische Ziel ist die Stabilität der Grywnja.*

Der Artikel analysiert die Hauptsachen der Inflationsstemplos, die schneller, als man zum Jahre 2000 plant, sind. Man schlägt die Mittel, um die Kontrolle des Inflationsprozess zu starken, vor.

Olexandr Petryk, Jurij Polowniow. *Die Inflationsprognose.*

Der Artikel betrachtet sich die aktuellen Problemen der Inflationsprognose. Man wirft die Ökonometrische Modelle auf. Diese Modelle kann (wie meinen die Autoren) zur Vervollkommnung der kurzfristigen Inflationsprognose beitragen.

Olexandr Tscherewko. *Geld außer die Banken. Wie kann man es in die offizielle Wirtschaft ziehen.*

Der Autor zieht die Bilanz des gleichnamigen schöpferischen Projekt, das die Tscherkassy territoriale Geschäftsstelle mit der Redaktion der Kreißzeitung "Nowa doba" zusammen eingeführt hat. Der Autor analysiert die Bedürfnisse des Lebens und die Wirtschaftlage in der Region.

Die Bilanzen der Kommerzbanktätigkeit der Ukraine für 9 Monaten, Jahre 2000.

Der analytische Bericht über die Hauptmerkmale der Kommerzbanktätigkeit für 9 Monate des laufenden Jahres. Unter anderen, man charakterisiert das Kapital, die Verbindlichkeiten und Aktiven der Banken des Systems. Der Artikel ist durch übereinstimmende graphische Darstellungen und Tabellen ergänzt.

Jurij Jaremenko. *Braucht der Ukraine die kleinen Banken?*

Auf dem Grund der Erfahrung der USA kommt der Autor zum Schluß, daß die Ukraine verschiedene Banken, nicht nur grosse, aber kleine und mittlere auch braucht. Die Banken müssen gesund und profitbringend sein - das ist am wichtigsten.

Die Änderungen und Ergänzungen zur "Offizielle Liste der Kommerzbanken der Ukraine und Verzeichnis der Operationen, für die Kommerzbanken die Lizenz der NBU bekommen" waren in der Periode von 1 Oktober, Jahre 2000 eingetragen.

Bogdan Iwasiw, Roman Beresjuk. *Das Banksystem und die Münzintegration.*

Die kürze Übersicht der Materialien der wissenschaftlichen Konferenz "Die Problemen der ökonomischen Integration der Ukraine in der Europäischen Union: die europäischen Studios", Krim, September, 2000.

Die Liste der Kommerzbanken - die Zahler der Abgaben im Fond: die Garantie der Depositen von natürlichen Personen.

Der offizielle Kurs der Grywnja zu den fremden Währungen, der von NBU, täglich festgesetzt ist (Oktober, 2000).

Ewgen Grygorenko, Oleg Makarenko. *Der Zustand und mögliche Richtungen der Vervollkommnung des Systems der Währungskontrolle in der Ukraine.*

Die Autoren analysieren die Problemen der Kapitalflucht aus der Ukraine und die Rückerstattung, und schlagen die Wege für Vervollkommnung der Währungskontrolle aus dem Außenhandelsgebiet vor.

Der offizielle Kurs der Grywnja zu den fremden Währungen, der von NBU, einmal pro Monat festgesetzt ist (Oktober, 2000).

Der staatliche Wertpapiermarkt in der Ukraine im September-Oktober, Jahre 2000.

Analytische Materialien in der Tafelform und graphischen Darstellungsform mit den Auktionsergebnissen in bezug auf Verteilung der Innenstaatsanleihe (September - Oktober 2000, für 10 Monate Jahre 2000) und die Summe der Innenstaatsanleihe Obligationen in der Zirkulation.

Die Hauptmünzwerte des Geld- und Kreditmarkt der Ukraine im Oktober, Jahre 2000.

Die analytische Materialien in der Tafelformen, die Mechanismen und Volumen der NBU Refinanzierung die Kommerzbanken im 2000 und im Oktober 2000 zeigen; der Zinsfuß auf die NBU-Kredits, die für die Kommerzbanken im Jahre 2000 im Oktober, 2000 ausgegeben waren; die Zinsfüße der Kom-

merzbanken auf Kredits und Depositen in der Nationalwährung (Oktober, Jahre 2000); die Tempos des Wachstums der Geldmasse im Januar - Oktober, Jahre 2000.

Olexandr Tschetscheljuk. *Die Hypothek in der Ukraine: die nötige Konzeption.*

Der Autor analysiert die Problemen der Einführung der hypothetischen Kreditierung in der Ukraine und kommt zum Schluß über die Möglichkeit der Konzeptionsentwicklung der hypothetischen Kreditierung mit der Berücksichtigung der sozialökonomischen Situation in dem Staat.

Andrij Papuscha. *Die Rechtsbasis der Bankkreditierung.*

Das ist ein Bericht über das Seminar, das der Analyse des Gesetzentwurf der Ukraine "Über die Bankkreditierung" weht. Das Seminar war von dem Finanzministerium, dem Justizministerium, dem Wirtschaftsministerium, der Staatssteueradministration, der NBU und dem Zentrum für die Bankforschungen des Instituts von W.M. Korezky vorbereitet.

Jurij Potiiko. *Noch einmal über den Kredit.*

Der Autor analysiert einige Definitionen der Kreditkategorie und Funktionen des Kredits. Der Autor gibt eigene Definitionen der Kredit, und beachtet Aufmerksamkeit auf das ökonomischen Wesen dieser Kategorie.

Pressedienst der NBU informiert.

Die Auslegung der Mitteilungen, die Pressedienst der NBU von 16 Oktober bis 15 November, 2000, vorbereitet hat. Unter anderen, man druckt die Tabelle der Tilgungstermine der Zinstragenden Obligationen der Innenstaatsanleihe des Jahres 2000; man informiert über die Reorganisation der Bankaufsicht in der Ukraine und die nachträglichen Forderungen in bezug auf die Kapitalnormativen und Liquiditätnormativen.

Walerij Kolomys, Galina Tschmelyk. *Funktionieren der Rechnungen in bezug auf die Erfassung der Budgetmittel und Operationen mit ihnen: die praktischen Aspekte.*

Die Autoren antworten auf die Fragen der Banken, der Machorganen, der Budgetanstalten und Organisationen. Sie beachten Aufmerksamkeit auf die Eigenarten der Anwendung der einigen Punkten der Normativakte, wenn man die Berechnungen durchführt. Diese Berechnungen sind mit Budgetmittel verbündet.

Über die Ausgabe in der Zirkulation von Noten von dem Nenn 10 und 20 Grywnjas (Muster Jahre 2000).

Die offizielle Mitteilung über die Ausgabe von Noten von dem Nenn 10 und 20 Grywnjas (Muster Jahre 2000).

Über die Ausgabe in der Zirkulation der Gedenkmünzen "100 - Jahre von Lwiw Oper und Ballett Theater".

Die Mitteilung über die Ausgabe in der Zirkulation und die numismatische Beschreibung der Gedenkmünze, die dem Jahrhundert von Lwiw Oper und Ballett Theater geweiht ist. Es gibt ein Foto der beiden Seiten der Münzen.

Über die Ausgabe in der Zirkulation der Gedenkmünze "55 Jahre des Siegs im Großen Vaterländischen Krieg".

Die Mitteilung über die Ausgabe in der Zirkulation und die numismatische Beschreibung der Gedenkmünze, die dem 55 Jahre des Siegs im Großen Vaterländischen Krieg. Es gibt ein Foto der beiden Seiten der Münze.

Über die Ausgabe in der Zirkulation der Gedenkmünze "Kateryna Bilokur".

Die Mitteilung über die Ausgabe in der Zirkulation und die numismatische Beschreibung der Gedenkmünze, die dem Jahrhundert des Geburtstag der berühmten Malerin der Ukraine Kateryna Bilokur geweiht ist. Es gibt ein Foto der beiden Seiten der Münze.

Die Weltanerkennung.

Ein Bericht über die XXI Konferenz der Direktoren von den Münzhöfen, die im Oktober, Jahre 2000, in Australien stattfand. Auf dieser Konferenz bekam der Münzhof der NBU die Lage des tatsächlichen Mitglieders von der Konferenz.

Ein Inhalt das Informationsblatt "Wisnyk der Nazionalnogo Banku Ukrainy" für Jahre 2000.

Зміст журналу

“Вісник Національного банку України” за 2000 рік

	Номер	Сторінка
Макроекономіка		
Бакун О. Економетричне моделювання у діяльності центрального банку.....	11	11
Бастун Л., Троїцька О. Стан платіжного балансу України за 1999 рік.....	7	26
Болгарін І., Даценко Р. Проблеми інформаційного забезпечення аналізу та макроекономічного прогнозування.....	2	11
Болгарін І., Махадева Л., Штерн Г. Деякі методологічні аспекти побудови та використання моделі механізму монетарної трансмісії в Україні.....	11	4
Болгарін І. Обов'язкові резервні вимоги для банків.....	2	10
Болгарін І. Функція кредитора останньої інстанції: базові принципи.....	2	10
Болдаков В. Монетарні операції Національного банку України.....	3	44
Боровик С. Угоди про уникнення подвійного оподаткування — запорука стабільності іноземних інвестицій.....	6	5
Василенко Ю. Тенденції розвитку товарного імпорту з Російської Федерації.....	8	11
Василенко Ю. Фактори розвитку українського експорту в країні “далекого зарубіжжя”.....	7	36
Воронова Л. Загальне сальдо платіжного балансу.....	4	9
В'юнковський М. Учимось за програмою МВФ.....	7	25
Гребеник Н. Головна мета — стабільність національної валюти.....	6	2
Гребеник Н. Щодо основних засад грошово-кредитної політики на 2001 рік.....	11	2
Дзюблюк О. Вплив рівня монетизації економіки України на кредитну діяльність комерційних банків в умовах перехідного періоду.....	5	4
Копич І., Шевчук В. Монетарні ефекти платіжного балансу в економіці України.....	9	40
Лисицький В. Економічна стабільність як умова піднесення перехідних економік. Досвід Польщі та уроки для України.....	2	5
Лисицький В., Руднев О., Лисицький І. Знову про гроші та борги в економіці України.....	1	17
Львовичкін С. Систематизація макрофінансових індикаторів.....	9	37
Меламед М. Методологічні проблеми обчислення та аналізу заощаджень домашніх господарств.....	2	15
Мельник О. Основні параметри грошово-кредитної політики та їх регулювання як засіб обмеження інфляції в Німеччині.....	2	12
Озель М. Інфляція як один з основних показників макроекономіки.....	7	43
Основні засади грошово-кредитної політики на 2000 рік.....	6	3
Основні засади грошово-кредитної політики на 2001 рік.....	11	2
Папуша А. Ситуація — під контролем.....	8	9
Петрик О. Монетарна політика як важливий фактор оздоровлення економіки.....	2	7
Петрик О., Половнюв Ю. Прогнозування інфляції.....	12	7
Скрипник А., Варваренко Г. До питання взаємозв'язку динаміки рівня цін, валютного курсу та обсягу грошової маси.....	11	7
Скрипник А., Дудко В. Оцінка тіньового сектора економіки України.....	4	16
Соколовська А. Проект Податкового кодексу України і проблеми правового регулювання податкових відносин.....	10	23
Стельмах В. Доля гривні й банківської системи України.....	8	2
Стельмах В. Стратегічна ціль — стабільність гривні.....	12	2
Червко О. Гроші поза банками. Як залучити їх в офіційну економіку?.....	12	10
Ющенко В. Ключові проблеми монетарної та валютно-курсової політики в Україні.....	2	3
Комерційні банки		
Аржевітін С. Упередень десятирічного ювілею.....	2	41
Банки, вилучені з Реєстру банків, їх філій та представництв, валютних бірж і фінансово-кредитних установ.....	5	32
Банки, вилучені з Реєстру банків, їх філій та представництв, валютних бірж і фінансово-кредитних установ у травні — червні 2000 р.	8	48
Банки, вилучені з Реєстру банків, їх філій та представництв, валютних бірж (1991—2000 рр.).....	10	21
Барановський О. Банківська таємниця.....	2	36
Богомазов М. Система внутрішнього контролю в комерційних банках України: організаційний аспект.....	4	36
Бочарніков В., Волошин І., Циганок О. Оцінка фінансового стану банків-контрагентів за умови неповних даних.....	11	18
Волошин І. Діаграма миттєвої ліквідності комерційного банку.....	4	24
Волошин І. Консервативний підхід до формування резервів для малих кредитних портфелів.....	7	13
В'юнковський М. Гра-змагання “Управління швейцарським банком”.....	12	17
Гладких Д. Банківські доходи, витрати і ціна послуг у 1998—1999 роках.....	7	18
Гладких Д. Економічні показники банківської системи України за 1999 рік.....	4	20
Гладких Д. Типова структура та основні функції підрозділів банківської установи.....	11	20
Горячек І., Венгер М. Банківський кодекс для керівників банку.....	8	34
Гумен І. Складові банківських рейтингів: науково-практичний аспект.....	1	57
Дзюблюк О. Основні напрями оптимізації регулятивного впливу на кредитну діяльність банківських установ в умовах перехідного періоду.....	8	37
Динаміка фінансового стану банків України на 1 грудня 1999 р.	1	53
Динаміка фінансового стану банків України на 1 січня 2000 р.	2	35
Динаміка фінансового стану банків України на 1 березня 2000 р.	4	39
Динаміка фінансового стану банків України на 1 квітня 2000 р.	5	34
Динаміка фінансового стану банків України на 1 липня 2000 р.	8	42
Динаміка фінансового стану банків України на 1 вересня 2000 р.	10	5
Динаміка фінансового стану банків України на 1 жовтня 2000 р.	11	32
Діючі ліквідаційні комісії по комерційних банках України.....	2	40
Дмитренко М. Управління фінансами банку.....	11	28
Довіра до банків — довіра до держави.....	8	25
Донченко Л. Проблемні банки — головний біль банківської системи України.....	10	6
Загородній А. Банк у структурі промислово-фінансової групи.....	4	29
Заїка А. Правильно налагоджені відносини з клієнтом — запорука успіху банку.....	10	3
Звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за I півріччя 2000 року.....	10	8
Зінченко В. Підсумки діяльності комерційних банків України за 1999 рік.....	3	18
Зінченко В. Підсумки діяльності комерційних банків України за I квартал 2000 року.....	6	8
Зінченко В. Підсумки діяльності комерційних банків України за перше півріччя 2000 року.....	9	2
Зміни і доповнення до “Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на право здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України”, внесені за період із 1 листопада по 1 грудня 1999 р.	1	54
Зміни і доповнення до “Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України”, внесені за період із 1 квітня по 1 травня 2000 р.	6	29
Зміни і доповнення до “Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України”, внесені за період із 1 травня по 1 липня 2000 р.	8	43
Зміни і доповнення до “Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України”, внесені за період із 1 по 15 липня 2000 р.	9	19
Зміни і доповнення до “Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України”, внесені за період із 1 вересня по 1 жовтня 2000 р.	11	23

Зміни і доповнення до “Офіційного списку комерційних банків України та переліку операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України”, внесені за період із 1 жовтня по 1 листопада 2000 р.	12.....31
Івасів Б., Березюк Р. Банківська система і монетарна інтеграція.....	12.....33
Килимник Ю. Комунікаційний аудит в Ощадбанку.....	7.....23
Кокоско М. Банки і ринок.....	7.....7
Компанієць С. Місія українських банків — кредитувати економіку.....	8.....20
Корнієнко Т. Методика визначення класу позичальника для розрахунку розміру резерву відшкодування втрат за кредитними операціями.....	3.....35
Корнієнко Т. Оцінка збалансованості процентних операцій при аналізі прибутковості комерційного банку.....	11.....24
Криворучко С. Інформаційна взаємодія НБУ, комерційних банків та їхніх установ з органами Державної податкової адміністрації України.....	7.....15
Кротюк В. Стратегія і тактика розвитку банківської системи.....	10.....2
Овдій Ю. Планування — актуальне завдання банків України.....	7.....10
Офіційний список комерційних банків України та перелік операцій, на право здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України.....	5.....22
Офіційний список комерційних банків України та перелік операцій, на здійснення яких комерційні банки отримали ліцензію Національного банку України.....	10.....10
Ощадна справа та Ощадний банк України: історія і сьогодення.....	8.....28
Патрицак Л. Вітчизняного підприємця підтримає ВАБанк.....	4.....34
Перелік комерційних банків — платників зборів до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.....	12.....35
Перелік операцій, які підлягають ліцензуванню Національним банком України.....	5.....32
Перелік операцій, які підлягають ліцензуванню Національним банком України.....	10.....20
Пернарівський О. Ризик та ліквідність комерційного банку.....	4.....31
Підсумки діяльності комерційних банків України за 9 місяців 2000 року.....	12.....12
Ревун В., Карчева Г. Шляхи вдосконалення нагляду та регулювання діяльності проблемних банків.....	4.....26
Річний фінансовий звіт Акціонерного банку “Перший інвестиційний банк” за 1999 рік.....	5.....35
Романенко О. Управління активами та пасивами у процесі керівництва комерційним банком.....	8.....26
Соколовський С. Методика оцінки основних фінансових операцій комерційного банку за допомогою системи трансфертного ціноутворення.....	8.....31
Солтис Я. Банки України сьогодні.....	7.....19
Стипендія імені Вадима Гетьмана.....	4.....2
Структура активів комерційних банків України за станом на 01.01.2000 р.	3.....23
Структура активів комерційних банків України за станом на 01.04.2000 р.	6.....14
Структура активів комерційних банків України за станом на 01.07.2000 р.	9.....7
Структура активів комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.	12.....18
Структура зобов’язань комерційних банків України за станом на 01.01.2000 р.	3.....27
Структура зобов’язань комерційних банків України за станом на 01.04.2000 р.	6.....18
Структура зобов’язань комерційних банків України за станом на 01.07.2000 р.	9.....11
Структура зобов’язань комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.	12.....22
Структура капіталу комерційних банків України за станом на 01.01.2000 р.	3.....31
Структура капіталу комерційних банків України за станом на 01.04.2000 р.	6.....22
Структура капіталу комерційних банків України за станом на 01.07.2000 р.	9.....15
Структура капіталу комерційних банків України за станом на 01.10.2000 р.	12.....26
Сугоняко О., Кампо В., Жуков А. Конституція і розвиток банківської діяльності: актуальні правові проблеми.....	6.....26
Телицька Т. Організація управлінського обліку результатів діяльності комерційного банку.....	7.....20
Телицька Т. Чи мають банки майбутнє?.....	3.....37
Ткаченко І., Луців Б. Моделювання управління динамікою кредитного портфеля.....	5.....15
Толстой О. Розвиток кредитних відносин на Запоріжжі.....	3.....15

Хміль Л. Оперативне планування чисельності працівників комерційного банку.....	5.....17
Цилорик Д. Процес кредитування підприємств малого бізнесу та його складові.....	11.....30
Шелудько Н. До визначення фінансової стійкості комерційного банку.....	3.....40
Шульга О. Виважений крок назустріч товаровиробнику.....	7.....24
Яременко Ю. Чи потрібні Україні невеликі банки?.....	12.....30

Валютний ринок

Береславська О. Загальні тенденції розвитку валютного ринку України 1999 року.....	2.....31
Береславська О. Складові та механізми стабілізації.....	6.....37
Береславська О. Уряд і Національний банк — проти осіннього падіння гривні.....	10.....46
Григоренко Є., Макаренко О. Стан та можливі напрями вдосконалення системи валютного контролю в Україні.....	12.....38
Загальний зовнішній довгостроковий борг України.....	1.....28
Загальний зовнішній довгостроковий борг України.....	4.....47
Загальний зовнішній довгостроковий борг України.....	7.....47
Загальний зовнішній довгостроковий борг України.....	10.....48
Кігель В. До питання про оптимальне управління валютним резервом в умовах невизначеності.....	7.....45
Кігель В. Економіко-математичне моделювання в управлінні валютними резервами.....	4.....44
Офіційний курс гривні щодо євро, долара США, німецької марки та російського рубля у 1999 р., встановлений Національним банком України.....	2.....28
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за листопад 1999 року).....	1.....32
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за грудень 1999 року).....	2.....30
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за січень 2000 року).....	3.....14
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за лютий 2000 року).....	4.....50
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за березень 2000 року).....	5.....61
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за квітень 2000 року).....	6.....42
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за травень 2000 року).....	7.....47
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за червень 2000 року).....	8.....49
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за липень 2000 року).....	9.....49
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за серпень 2000 року).....	10.....43
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за вересень 2000 року).....	11.....45
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за жовтень 2000 року).....	12.....40
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за листопад 1999 року).....	1.....30
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за грудень 1999 року).....	2.....26
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за січень 2000 року).....	3.....12
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за лютий 2000 року).....	4.....48
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за березень 2000 року).....	5.....62

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за квітень 2000 року).....	6	40
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за травень 2000 року).....	7	48
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за червень 2000 року).....	8	50
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за липень 2000 року).....	9	50
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за серпень 2000 року).....	10	44
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за вересень 2000 року).....	11	46
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за жовтень 2000 року).....	12	36
Стельмах В., Петрик О. Модель монетарного устрою "currency board": "за" чи "проти".....	3	2
Тимофєєв А. Банк "Україна" відкрив дилінговий центр для клієнтів.....	1	29
Яременко С., Мусянко Т. Світова валютна криза та питання курсоутворення в Україні.....	3	9
Фінансовий ринок		
Алексєєнко М. Споживчий кредит та забезпечення житлом населення України.....	9	26
Галасюк В., Галасюк В. Практичні аспекти визначення обсягу кредиту, що надається під заставу.....	8	15
Галасюк В. Основоположні принципи теорії фінансів у контексті проблеми дисконтування умовних грошових потоків.....	4	53
Галасюк В., Ревонюк Є., Ліпська І., Галасюк В. Визначення розміру кредиту, що надається під заставу.....	1	45
Гарвардський інститут — для службовців Національного банку.....	5	13
Геворгян С. Перспективи створення в Україні клірингової установи щодо операцій із ф'ючерсами та опціонами.....	6	44
Гладких Д. Форми і методи цінового регулювання.....	3	54
Голуб В. Концептуальні підходи до управління проблемними кредитами в комерційних банках.....	2	56
Гончаренко В. Кредитні спілки і кооперативні банки та особливості їх розвитку в Україні.....	1	47
Деревський Ю., Радіоненко О., Селехман М. Ефективність лізингу сільськогосподарської техніки в сучасних умовах.....	6	51
Євтух О. Аграрна іпотека — ринковий механізм ефективного використання ресурсів.....	10	40
Євтух О. Житлова іпотека: фінансово-економічний аспект.....	4	51
Захараш Н. Особливості оцінки кредитоспроможності суднобудівних підприємств.....	9	29
Кравець В. Про стан розрахунків за спожиту електроенергію.....	11	16
Науменкова С. Ринок фінансових послуг: основні тенденції розвитку.....	1	36
Опарін В. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення.....	5	10
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у листопаді 1999 р.....	1	44
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у грудні 1999 р.....	2	59
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у січні 2000 р.....	3	53
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у лютому 2000 р.....	4	56
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у березні 2000 р.....	5	14
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у квітні 2000 р.....	6	48
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у травні 2000 р.....	7	63
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у червні 2000 р.....	8	19
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у липні 2000 р.....	9	34
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у серпні 2000 р.....	10	39
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у вересні 2000 р.....	11	15

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у жовтні 2000 р.....	12	42
Папуша А. Правова основа банківського кредитування.....	12	45
Потійко Ю. Ще раз про кредит.....	12	47
Рогач В. Процедура одержання статусу банку-агента Кабінету Міністрів України.....	3	50
Селехман М. Визначення параметрів лізингових угод.....	6	49
Федін В. Кредитування сільського господарства України в 1920-х роках.....	2	54
Циліорик Д. Оцінка фінансового стану позичальника — суб'єкта малого бізнесу.....	10	36
Чайка О., Карасьова З. Кредитування фізичних осіб під заставу дорожніх металів за участю ломбарду.....	5	12
Чечелюк О. Іпотека в Україні: потрібна концепція.....	12	43
Яценко А. Проект Закону "Про кредитні спілки": чи не породимо нові "трасти"?.....	6	43

Документи

Постанова Верховної Ради України "Про надання згоди на призначення Президентом України Прем'єр-міністром України Ющенка В.А.".....	1	II стор. обкл.
Постанова Верховної Ради України "Про призначення В.Стельмаха на посаду Голови Національного банку України".....	2	1
Указ Президента України "Про призначення В.Ющенка Прем'єр-міністром України".....	1	1

Фондовий ринок

Депозитарна система: реконструкція у ході будівництва.....	8	59
Кошовий Д. На шляху до об'єднання.....	8	57
Кошовий Д. Осіння стабільність.....	11	48
Кошовий Д. Портфельний інвестор повертається.....	5	48
Кошовий Д. Учасники ринку з оптимізмом дивляться в 2000 рік.....	2	52
Лисенков Ю., Коваль О. Визначення активності ринку при розрахунку резерву на відшкодування можливих збитків банків від операцій із цінними паперами.....	5	50
Лисенков Ю., Коваль О. Операції із цінними паперами у банку: методичні засади формування системи аналітичних рахунків.....	8	52
Результати аукціонів із розміщення облігацій внутрішньої державної позики за 2000 р.....	8	56
Результати аукціонів із розміщення облігацій внутрішньої державної позики за січень — липень 2000 р.....	9	54
Результати аукціонів із розміщення облігацій внутрішньої державної позики за січень — серпень 2000 р.....	10	53
Результати аукціонів із розміщення облігацій внутрішньої державної позики, проведених у червні 2000 р.....	8	56
Результати аукціонів із розміщення облігацій внутрішньої державної позики, проведених у липні 2000 р.....	9	54
Результати аукціонів із розміщення облігацій внутрішньої державної позики, проведених у серпні 2000 р.....	10	53
Ринок державних цінних паперів України у листопаді 1999 р.....	1	52
Ринок державних цінних паперів України у грудні 1999 р.....	2	53
Ринок державних цінних паперів України у вересні — жовтні 2000 р.....	12	41
Руденко Т. Проблеми роботи банків із векселями.....	10	49
Сума облігацій внутрішньої державної позики, що перебувають в обігу (на 1 липня 2000 р.).....	8	56
Сума облігацій внутрішньої державної позики, що перебувають в обігу (на 1 серпня 2000 р.).....	9	54
Сума облігацій внутрішньої державної позики, що перебувають в обігу (на 1 вересня 2000 р.).....	10	53

Державні фінанси

Лісовенко В. Державний зовнішній борг України: етапи формування та розвитку.....	9	35
Лісовенко В. Реструктуризація зовнішнього боргу України.....	5	2
Сивашенко Н. Консолідація коштів держбюджету на рахунок Державного казначейства в НБУ.....	7	50
Безготівкові розрахунки: нові інструменти		
В'юнковський М. Спільна послуга Приватбанку та компанії "Київстар GSM".....	9	43
Диплом VISA International — Приватбанку.....	3	49
Дорошенко І. Впровадження розрахунків у євро міжнародними платіжними системами.....	6	59
Дорошенко І. Інтеграція українських банків у світову фінансову систему.....	2	62
"Золотому" клієнтові — "платинову" картку.....	1	60

Махасва О. Основні принципи для системно важливих платіжних систем6.....56	
Погребна В. Тенденції у роботі СЕП 1999 року4.....62	
Савченко А. Національна система масових електронних платежів на етапі пілотного проекту11.....13	
Шульга Н., Сокольська О. Стратегічне та оперативне планування діяльності банку на ринку платіжних карток9.....44	
Щигольєв В. Перший український міжнародний банк на ринку пластикових карток7.....64	
Інформаційне та програмне забезпечення	
Андрійчук О., Терещенко В. Міжбанківська інформаційна система “Клієнт”11.....33	
Гримова Т., Сазанов Г. Впровадження автоматизованої системи в НБУ2.....45	
Дорундяк М., Михайлова В. Резервування та відновлення роботи банківських систем7.....58	
Кагерманн Х. Повний комплекс послуг з одних рук10.....34	
Луб’яницький О., Юргелєвич В., Карпов Б. Інформаційно-аналітична система банку в умовах застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку4.....40	
Меджибовська Н. Банківські сервери в Інтернеті5.....38	
Мумінова-Савіна Г., Кириленко В., Немченко К. Технологія збору звітної інформації у багатодільному банку11.....37	
Симов’ян С. Банківська інформаційна система “Грант”7.....61	
Шкудун Д. Імітаційне моделювання роботи розрахункових палат6.....52	
Світова економіка	
Гєсь В. Перспективи світового економічного зростання у 2000 — 2002 роках2.....20	
Михайличенко С. Євро — перший рік після запровадження1.....24	
Юрчук Г. Електронна комерція та її перспективи для банківської системи України9.....20	
Юрчук Г. Електронна комерція та її перспективи для банківської системи України10.....29	
Перша полоса	
У 2000 рік — з новими надіями1.....3	
Міждержавні економічні відносини	
Бакун О. Програма “Трансформ”: проєкт завершено, співпраця триває1.....61	
Економічна реформа	
Арсенюк О. Світовий банк і структурна перебудова фінансового сектора України9.....55	
Бакун О. Сформувати владу, здатну себе реформувати1.....63	
Дорогоцінні метали	
Блашук Ю. Деякі міркування щодо ринку дорогоцінних металів в Україні7.....54	
Рікберг Д. До Державної скарбниці надійшов перший злиток золота, видобутого у Мужієвському родовищі1.....62	
Юридична консультація	
Бойко О. Особливості діяльності асоціацій як неприбуткових підприємств1.....32	
Застосування окремих положень Інструкції “Про відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті”9.....52	
Коломис В., Чмелик Г. Функціонування рахунків з обліку бюджетних коштів та здійснення операцій за ними: практичні аспекти12.....50	
Кривошеєва Н. Банківське законодавство: актуальні питання5.....46	
Бухгалтерський облік	
Жигайло Г. МСБО: розвиток, практика і використання в Україні10.....27	
Кіндрацька Л. Норми бухгалтерського обліку операцій комерційних банків із цінними паперами: українська практика та міжнародні стандарти3.....57	
Петрова С. Про внесення змін до “Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів та нематеріальних активів комерційних банків України”11.....42	
Інвестиції	
Мартиненко В. Інвестиційний потенціал України: проблеми виміру та оцінок2.....60	
Мостенська Т., Осецький В. Проблеми обмеженості ринку інвестиційних ресурсів України10.....58	
Чечелюк О., Головатюк В. Політичні ризики інвестиційного процесу в Україні4.....57	
Законотворення	
Лисюк С. Банки у зовнішньоекономічних відносинах України5.....40	

Юргелєвич С. Як і чим запобігти використанню фінансової системи для відмивання грошей?8.....60	
Економічна освіта	
В’юнковський М. Бібліотека НБУ справляє новосілля11.....17	
Ганьшин Д., Гундич Ю. За професіоналізмом викладачів — майбутнє студентів7.....51	
Дмитренко М. Інвестиції у майбутнє1.....51	
Негребецький В. Кадри для ринкової економіки8.....59	
Смовженко Т. Час спливає — наче мить... Минуло шість десятиліть7.....52	
Ходирєва Л. Банкірам XXI століття — високий рівень професійної підготовки6.....54	
Нагляд та аудит	
Клюско Л. Регулювання фінансової стійкості комерційних банків на основі прогнозування тенденцій динаміки основних показників їх діяльності5.....55	
Терещенко О. Санацийний аудит — необхідна передумова фінансової санації підприємств5.....57	
Хроніка	
Патрикац Л. Свято на вулиці Юридичної науки5.....54	
Прес-служба НБУ повідомляє	
Готівка в платіжній системі України10.....54	
Євро: стан і перспективи10.....56	
Завершено формування Ради Національного банку України11.....53	
Затверджено Інструкцію “Про переміщення валюти України...”10.....55	
Затверджено тимчасовий регламент діяльності Ради Національного банку України12.....49	
Обсяг банкнот номінальною вартістю 50 і 100 гривень рекомендовано збільшити11.....51	
Основні принципи управління золотовалютним резервом НБУ11.....51	
Посилено контроль за операціями в гривнях через коррахунки банків-нерезидентів10.....55	
Постачання банкнотного паперу в Індію відновлено10.....55	
Про додаткові вимоги щодо нормативів капіталу та ліквідності12.....49	
Про забезпеченість розмінними монетами номінальною вартістю 1 і 2 копійки12.....49	
Про подальшу діяльність комерційного акціонерного банку “Слов’янський”11.....52	
Про призначення тимчасової адміністрації банку “Україна”11.....52	
Про реорганізацію банківського нагляду12.....49	
Про роботу комісії з реформування центрального банку країни10.....54	
Про розрахунки за спожиту електричну енергію10.....54	
Про стан розрахунків за спожиту електроенергію11.....53	
Про фінансову допомогу сім’ям загиблих на підводному човні “Курськ”11.....51	
Реструктуризацію заборгованості Міністерства фінансів України розпочато11.....54	
Семінар з актуальних проблем бухгалтерського та податкового обліку11.....52	
Українській гривні — чотири роки10.....55	
Щодо анулювання операцій з обміну валюти10.....54	
Щодо повернення кредиту МВФ10.....55	
Щодо проєкту Закону України “Про банки і банківську діяльність”11.....54	
Щодо реструктуризації заборгованості Міністерства фінансів України11.....53	
Щодо реструктуризації заборгованості Міністерства фінансів України12.....48	
“Вісник НБУ — 5 років	
Звернення Правління Національного банку України4.....3	
Звернення Прем’єр-міністра України В.А.Ющенка4.....2	
Патрикац Л. Віру в успіх дарує весна4.....4	
Слово — читачам4.....5	
Нумізматика і боністика	
Ігнатова Н. Нумізматичний ринок України: розвиток і перспективи1.....22	
Козубовський Г. Нумізматичний форум у Супраслі11.....55	
Нейзильберовий ювілей6.....36	
Про введення в обіг банкнот номінальною вартістю 10 і 20 гривень зразка 2000 року12.....53	
Про введення в обіг пам’ятних монет “Потрійний стрибок” та “Паралельні бруси”6.....35	
Про введення в обіг пам’ятних монет “Прісноводний краб”9.....64	
Про введення в обіг пам’ятних монет “Соня садова”1.....21	

Про введення в обіг пам'ятних монет "Хрещення Русі"	11	57	Закон України "Про банки і банківську діяльність" (витяг)	6
Про введення в обіг пам'ятної монети "Вітрильний спорт"	7	57	Звернення Президента АУБ О.А.Сугоняка	5
Про введення в обіг пам'ятної монети "Володимир Великий"	11	56	Звернення Прем'єр-міністра України В.А.Ющенка	3
Про введення в обіг пам'ятної монети "Олесь Гончар"	9	64	Згоник С. Дніпропетровський банківський союз	44
Про введення в обіг пам'ятної монети "Ольга"	3	14	Зінов'єва Л. УкрСиббанк — банк, що прагне універсальності	31
Про введення в обіг пам'ятної монети "Петро Сагайдачний"	4	50	Іванов О., Остапівська Л. Асоціація банків Львівщини	47
Про введення в обіг пам'ятної монети "Художня гімнастика"	8	49	Історія розвитку Асоціації українських банків. Календар подій	75
Про введення в обіг ювілейних монет "Різдво Христове"	2	64	Кирилюк Я. Перший ювілей банку "Львів"	64
Про введення в обіг ювілейних монет "100 років Львівському театру опери та балету"	12	54	Клачаний Ю. Менеджмент — запорука розвитку	58
Про введення в обіг ювілейної монети "Білгород-Дністровський"	7	57	Княжицька Л. Проект розвитку експорту — системна підтримка підприємств-експортерів України	66
Про введення в обіг ювілейної монети "Вікентій Хвойка"	5	64	Комерційний банк "Західкомбанк"	II стор. обкл.
Про введення в обіг ювілейної монети "Іван Козловський"	5	64	Компанієць С. Євгенія Чемерис: "Мені затишно в аурі старого Києва"	55
Про введення в обіг ювілейної монети "Катерина Білокур"	12	55	Компанієць С. Ірина Самойлова: "Люблю життя в усіх його проявах"	43
Про введення в обіг ювілейної монети "55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні"	12	54	Крохмалюк Д. Олександр Сугоняко: "Велика доба не приходить до змалілих людей"	28
Про введення в обіг ювілейної монети "55 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років"	6	35	Лашкевич В. "Асоціація — впливова структура у фінансовому сегменті нашого суспільства"	69
Про введення в обіг ювілейної монети "125 років Чернівецькому державному університету"	11	56	Лашкевич В. З турботою про реальний сектор економіки	42
Світове визнання	12	55	Муць Жак. Ключове завдання — повернути довіру населення до банківської системи	54
Терпило В. Українській колекційній монеті — п'ять років	6	33	Новаковський В., Денисенко Н. Використання банківських інструментів для зменшення заборгованості підприємств паливно-енергетичного комплексу країни	70
Літопис банківської справи			Папуша А. Від з'їзду до з'їзду (хроніка дев'яти з'їздів АУБ)	32
Андрійчук О. "Загробні нотатки" М.Х.Бунге	2	50	Папуша А. Згадують засновники асоціації	10
Арешкович Р. Інфраструктура Національного банку: будівництво, реконструкція, соціальний розвиток	1	4	Патрикац Л. Вершини підкорюються сильним	29
Комаринська З. Банки та банківська справа в Західній Україні	11	58	Патрикац Л. Пріоритети визначає життя	71
Крохмалюк Д. Банківська справа в Україні у складі Російської імперії (друга половина XIX століття — 1917 р.)	9	58	Патрикац Л. Свободу банку дарує чесність	65
Никифорчин З. Від міняльного бізнесу — до сучасних банківських установ	3	62	Перші комерційні банки незалежної України	38
Нові книги			Перші члени Асоціації комерційних та кооперативних банків України	7
Гуцалюк З. Посібник для банківських аналітиків	3	61	Представляємо регіональні банківські об'єднання	44
Добко Т. Пропонує найбільша книгозбірня України	6	62	Привітання Голови НБУ В.С.Стецьмаха делегатам, учасникам і гостям IX з'їзду Асоціації українських банків	4
Мороз А. Грошово-кредитні відносини в умовах перехідного періоду	10	26	Протокол № 1 зборів засновників Асоціації комерційних і кооперативних банків Української РСР від 15.12.1989 р. (витяг)	6
Нестеренко С. Вузівська економічна книга	6	61	Протокол № 2 зборів учасників Асоціації комерційних і кооперативних банків Української РСР від 23.01.1990 р. (витяг)	6
Сліпушко О. "Фінансовий словник" знаходить читача	4	64	Результати фінансово-господарської діяльності АКБ "Київ-приват" у 1999 році	56
Устенко О. Економічний словник для банкірів	11	50	Ремізовський К. Золото Правекс-банку дарує впевненість у майбутньому	59
Банкіри і мистецтво			Рішення виконавчого комітету Шевченківської районної ради народних депутатів міста Києва про реєстрацію Асоціації комерційних та кооперативних банків	7
Барви чистої юності на околиці зими	1	50	Рожко М. Комерційний банк "Кредитпромбанк"	52
Берегова О. Інвестиції — в культуру	4	19	Руденко Т. Знайомтеся: експертна рада з питань вексельного обігу при АУБ	62
Вітаємо!			Савлук М., Мороз А. Шлях розвитку довжиною десять років	22
Володимир Матвієнко — "Фінансист року"	5	45	Скрябін В. АБ "Полтава-банк": стабільність, вивірена часом	41
"Собори душ своїх бережіть"	5	45	Список членів Асоціації українських банків	26
Ветерани			Статут Асоціації українських банків	14
В'юнсковський М. Цей день ви наближали, як могли	6	42	Сугоняко О. Десять років діяльності	17
Спеціальний випуск "Вісника НБУ", присвячений 10-річчю Асоціації українських банків (червень 2000 р.)			Тімонін В. Кримський банківський союз	45
АКБ "Таврія": гарантія високого рівня банківських послуг і надійного партнерства		38	Ткаченко А. Автокразбанк: досвід вирішення проблеми нестачі капіталу	50
Акціонерно-комерційний "РЕАЛ-БАНК"		III стор. обкл.	Укрінбанк — це енергія змін	40
Альошин В. "Здобутки та завдання банківської системи України"		51	Члени Ради Асоціації українських банків	8
Аржевітін С. "АЖІО" — надійний і стабільний партнер		25	Шевельов О. Одеський банківський союз	45
Аржевітін С. "Час підтвердив далекоглядність засновників асоціації"		63	Юшко І. Від романтизму — до реалізму	68
Блащук Ю. Альфа і омега діяльності ВАБанку		72	Анотації	
Болдирев О. АБ "Експрес-банк": сплав надійності і прибутковості		53	Анотації (російською, англійською, німецькою та французькою мовами)	10
Владимиров Б. АБ "Кредит-Дніпро": "Ми відповідальні за тих, хто нам довіряє"		60	Анотації (російською, англійською, німецькою та французькою мовами)	11
Волок А. Харківський банківський союз		46	Анотації (російською, англійською, німецькою та французькою мовами)	12
Готується до друку перша банківська енциклопедія України		74	Зміст за 2000 рік	
Грибков В. "Слід посилити правовий та економічний захист банків"		13	Зміст журналу "Вісник Національного банку України" за 2000 рік	12
Дошка пошани Асоціації українських банків		48		60
Дубілет О. "Іде нормальна конструктивна робота"		21		
Загородня Л. "Асоціація — це інструмент, який сприяє становленню банківського бізнесу в Україні"		49		
Загородня Л., Рибинок В. Цитадель фінансової стабільності		58		